ਅਮਰੀਕਾ ਸੋਮਵਾਰ 1 ਸਤੰਬਰ 2025 ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 16 ਭਾਦੋਂ 557

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ MONDAY

ਲੰਡਨ ਕੈਲਗਰੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

6 ਦੇਸ਼ ਜਰਮਨੀ | ਇੰਗਲੈਂਡ | ਕੈਨੇਡਾ | ਅਮਰੀਕਾ | ਆਇਰਲੈਂਡ | ਫਿਨਲੈਂਡ ਸਮੇਤ 22 ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ

Vol.2 | Issue 27 | Price: UK £1.50; Republic of Ireland €3.00, US $ 1.00 CANADA 1.50

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਉਜਾਲਾ dailyujalapunjab@gmail.com Ph. : +1 559 669 3006 dailyujala.com

ਮੌਸਮ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਫਿਰ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਡੈਸਕ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਸਮ ਸਬੰਧੀ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਤਾਜ਼ਾ ਅਪਡੇਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਗਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, ਮੋਗਾ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗਰਜ-ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਘਰੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲਣ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤੁਰੰਤ 112 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਸਮ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਮ ਦੀ ਹੁਣ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਸੰਮੇਲਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਗਤੀ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਚੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਚੀਨ ਦੇ ਤਿਆਨਜਿਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਸ਼ੰਘਾਈ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਗਠਨ (SCO) ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਮ ਦੀ ਹੁਣ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ "ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ" ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਵਿਸ਼ਵ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ-ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਇਕੱਠ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ SCO ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਚਾਰ ਏਜੰਸੀ ਸ਼ਿਨਹੂਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੱਲ ਰਹੇ SCO ਸੰਮੇਲਨ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਗਤੀ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਦੋ-ਰੋਜ਼ਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ 2020 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2018 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 2023 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ (ICC) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਆਈਸੀਸੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਐਸਸੀਓ ਨੂੰ ਨਾਟੋ ਫੌਜੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਜਨਵਰੀ 2025 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਠ ਯੁੱਧਾਂ, ਟਕਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਏਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਦਿਸ਼ਾ' ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਹੱਦੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ "ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਦਿਸ਼ਾ" ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੈ"। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ" ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। "ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 2.8 ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵੀ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰੇਗਾ," ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਿਘਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਨਜਿਨ ਮੀਟਿੰਗ "ਹੋਰ ਉੱਚੀ" ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ "ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ", ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ "ਸਰਹੱਦੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਚੀਨ-ਭਾਰਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ", ਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਖਤਰੇ ਨਹੀਂ, ਚੀਨ-ਭਾਰਤ ਸਬੰਧ ਵਧਣਗੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੇ," ਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਅਗਸਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਚੀਨ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਾਂਗ ਯੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਉਡਾਣ ਭਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਨਜਿਨ ਪਹੁੰਚੇ ਪੁਤਿਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਚੀਨ ਦੇ ਤਿਆਨਜਿਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਘਾਈ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਗਠਨ (SCO) ਸੰਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਨਿਊਜ਼ ਵਿੰਡੋ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੜ੍ਹ ਕਿੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਡੈਮ ਆਪਣੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੈਮਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਗਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਓਵਰਫਲੋ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਹੜ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਤੋਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਪਠਾਨਕੋਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ 2.90 ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦਫ਼ਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ :ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 31 ਅਗਸਤ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਜੀਠਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੀਵਰੇਜ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਿਯਮਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ 60,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰੇ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 31 ਅਗਸਤ- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰੁਕੇ ਪਏ 60,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਆਫ਼ਤ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਨਾਲ ਲਗਪਗ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਡੈਮਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ, ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਾਢੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੈਟ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਨੂੰ 49,727 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਆਰ.ਡੀ.ਐਫ.) ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਐਮ.ਡੀ.ਐਫ.) ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ 828 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ 60,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਟੇਟ ਡਿਜ਼ਾਸਟਰ ਰਿਸਪਾਂਸ ਫੰਡ (ਐਸ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਫ.) ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਫੰਡ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਪਰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਪਸ਼ੂ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 33 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਸਬਸਿਡੀ ਸਿਰਫ 17,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਾਂ 6,800 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ 'ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ' ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 8,200 ਰੁਪਏ ਵਾਧੂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 15,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਲਗਭਗ ਵਾਢੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਫ. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਐਸ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਫ. ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ 'ਚ ਵਲੀਨ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ:- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦਾ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ 96 ਕਰੋੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮੂੰਹ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਨੀ ਨੂੰ ਚਿਖਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 96 ਕਰੋੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਜਿਥੇ ਲੇਖਕ ਸਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮੁਲਵਾਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਮੈਗਜ਼ਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਲੇਖ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਵਡਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ ਅੱਗੇ

ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 ਤੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪਿਸ਼ਾਵਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸੂਬੇ ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਦੇ ਲੱਕੀ ਮਰਵਾਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਤੜਕੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ (IED) ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਹਾੜਖੇਲ ਪੱਕਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਅਰਧ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਲੱਕੀ ਮਰਵਾਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ (TTP) ਦੇ ਉਪ-ਸਮੂਹ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 2015 ਅਤੇ 2025 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੇ 450 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੂਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। 2012 ਵਿੱਚ, ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸਫਜ਼ਈ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਕੀਲ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਪ੍ਰਾਂਤ ਖੈਬਰ ਪਖਮਖਵਾ ਕੇ ਲਕੀ ਮਰਵਤ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਤੜਕੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਲਿਕਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਧਮਾਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ (IED) ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ

ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਲੰਡਨ: ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੰਡਨ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਲਫੋਰਡ ਵਿੱਚ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਰਾਠੀਆ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਗਣਪਤੀ ਵਿਸਰਜਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ ਜਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੱਗ ਸ਼ਾਇਦ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਲੰਡਨ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਲੰਡਨ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਰੈੱਡਬ੍ਰਿਜ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਧੂੰਏਂ ਕਾਰਨ ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਗਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਡਨ ਫਾਇਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਫਾਇਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਬਾਰੇ ਲਗਭਗ 14 ਕਾਲਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਲਫੋਰਡ, ਬਾਰਕਿੰਗ, ਸਟ੍ਰੈਟਫੋਰਡ, ਲੇਟਨ, ਹੈਨੌਲਟ ਅਤੇ ਰੋਮਫੋਰਡ ਫਾਇਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਛੇ ਫਾਇਰ ਇੰਜਣ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 40 ਫਾਇਰਫਾਈਟਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਲਫੋਰਡ ਸਾਊਥ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੇਬਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜਸ ਅਠਵਾਲ ਨੇ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਪੂਰਬੀ ਲੰਡਨ ਦਾ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 15 ਸਾਲਾ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਇੱਕ 54 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੇਪ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਜਲੰਧਰ : ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਸੀਆਈਏ ਸਟਾਫ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਖਾਂਬਰਾ ਚਰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜਲੰਧਰ ਐਨਕਲੇਵ ਕਲੋਨੀ ਤੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਨੂੰ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੇਪ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਧਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਖਾਂਬਰਾ ਚਰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜਲੰਧਰ ਐਨਕਲੇਵ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਇੱਕ ਤਸਕਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖੇਪ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਬਣਾਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ, ਸੀਆਈਏ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ 37 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੋਂ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਤਿਲੁਜ, ਬੈਸ ਅਤੇ ਰਵੀ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰਸਾਤੀ ਨਦੀਨਾਂ ਦੇ ਜਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਐੱਨ.ਡੀ.ਆਰ.ਐੱਫ. ਅਤੇ ਸੈਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਆਰਾਮ ਕਾਰਜ ਜੁਟੀ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਅਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਐਤਵਾਰ ਅਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹੀਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੱਕ ਹਲਕੀ ਤੋਂ ਮੱਧ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। **ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਾਰਿਸ਼?** ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ 60.9 ਮਿਲੀਮੀਟਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 30.4 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿੱਚ 62 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਬਾਰਿਸ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫਰੀਦਕੋਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਫਾਜਿਲਕਾ, ਫਿਰੋਜਪੁਰ, ਮਾਨਸਾ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰ ਹੋਈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੀ 31 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 2 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਹਲਕਾ ਮੱਧ ਬਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ 3 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਆਸ਼ੰਕਾ ਹੈ ਕੌਣ ਸੇ ਜਲੋਂ ਮੇਂ ਵਧ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਠਾਨਕੋਟ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਫਾਜਿਲਕਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਫਿਰੋਜਪੁਰ, ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਲਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾੜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਇਨ ਇਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਆਰਐਫ, ਸੈਨਾ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ., ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਟੀਮ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਰਾਹਤ-ਬਚਾਵ ਵਿੱਚ ਜੁਟਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਬੜ ਲੋਕ ਇਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾ-ਪੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਲੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੋ।

ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੱਤ ਗੇਟਾਂ ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹੇ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪਠਾਨਕੋਟ : ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੱਤ ਰੇਡੀਅਲ ਗੇਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੈਰਾਜ ਡੈਮ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਢੀ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਅਲ ਗੇਟਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 41754 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਮੇਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ 39960 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਝੀਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 524.97 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮੀਟਰ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਚਾਰਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ 600 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਚਲਾ ਕੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਕਰੋੜ 45 ਲੱਖ 9860 ਯੂਨਿਟ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਆਰਐਸਡੀ ਤੋਂ ਬੈਰਾਜ ਡੈਮ ਝੀਲ ਵਿੱਚ 41754 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਕਾਰਨ ਬੈਰਾਜ ਡੈਮ ਝੀਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 399.84 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੈਰਾਜ ਡੈਮ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 402 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਰਾਜ ਡੈਮ ਝੀਲ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ 30770 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਮਬੀ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਯੂਬੀਡੀਸੀ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ 3400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾ ਮਿਲੇ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਬੀਜਿੰਗ: ਸ਼ਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿਆਨਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਬੈਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਨੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇਜ਼ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਮਾਨਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਰੂਸੀ ਤੇਲ ਦੇ ਆਯਾਤ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ 50% ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਸੀ ਚੀਨੀ ਨੇਤਾ ਤੋਂ ਮੁਲਾਕਤ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਿਨਪਿੰਗ ਕੇ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਸੀਨੀਅਰ ਚੀਨੀ ਨੇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੰਡੇਕਾਤ ਦੀ, ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਕਾਈ ਚੀ ਹੈ। ਕਾਈ ਚੀ ਪੋਲਿਤ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ (ਪੀਐਸਸੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਚਾਇਨਾ (ਸੀਪੀਸੀ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੋਦੀ ਨੇ 'ਅਸ਼ਿਸ਼ਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ', ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ 'ਨੇਤਾ-ਤੱਖਿਅਕ ਕੇਪਟ' ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵਡਿਆਇਆ। ਆਮ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਹੈ ਇਹ ਲੜਕਾ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਈ ਚੀ ਤੋਂ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਜੇਰਏ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਈਨਾ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਈ ਚੀ ਕੌਣ ਹਨ ਕਾਈ ਚੀ ਚੀਨ ਦੀ ਪੋਲਿਤ ਬਿਊਰੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਕਤਵਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਜਨਰਲ ਆਫਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੋਲਿਤ ਬਿਊਰੋ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਨ ਕਾਈ ਚੀਕਾਈ ਚੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਛਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਨੇ ਫੁਜਿਆਨ ਅਤੇ ਜ਼ੇਜ਼ੀਆਂਗ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਈ ਬੀਜਿੰਗ ਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2022 ਦੇ ਸ਼ੀਤਕਾਲ ਓਲੰਪਿਕ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਦੀ ਥੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਈ ਚੀ ਦੀ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਅੜਚਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਕਾਈ ਚੀ ਦੀ ਬੈਠਕ

ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਨਾਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਨਾਨਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ। ਰਾਜਪਾਲ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਜਨਾਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਲੀਨਿਕ, ਪੀਸੀਓ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਬੈਰਕਾਂ, ਫੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਇਕਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਮੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ।

ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 ਤੇ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 26000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 ਤੇ

ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਇਲੀਆਂ 'ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਸਖਤ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡੈਸਕ: ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਨਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅਤਿ-ਦੱਖਣਪੰਥੀ ਸਰਗਰਮਤਾ' ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪ੍ਰਜਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਰਚ ਲਈ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨਾਮਕ ਰੇਲੀਅਨ ਸਿਡਨੀ, ਮੇਲਬਰਨ, ਬਰੀਸਬੇਨ, ਕੈਨਬਰਾ, ਐਡਿਲੇਡ, ਪਰਥ, ਹੋਬਾਰਟ ਆਦਿ ਬੈਂਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਰਹਸਪਤੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਪਤੀ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਅੰਥਨੀ ਅਲਬਨੀਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਫਤੇ 'ਚ ਨਿਯੋਜਿਤ ਇਨ ਰਾਇਲੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ''ਸਭ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ, ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।'' ਘਰ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਇੱਕਤਾ ਨੂੰ ਬੰਨਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਨਹੀਂ।'' ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਬਹੁ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਏਨੀ ਏਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਬਹੁ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਵਾਦ ਹਮਾਰੀ ਪਹਚਾਨ ਕਾ ਏਕ ਅਭਿਨ੍ਨ ਔਰ ਮੂਲ੍ਯਵਾਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਬੈਂਟਨਾ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਡਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਡਰੋਗੇ ਨਹੀਂ। ਨਾਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤਿ-ਦੱਖਣਪੰਥੀ ਸਰਗਰਮਤਾ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।''

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਮੁਲਤਾਨ - ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਉੱਚ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਕੱਟਣ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ 481,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਹੈ," ਸੂਬਾਈ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ (ਪੀਡੀਐਮਏ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਰੀਅਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 36 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ 68,477 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਝੰਗ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਚਨਾਬ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਹੈ। ਝੰਗ ਦੇ ਉਪਨਗਰੀਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹਜ਼ਰਤ ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ (ਰ.) ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੂੰਡ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਾਅ ਪੰਜ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੈੱਡ ਤ੍ਰਿਮੂ 'ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਲੱਖ ਸੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਾਈ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਟੀਮਾਂ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਰੀਅਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 36 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ 68,477 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਝੰਗ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਚਨਾਬ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਹੈ। ਝੰਗ ਦੇ ਉਪਨਗਰੀਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹਜ਼ਰਤ ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ (ਰ.) ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੂੰਡ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਾਅ ਪੰਜ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ

ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੈੱਡ ਤ੍ਰਿਮੂ 'ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਲੱਖ ਸੱਤਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਾਈ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਹਨ। ਡੀਜੀ ਪੀਡੀਐਮਏ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤ੍ਰਿਮੂ ਹੈੱਡਵਰਕਸ 'ਤੇ, ਐਤਵਾਰ (ਅੱਜ) ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਝੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 900,000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਾਅ ਲੰਘਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 220,000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੈੱਡ ਬੱਲੋਕੀ 'ਤੇ, 211,000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 20,000 ਕਿਊਸਿਕ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਵਹਾਅ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈੱਡ ਮੁਹੰਮਦਵਾਲਾ 'ਤੇ 700,000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾੜ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦੇ 14 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ' ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਸੀ.ਈ.ਓ.) ਸਿਹਤ ਸਿਆਲਕੋਟ ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦੇ 14 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜ਼ਹਿਰ-ਰੋਧੀ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲੇ ਪਸਰੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 12 ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਸਕਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ 29 ਫਿਕਸਡ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜ ਮੋਬਾਈਲ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਾਇਕਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਟੀਮਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਇਰਾਕ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪਾਪੂਲਰ ਮੋਬਿਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਬਗਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਤਸਵੀਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਬਗਦਾਦ 'ਤੇ ਈਰਾਨ ਪੱਖੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਪੂਲਰ ਮੋਬਿਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਬਗਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਤਸਵੀਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਦਰਦਨਾਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਰੀਆ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸ਼ਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਢਹਿ ਗਿਆ। ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ, ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਜੰਗਬੰਦੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਮਨ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੰਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੌਥੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਅਹਿਮਦ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ, ਕਈ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਈਰਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੋਕਥਾਮ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁੰਗੜ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਰਾਕ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਰਾਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਈਰਾਨੀ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੀਆ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਗਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਧਦੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ PMF ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਰਾਕੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਦੀ ਸਫਲਤਾ
PMF ਦਾ ਛੋਟਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਥਿਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਰਾਕ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਸਮੂਹ 2014 ਵਿੱਚ ISIL (ISIS) ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਲਾਅ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2003 ਵਿੱਚ ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੋਬਲ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ PMF ਨੂੰ ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਰਾਕੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਦੀ ਸਫਲਤਾ
ਪੀਐਮਐਫ ਦਾ ਛੋਟਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਰਾਕ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਇਸਦੇ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਸਮੂਹ 2014 ਵਿੱਚ ਆਈਐਸਆਈਐਲ (ਆਈਐਸਆਈਐਸ) ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਲਾਅ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2003 ਵਿੱਚ ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੋਬਲ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਤ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਹੱਲ ਇਰਾਕ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਇਰਾਕੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਧੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੀਐਮਐਫ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਫੌਜੀ ਫੋਰਸ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਐਮਐਫ ਏਕੀਕਰਨ ਬਿੱਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਫੋਰਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ, ਸੁਤੰਤਰ ਫੌਜੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ, ਕਮਾਂਡ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਅਕੈਡਮੀ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਐਮਐਫ ਕਮਾਂਡਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਇਰਾਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਸੰਸਦ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਰਾਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਰਾਕ 'ਤੇ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਧਮਕੀ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ। ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ, ਪੀਐਮਐਫ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਇਰਾਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਅਲ-ਰਾਫਿਦਾਈਨ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ 2022 ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਘੁਟਾਲੇ ਲਈ ਅਲ-ਰਾਫਿਦਾਈਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਐਮਐਫ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ $2.5 ਬਿਲੀਅਨ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਰਾਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਧਮਕੀ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਰਾਕ 'ਤੇ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ, ਪੀਐਮਐਫ ਲੜਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਇਰਾਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਅਲ-ਰਾਫਿਦਾਈਨ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ 2022 ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਘੁਟਾਲੇ ਲਈ ਅਲ-ਰਾਫਿਦਾਈਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਐਮਐਫ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 2.5 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਲ-ਸੁਦਾਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਹਿਰਾਨ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਧੌਲੀਗੰਗਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ: ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਕਾਰਨ 11 NHPC ਕਾਮੇ ਸੁਰੰਗ 'ਚ ਫਸੇ, ਅੱਠ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪਿਥੌਰਾਗੜ੍ਹ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਪਿਥੌਰਾਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਧੌਲੀਗੰਗਾ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਕਾਰਨ ਆਮ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੁਰੰਗਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (NHPC) ਦੇ 11 ਕਾਮੇ ਇੱਕ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਸ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਠ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈਧਾਰਚੁਲਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਤਿੰਦਰ ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਲਬਾ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਣਗੇ।ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਚੁਲਾ ਨੇੜੇ ਈਲਾਗੜ੍ਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧੌਲੀਗੰਗਾ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੁਰੰਗਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਲਬਾ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਹੱਦੀ ਸੜਕ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਜੇਸੀਬੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਆਮ ਵਾਂਗ ਜਾਰੀ ਹੈ।

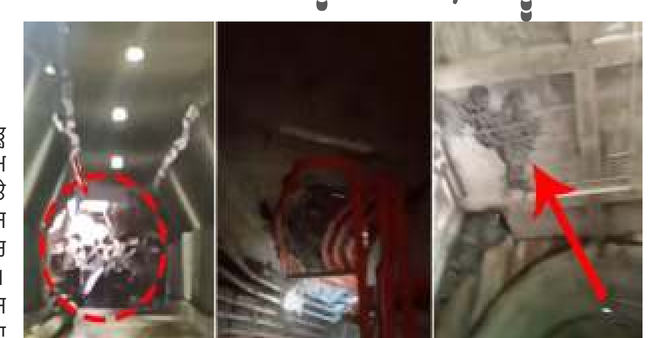

ਹਾਦਸੇ ਸਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓ 'ਚੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਕੇਏਪੀ ਸਿਨਹਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੇਏਪੀ ਸਿਨਹਾ ਕਥਲੌਰ ਪੁਲ ਤੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ।

ਪਠਾਨਕੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੇਏਪੀ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਬਲਾਕ ਬਮਿਆਲ ਅਤੇ ਨਰੋਟ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਦਿੱਤਿਆ ਉਪਲ, ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਜਨਰਲ) ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੇਏਪੀ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਥਲੌਰ ਪੁਲ, ਕੋਹਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਦਰਖਤ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਣੇ ਹੀ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੜ੍ਹ ਨੇ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਵੀ ਲੀਲ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਤੋੜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ।ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵੱਲੋਂ ਰੁਖ ਬਦਲ ਲੈਣ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਧੁੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਵੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੈਲੂਨ ਫਾਇਰਿੰਗ ਮਾਮਲਾ

ਪ੍ਰਭ ਦਾਸੂਵਾਲ-ਗੋਪੀ ਘਣਸ਼ਾਮਪੁਰ ਗੈਂਗ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ,

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਤਰਨਤਾਰਨ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ, ਐਂਟੀ-ਗੈਂਗਸਟਰ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏਜੀਟੀਐਫ) ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਆ ਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੱਟੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੈਲੂਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭ ਦਾਸੂਵਾਲ-ਗੋਪੀ ਘਣਸ਼ਾਮਪੁਰ ਗੈਂਗ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਡੀਜੀਪੀ) ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗਾਂਧੀ, ਵਾਸੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ ਜਸਕਰਨ ਉਰਫ ਕਰਨ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਫੈਲੋਕੇ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ.30 ਬੋਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, 24 ਅਗਸਤ, 2025 ਨੂੰ ਰਾਤ 11.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਤਿੰਨ ਬਾਈਕ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੱਟੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੈਲੂਨ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਸੈਲੂਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਕਾਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਗੋਪੀ ਘਣਸਾਮਪੁਰੀਆ ਗੈਂਗ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਪ੍ਰਭ ਦਾਸੂਵਾਲ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ-ਪਿਛਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ (ਏਡੀਜੀਪੀ) ਏਜੀਟੀਐਫ ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਏਜੀਟੀਐਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਰਹਾਲੀ ਰੋਡ, ਕੈਰੋਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਐਸਐਸਪੀ) ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੀਪਕ ਪਾਰੀਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ, ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਆਦਿ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਐਸਐਸਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਪੱਟੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸੰਹਿਤਾ (ਬੀਐਨਐਸ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 125, 308(4) ਅਤੇ 324(2) ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 27 ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 131 ਮਿਤੀ 25/08/2025 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ੂਟਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਦਿੱਲੀ : ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਾਫਰਪੁਰ ਕਲਾਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਨੰਦੂ-ਵੈਂਕਟ ਗਰੋਹ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਵੀਨ ਉਰਫ਼ ਭਾਂਜਾ (25) ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਨਮੋਲ ਕੋਹਲੀ (26) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ 28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਛਾਵਲਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।" ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਨ, ਗਰੋਹ ਲਈ ਸ਼ਾਰਪਸ਼ੂਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨਮੋਲ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਗਰੋਹ ਦੇ ਸਰਗਨਾ ਕਪਿਲ ਨੰਦੂ ਅਤੇ ਵੈਂਕਟ ਗਰਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਨਦੀ 'ਚ ਰੁੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ

ਲਾਲੜੂ:ਲਾਲੜੂ ਪਿੰਡ ਨੇੜਿਉਂ ਲੰਘਦੀ ਝਰਮਲ ਨਦੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕ 65 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਸ਼ ਲੱਭਦੇ ਰਹੇ, ਨਾ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤੀ, ਨਾ ਐਨਡੀਆਰਐਫ ਦੀ ਟੀਮ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜਨਕ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਪੁੱਤਰ ਮੁਥਰਾ ਰਾਮ ਸੈਣੀ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਲਾਲੜੂ ਜੋ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਬਲਦ ਤੇ ਰੇਹੜਾ ਲੈ ਕੇ ਨਦੀ ਪਾਰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਘਾਹ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝਰਮਲ ਨਦੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਰੇਹੜਾ ਤੇ ਬਲਦ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਪਰ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ ਲੱਭਦੇ ਰਹੇ, ਜੋ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਡੇਰਾਬਸੀ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਤੱਕ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਘੱਗਰ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸਟੇਅ ਹਟਵਾਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ ਕਾਰਨ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ, ਮਕਰੌੜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੜੈਲ ਤਕ, ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸਟੇਅ ਲਏ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਖੁਆਰੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸਟੇਅ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਹਿਤ ਇਸ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਢੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਸ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਖਨੌਰੀ ਹੈੱਡਵਰਕਸ ਵਿਖੇ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 743.7 ਫੁੱਟ ਹੈ ਤੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ 748 ਫੁੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਰੇਤੇ ਦੀਆਂ 02 ਲੱਖ ਬੋਰੀਆਂ ਤਿਆਰ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਪਾੜ ਪਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਢੇ ਵੀ ਚੌੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸੌਖੇ ਢੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਸਕੇ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹੀ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਰੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਪੰਚਾਇਤ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੱਲ ਫੌਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਚਾਬਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੇ ਫਲਡ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਨੰਬਰਾਂ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ 87250-29785, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 01672-234196 'ਤੇ ਰਾਬਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਬੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਭਾਜਪਾ

ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੋਕੇ ਹੋਏ ਫੰਡ ਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 3 ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 31 ਅਗਸਤ - ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 60,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੋਕੇ ਹੋਏ ਫੰਡ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਨਾਲਾ ਅਤੇ ਰਾਮਦਾਸ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਰੋੜਾ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਈ.ਟੀ.ਓ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਹੁਣ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਵਰਗੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਗੰਭੀਰ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਸੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਕੁੱਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਾਰਨ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪਸ਼ੂਧਨ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 828 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿਹਾਤੀ ਸੰਪਰਕ ਸੜਕਾਂਉਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 6,800 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਨਿਗੂਣੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅੰਨਦਾਤੇ ਨਾਲ ਭੱਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਮਕਾਨ ਲਈ 1.20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 4 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫਸਲ ਦੇ ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 50,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਆਰਡੀਐਫ) ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਐਮਡੀਐਫ) ਵਿੱਚ 8,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੋਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਬੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲੋੜ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ 'ਚ ਵਲੀਨ

ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬੇਵਸ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ਣ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ।ਨਿਹੰਗ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦੇ ਨਮਿਤ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਕਾਲੀ ਬਾਬਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਛਾਉਣੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਵਿਖੇ 08 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਤੋਂ 1:00 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਜੀ ਸਹਾਇਕ ਸ. ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਭਿਆਸੀ, ਸਕੱਤਰ ਸ. ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ, ਸ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਬੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਸ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਸਰਕੇ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ, ਮੈਨੇਜਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ, ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸ, ਸ. ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਸ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦਰਾ, ਸ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਨੱਈਆ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂਕਾਲ, ਬਾਬਾ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ, ਬਾਬਾ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਸ. ਮਨੋਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਨਾਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਰਾਜਪਾਲ ਕਟਾਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਜਨਾਨਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਬੰਦੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੜ੍ਹ : ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਪਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੀਂਹ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ 253.7 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਪਿਆ , ਜੋ ਕਿ 74 ਫੀਸਦ ਵਾਧੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਭ ਤੋਂ ਮੀਂਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ 194.5 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਪਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਔਸਤ 147.7 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 32 ਫੀਸਦ ਵੱਧ ਸੀ।ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ, " ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਘੱਟ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੀਂਹ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।" ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 23 ਵਿੱਚੋਂ 18 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਜਦਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਦੀ ਕਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 22 ਵਿੱਚੋਂ 18 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਮੀਂਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ 308.5 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਪਿਆ, ਜੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਧਾਰਨ 248.8 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 8 ਫੀਸਦਵਾਧੂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜਲ-ਗ੍ਰਹਿਣ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਨਦੀਆਂ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਇਹ ਖੇਤਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ 226.8 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਪਿਆ, ਜੋ ਸਧਾਰਣ 162.4 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 40 ਫੀਸਦ ਵੱਧ ਸੀ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੇ 146.8 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜੋ 68.1 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 115 ਫੀਸਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ 170.6 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਮੀਂਹ ਪਿਆ, ਜੋ ਸਧਾਰਣ 74.5 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 129 ਫੀਸਦ ਵਾਧੂ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਧਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਫਤਿਹਾਬਾਦ (252 ਫੀਸਦ), ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ (24 ਫੀਸਦ), ਹਿਸਾਰ (68 ਫੀਸਦ), ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ (31 ਫੀਸਦ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਮੀਂਹ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬਰੈਂਪਟਨ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਾਬੂ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਪੀਲ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (20) ਤੇ ਬੇਘਰੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (23) ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖੌਫ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ ਰੋਲਿੰਗ ਐਕਰ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਦੋਵਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਈ।

croma | A TATA Enterprise Visit a store near you

Meet the Google Pixel 10 Series

Designed for Google AI

Work wonders with **Google AI.**

Do more than you think with Google Gemini[1]

Share your camera with Google Gemini Live, and have a natural free-flowing conversation about anything you see.

Simply describe your idea, or upload an image and describe the scene. Pixel will create a high-quality short video for you.[2]

Introducing Magic Cue[3]

A suite of new AI-powered capabilities that proactively suggests helpful information, right as you need it.

Perfect your pictures with **Google AI.**

Introducing Camera Coach[4]

It helps you snap your best pics by guiding you to find the best angles and lighting, and suggesting the best modes.

100x Pro Res Zoom[5]

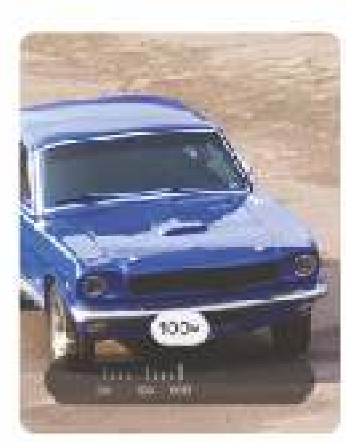

Pixel's longest zoom ever, powered by an upgraded telephoto camera and all-new AI imaging for really sharp closeups, on Pixel 10 Pro.

Do magic with Add Me[6]

Take the picture. And be in it, too. With the updated Add Me, it's even easier to make sure no one's left out of the photo.

Starting at an exchange effective price of ₹49,999* or ₹2,083/month**

	Pixel 10	Pixel 10 Pro	Pixel 10 Pro XL
MRP, 256 GB (incl. of all taxes)	₹79,999	₹1,09,999	₹1,24,999
Instant Bank Cashback	₹7,000	₹10,000	₹10,000
Exchange value of old smartphone*	₹18,000	₹18,000	₹18,000
Exchange Bonus	₹5,000	₹5,000	₹5,000
Exchange Effective Price*	**₹49,999**	**₹76,999**	**₹91,999**
Monthly Effective Price** (24m No Cost EMI)	**₹2,083**	**₹3,208**	**₹3,833**

HDFC BANK Upto **₹10,000** Instant Cashback and No Cost EMI upto 24 months on HDFC Bank Credit Cards and EASYEMI

Zero Downpayment No Cost EMI upto 24 months also available on loans^ BAJAJ FINSERV IDFC FIRST Bank HDFC BANK

*Terms & Conditions apply. The limited period exclusive offer price is computed on the MRP ₹79,999.00 (incl. of all taxes) of Pixel 10, 256 GB, (1N). The illustrative Exchange Effective Price is calculated above on MRP, is as reduced by ₹7,000 Instant Cashback available on HDFC Bank Credit Cards and EASYEMI, and further reduced by exchange value of ₹18,000.00 on Pixel 8, 128GB, (1N) in a good working condition along with ₹5,000.00 exchange bonus. **The Monthly Exchange Effective Price is calculated on 24 month No Cost EMI on HDFC Bank Cards. ^The loan approval from the financier is at their sole discretion. Goods and Services Tax will be applicable on processing fee, and foreclosure charges, as applicable. [1]Results for illustrative purposes and may vary. Check responses for accuracy. Compatible with certain features and accounts. Internet connection required. Available in select countries, languages, and to users 18+. [2]Available in select countries and languages. Available to 18+ users. [3]Subscription required. Availability varies. 18+. [4]Results may vary. [5]Reflects megapixels for camera sensor. Camera image resolution output may be less when using default settings. Up to 100x with Pro Res Zoom. [6]Results may vary.

THE LNM INSTITUTE OF INFORMATION TECHNOLOGY, JAIPUR

LNMIIT The LNM Institute of Information Technology

(Deemed-to-be-University, under Section 3 of UGC Act 1956)

A joint venture of Lakshmi & Usha Mittal Foundation and Govt. of Rajasthan

NAAC Accreditation: 'A' | AICTE Approved Engineering Programmes

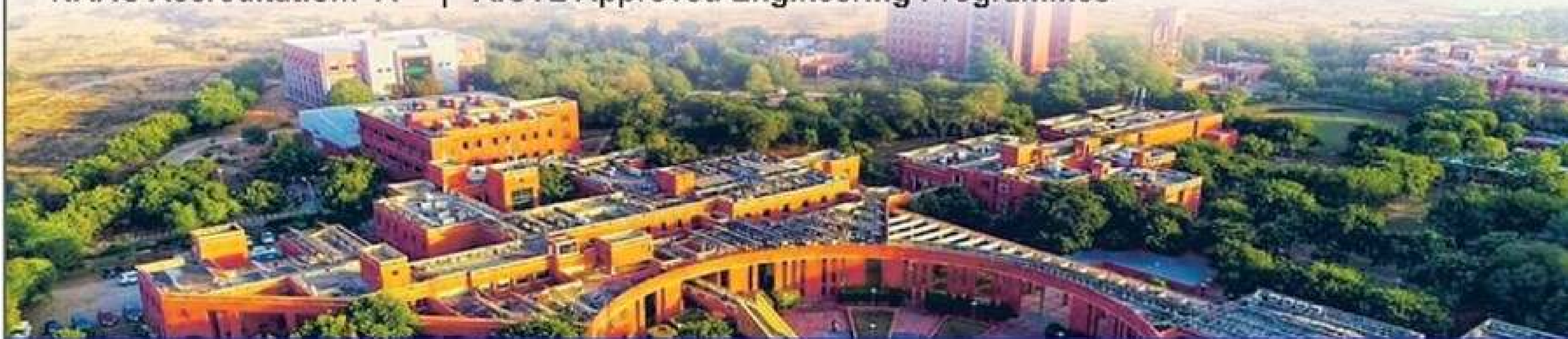

SPECIAL ROUND - UG ADMISSIONS 2025-26

(Bachelor's & Integrated Master's Programmes)

LAST DATE TO APPLY : 22nd AUGUST 2025

B.Tech. (Honours) With Specialization

- Communication and Computer Engineering (CCE) with specialization in Artificial Intelligence & Data Science
- Computer Science and Engineering (CSE) with specialization in Artificial Intelligence & Data Science
- Mechanical Engineering (ME) with specialization in Robotics & Automation

B.Tech. with Minor

- Communication and Computer Engineering (CCE) with minor in Robotics & Automation.
- Computer Science and Engineering (CSE) minor in Robotics & Automation.
- Electronics and Communication Engineering (ECE) with minor in Robotics & Automation.
- Electronics and Communication Engineering (ECE) with minor in Artificial Intelligence & Data Science.
- Mechanical Engineering (ME) with minor in Artificial Intelligence & Data Science.

B. Tech.

- Communication and Computer Engineering (CCE)
- Computer Science and Engineering (CSE)
- Electronics and Communication Engineering (ECE)
- Mechanical Engineering (ME)

B. Tech.-M. Tech. (5-Year Integrated Degree)

- Computer Science and Engineering (CSE)
- Electronics and Communication Engineering (ECE)

B.Sc. – M.Sc. (5-Year Integrated Degree)

- Artificial Intelligence
- Data Science

Jointly taught by LNMIIT faculty and Industry Experts

PLACEMENTS# (for details visit: https://placements.lnmiit.ac.in/)

Year	Median Package	Average Package	Highest Package
2025*	~12 Lakhs	13.87 Lakhs	1.24 Crores
2024	~10 Lakhs	11.68 Lakhs	52.28 Lakhs

(*For batch 2025, this table is for B.Tech, B.Tech.+M.Tech. Integrated Degree Students)

Scholarship, Assistantship and Fellowship Opportunities

UG: Various scholarship and assistantship schemes are available for meritorious and need based students. Up to 100% waiver of tuition fee in certain cases.

M.Sc.: Affordable semester fees and financial support to deserving students as teaching assistantship.

M.Tech./M.S. (by Research): Scholarship from MHRD with valid GATE score. Zero effective tuition fee (under HTTA/HTRA scheme) for both GATE (apart from GATE scholarship) and non-GATE candidates leading to a benefit of INR 2,11,000/-per year

Ph.D.: The institute fellowship for full-time Ph.D. candidates is INR 50,000/- per month for three years. An extension of a maximum of 6 Months (twice, at most) based on valid reasons.

Merit Based Admission | **No Management Quota** | **No Capitation Fee**

FOR ADMISSION INQUIRY **TOLL FREE NO.: 1800-180-6566**

EMAIL

ugadmissions@lnmiit.ac.in (UG)

Special Round Web Page
Website for special round :
https://lnmiit.ac.in/admissions/ug/special-round/

Special Round Portal
Special Round Portal :
https://erp.lnmiit.ac.in/specialround

Ujala Punjab
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਉਜਾਲਾ

Manjeet Singh
Editor, Printer & Publisher
+1(559) 669-3006
dailyujalapunjab@gmail.com
dailyujala.com

ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਬੇੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਹਰੇਸ਼ ਹੁਸੈਨ ਦੁਆਰਾ
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਆਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਾਯੂਸ ਹੋਕੇ ਪਰਤਣਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਸਿੰਘ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਪਿੰਡਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਰੀਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰੰਤੂ ਬੇੜੀ ਸਿੱਖਣ ਲਈ। ਹਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਕਰੀਗਰ ਹਨ। ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰਤਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਇਕਦਮ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬੇੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੇਵੇ ਵਿਕਾਸ ਕਿ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਢੇ ਸੰਤ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਨੂੰ ਹੀ 'ਚ ਮੰਚ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਆਰਡਰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, 'ਚੋਂ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੇਠੀਆਂ ਦੀ ਮਰੰਮਤ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਹਰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ, "ਚੋਟੀ ਬੇੜੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਨੂੰ ਪਿਆ ਹੋਰ ਪਰਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਕਿ ਆਰਡਰ ਇਹ ਕਿਸ਼ਤੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੇੜੀ ਮੰਗ ਵਧਣ ਦੇ ਧਾਰਣ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਿਪਾਹੀ ਚੋਣ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰਣ ਬਦਲਦੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਸਥਾਵਾਂ ਜ਼ਿਹਨਾਂ ਪਵਨਕੋਟ, ਬਿਆਨ, ਫਫਾਲਕਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਹੋਟਲ

ਆਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਾਯੂਸ ਹੋਕੇ ਪਰਤਣਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਡਿਸਟ੍ਰਿਕੇਟ, ਡਿਜਾਸਟਰ ਰਿਸਪਾਂਸ ਪਾਰਟੀ (ਅਸਡੀ ਆਰ) ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜਾਸਟਰ ਰਿਸਪਾ ਸਮੂਹ (ਐਨਡੀਆਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਚੇਣਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਰਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਵਗਿਆਨਾ ਦਾ ਟੀਮ ਸਾਧਨ ਕਿਸ਼ਤੀ ਹੈ। ਲੋਕ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ, ਪਿੰਡ, ਪਾਂਗਰ, ਐਸਡੀ ਆਰ ਪਾਰਟ ਅਤੇ ਐਨਾ ਡੀਆਰ ਪਾਰਕਟ ਸਥਿਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। "ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਲਗਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਾਸਿਸ ਕਿਤੀ ਹਸਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਮੁਖਤਿਆਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਵੱਡ ਚੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਣਾਉਣ ਭਾਈਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪਾਲ ਮੁਖੀ ਕਿ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਨੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ ਵਿੱਤਰੇਤਰ ਦਾ, ਫਿਰ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਵਿੱਕੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਦਰਿਆ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇੜੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਹਨ। ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 60-65 ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 7 ਤੇ

ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ - ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰੂਸ ਚੀਨ ਤੇ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਮਹਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਟੈਰਿਫ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਨਵਾਂ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇਕਧਰੁਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁਣ ਬਹੁਧਰੁਵੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚੀਨ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਵੇਂ ਗਠਜੋੜ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਪਾਰੀ ਟੈਰਿਫਾਂ ਕਾਰਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਲੀਆ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੇ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਗਠਜੋੜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ-ਜਿਨਪਿੰਗ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। 31 ਅਗਸਤ 2025 ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਤਿਆਨਜਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਘਾਈ ਕੋਆਪਰੇਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਐੱਸਸੀਓ) ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੈਠਕ ਹੋਈ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ 2020 ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਬੈਠਕ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ "ਫਲਦਾਇਕ" ਰਹੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ "ਸਹਿਯੋਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ" ਵਜੋਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਰੈਗਨ (ਚੀਨ) ਅਤੇ ਹਾਥੀ (ਭਾਰਤ) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਕੈਲਾਸ਼ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ। ਇਹ ਕਦਮ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ੀ ਨੂੰ 2026 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਰਿਫਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਰਿਫ ਅਤੇ ਬਹੁਧਰੁਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਏਕਲੀ ਅਗਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਪਾਰੀ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੇ ਚੀਨ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐੱਸਸੀਓ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਕਸ ਵਰਗੇ ਮੰਚ ਇਸ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਿਆਨਜਿਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਐੱਸਸੀਓ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ, ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੇ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਗਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਸ-ਇੰਡੀਆ-ਚਾਈਨਾ (ਆਰਆਈਸੀ) ਟ੍ਰਾਈਕਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੀਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਈਰਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੁੱਖ ਕਿੱਧਰ ਹੈ ਇਹ ਮਲਟੀ-ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਤੰਤਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਮਲਟੀ-ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਕਵਾਡ (ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ, ਜਾਪਾਨ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ) ਵਰਗੇ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਐੱਸਸੀਓ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਦਾ ਨੇਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਏਕਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਚੀਨ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਰੁੱਖ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਗਠਜੋੜ: ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਗਠਜੋੜਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ-ਰੂਸ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ ਅਤੇ ਬਹੁਧਰੁਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਬਦਲਾਅ ਬਰਿਕਸ ਅਤੇ ਐੱਸਸੀਓ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਪਾਰੀ ਨਿਯਮ ਬਣਨਗੇ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਗੇ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਲਾਤੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਾਉਣਗੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਣਾਅ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਵਰਗੇ ਵਿਵਾਦ ਵਧਣਗੇ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਕਵਾਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਗੇ। ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਠਜੋੜ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਏਕਲੀ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਇਹ ਨਵੇਂ ਗਠਜੋੜ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਬਹੁਧਰੁਵੀ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਏਗੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਵੀ ਵਧੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ-ਜਿਨਪਿੰਗ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਸ ਨਵੀਂ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋ ਡਾ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੂ
ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ

ਕੀ ਟਿਕਟੌਕ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਟਿਕਟੌਕ ਦੀ ਮੂਲ ਕੰਪਨੀ ਬਾਈਟਡੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਿਕਟੌਕ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਪ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਓਪਨਿੰਗ - ਇੱਕ ਬੰਗਾਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੰਚਾਲਕ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲੀਡ ਲਈ - ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਈਟਡੈਂਸ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੁੱਪਚਾਪ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਜਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜੂਨ 2020 ਤੋਂ ਟਿਕਟੌਕ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਟਿਕਟੌਕ ਦੀ ਮੂਲ ਕੰਪਨੀ ਬਾਈਟਡੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਿਕਟੌਕ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਪ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ - ਇੱਕ ਬੰਗਾਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੰਚਾਲਕ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲੀਡ ਲਈ - ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬਾਈਟਡਾਂਸ ਜੂਨ 2020 ਤੋਂ ਟਿਕਟੋਕ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਪੈਰ ਜਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਈਟਡਾਂਸ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਮਿਲਿਆ-ਜੁਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੰਗੀਤ ਐਪ ਰੇਸੋ ਜਨਵਰੀ 2024 ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਾਰਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਨਤਮ ਨੌਕਰੀ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੌਲੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਿਲਹਾਲ, ਟਿਕਟੋਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਟਿਕਟੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬਾਈਟਡਾਂਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ ਫੋਟੋ ਵੇਰਵੇਟਿਕਟੋਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਕੀ ਚਰਚਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬਾਇਟਡਾਂਸਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਕਿਆਸਰਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੌਣ ਸਨ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ?

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਅਹਿਮਦ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2024 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ

ਯਮਨ ਦੇ ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹਿਮਦ ਗਾਲਿਬ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।ਹੂਤੀ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ (ਆਈਡੀਐਫ) ਨੇ ਯਮਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਾਨਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ।ਵੀਰਵਾਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਗੂ ਅਬਦੁਲ-ਮਲਿਕ ਅਲ-ਹੂਤੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਜ਼ਾ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸੂਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਹਦੀ ਅਲ-ਮਸ਼ਾਤ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿਦੀ ਮਸ਼ਾਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਨਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਏਐਫਪੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਸਾਈਟ ਅਲ-ਹਦਥ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੂਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂ, ਯੁਵਾ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ।ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਯੋਧਾ ਅਹਿਮਦ ਗਾਲਿਬ ਨਾਸਿਰ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।" ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਨਾ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਸਮਰਥਿਤ ਹੂਤੀ ਸਮੂਹ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਆਫ਼ ਸਟਾਫ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਈਡੀਐਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕੱਠ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਰਹਾਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਹੂਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ "ਖਤਮ" ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਨਾ ਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2014 ਤੋਂ ਹੂਤੀਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਯਮਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਯੋਧਾ ਅਹਿਮਦ ਗਾਲਿਬ ਨਾਸਿਰ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ"ਹਿਮਦ ਅਲ-ਰਹਾਵੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2024 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਫ਼ਤਾਹ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਰਹਾਵੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਮ-ਮਾਤਰ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਫ਼ਤਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਭਾਰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਹਮਾਸ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੂਤੀ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਲ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਅਦਨ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਹੂਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਯਮਨ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੂਤੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਥੋਪਣ ਵੱਲ ਵਧਿਆ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਅਰਚਨਾ

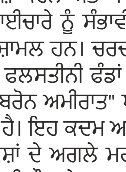

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਵਿੱਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਪੀਏ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਧਾਉਣ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ "E1" ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਨ ਅਲ-ਅਹਮਰ ਦੇ ਬੇਦੂਇਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਦਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ "ਹੇਬਰੋਨ ਅਮੀਰਾਤ" ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਆਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਕਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੇਬਰੋਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ "ਯਹੂਦੀਆ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀਆ (ਵੈਸਟ ਕੰਢੇ) ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ" 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਮਰੋਨ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਯੋਸੀ ਦਾਗਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। "ਯਹੂਦੀਆ ਅਤੇ ਸਾਮਰੀਆ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਹਨ," ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਫਰ ਸਾਬਾ ਅਤੇ ਨੇਤਨਿਆ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ" ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪਾਅ ਇੱਕ ਨਾਟਕੀ ਨੀਤੀਗਤ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਪੀਏ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਫਲਸਤੀਨੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਸਤੰਬਰ ਦੌਰਾਨ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਧੇ ਹੋਏ ਤਣਾਅ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। E1 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ - ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਮਾ'ਲੇ ਅਦੁਮਿਮ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬੇਜ਼ਲੇਲ ਸਮੋਟਰਿਚ ਨੇ ਇਸਨੂੰ "ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਭਰਮ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਵਜੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਖਾਨ ਅਲ-ਅਹਮਰ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 200 ਬੇਦੂਇਨ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ "ਹੇਬਰੋਨ ਅਮੀਰਾਤ" ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਮੰਤਰੀ ਨੀਰ ਬਰਕਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਅਲ-ਖਲੀਲ (ਹੇਬਰੋਨ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਹਸਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਬਰਾਹਿਮ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਰਕਤ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਕਬਾਇਲੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਉਪਾਅ ਫਲਸਤੀਨੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਏ ਹਨ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਏ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿਮੂਦ ਅੱਬਾਸ ਸਮੇਤ - ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਈ ਦੇਸ਼ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਲਕਸਮਬਰਗ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਸੈਨ ਮਾਰੀਨੋ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਪੇਨ, ਆਇਰਲੈਂਡ, ਮਾਲਟਾ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਦਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ, ਅੱਬਾਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦਮਿਸ਼ਕ ਗੇਟ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤਿ-ਆਰਥੋਡਾਕਸ

ਅਰਾਘਚੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਸਾਊਦੀ-ਈਰਾਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
editorpbi@gmail.com

ਮਾਰਚ 2023 ਵਿੱਚ "ਬੀਜਿੰਗ ਸਮਝੌਤੇ" 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਅਰਬ ਖਾੜੀ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਸਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਜੋਂ। 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਅਬਦੁਲਹਾਦੀ ਹਬਟੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਸ਼ਰਕ ਅਲ-ਅਵਸਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਈਰਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸ ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਆਦ ਅਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ "ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪੜਾਅ" ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ "ਈਰਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਧਰੁਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।" ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਰਿਆਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ - ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਰਬ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਗੁਰੂਤਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਦੋ ਪਵਿੱਤਰ ਮਸਜਿਦਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਜੋਂ, ਸਗੋਂ ਊਰਜਾ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੋ-ਰਾਜ ਹੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫਲਸਤੀਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਊਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਸਲਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ "ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।" ਇਹ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਇਰਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਰਿਆਦ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿੰਦਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੀ ਈਰਾਨੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ "ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰੁਖ਼" ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੇ ਇੱਕ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਆਦ ਇਸ ਪਿੱਛਾ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਤਹਿਰਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਰਹੇਗਾ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਲਈ, ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ਨ 2030 ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਰ ਵਿਹਾਰਕ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੱਜ ਅਤੇ ਉਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਈਰਾਨੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੱਕਾ ਅਤੇ ਮਦੀਨਾ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ।ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ "ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਵੀ" ਈਰਾਨੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ 80,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਈਰਾਨੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਹੱਜ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਮਰਾਹ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 400,000 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਿਆਧ ਦੀ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿੜ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੱਜ ਅਤੇ ਉਮਰਾਹ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਈ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਅਣਸੁਲਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ, ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਕਿ "ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ," ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਯਮਨ, ਲੇਬਨਾਨ, ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਮਤਭੇਦ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਨੂੰ ਨਿਹੱਥੇ ਕਰਨਾ 100% ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ," ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਲੇਬਨਾਨ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਊਦੀ-ਈਰਾਨੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਲੇਬਨਾਨੀ ਫੌਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਰਾਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਣ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਈਰਾਨ ਖਾੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਸਮੁੰਦਰੀ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ"। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਈਰਾਨੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀ ਬਿਆਨ ਇਸਦੇ ਖਾੜੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਲਾਮੀ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਬੀ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਿੱਚ ਰਿਆਧ ਅਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਈਰਾਨ-ਇਰਾਕ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਰਿਆਦ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਦੁਵੱਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਮੀਡੀਆ ਸਪਾਟਲਾਈਟ ਤੋਂ ਦੂਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸਾਊਦੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਚੁਣੌਤੀ, ਜਦੋਂ ਈਰਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਈਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਾਸ਼ਣ ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਭਾਸ਼ਣ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਵੰਦ ਨੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਨਿਰੀਖਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਈਰਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸ ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਤਹਿਰਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 7 ਤੇ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਤੇ ਆ ਰਹੀ ਫਿਲਮ

ਏਕ ਓਂਕਾਰ' ਤੋਂ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਤੱਕ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਮਿਹਰਬਾਨ ਬਟਾਲਵੀ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੀਟਸ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ 52 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਬਟਾਲਵੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਬਟਾਲਵੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰਿਸਰਚ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਹੇ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਨ। ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸਨ।"ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਿਵ ਉੱਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਕਿਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ।"ਅਕਸਰ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ।"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਕੋਈ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ 'ਏਕ ਓਂਕਾਰ' ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਲਿਖਦੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਠੀਕ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ।ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ 26-27 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ।ਸ਼ਿਵ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ ਅਰੁਣਾ ਬਟਾਲਵੀ, ਪੁੱਤਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਅਤੇ ਧੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੀਐੱਚਡੀ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਪੂਜਾ ਇਕਨੌਮਿਕਸ ਵਿੱਚ ਪੀਐੱਚਡੀ ਹਨ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 12-13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਰੁਣਾ ਬਟਾਲਵੀ, ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੁਣਾ ਬਟਾਲਵੀ ਅਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਾਂਭੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਈ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜੋ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਛਪੀਆਂ, ਉਹ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਾਂਭੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛਪਵਾਇਆ ਵੀ ਹੈ।ਸ਼ਿਵ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬ ਇਨਸਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਔੜਦੀ। "ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਪਟਵਾਰੀ ਸਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਬੋਲੀ ਲਗਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਕੜੇ ਪੈਸੇ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਵੀ ਬਣਦੀ-ਸਰਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਤਕੜਿਆਂ ਨੇ 5500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਾਈ ਤਾਂ ਗ਼ਰੀਬ ਧਿਰ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ 5500 ਉੱਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ...।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ਿਵ ਆਪ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਵ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 21 ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 22 ਵਿੱਚ ਕਿਰਨ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ Writers' Corner (ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕੋਨਾ) ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ।"ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਫੀਤਾ ਕੱਟਿਆ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋ ਵੀ ਛਪੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਬੋਰਡ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਟਹਿਲਦੇ ਕਵੀ ਜਾਂ ਲੇਖਕ।"ਇੱਕ ਵੇਰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿਵ ਦੀਆਂ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੋਠੀਆਂ ਹੋਣ। ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫੇਰ ਉਹ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਕਵੀ ਹੁੰਦੇ।ਸ਼ਿਵ ਅਕਸਰ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖ਼ਰਚ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਨਵਾਜ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਨਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦ ਅਰੁਣਾ ਬਟਾਲਵੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਘਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਦਿੱਤੇ। ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕਿਤੋਂ ਮੰਜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ, ਕਿਤੋਂ ਸੋਫੇ ਬਣਨੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਫਰਨੀਚਰ ਲਿਆ ਕੇ ਅਰੁਣਾ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਰਹਿਣ ਜੋਗਾ ਕੀਤਾ।ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸ਼ਿਵ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਕੋਟ-ਪੈਂਟ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।ਫਿਲਮ ਦੀ ਰਿਸਰਚ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਨੇੜਿਉਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਾਇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਸ਼ਿਵ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਹਰਬਾਨ ਤੇ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਲੋਰੀਆਂ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਹੁਤ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਾਖਲ ਰਹੇ। ਤੇ ਫੇਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬਟਾਲੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਮੰਗਿਆਲ (ਪਠਾਨਕੋਟ) ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਸਕੂਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਸੀ ਜੋ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ।ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ 6 ਮਈ 1973 ਨੂੰ ਉਹ ਮਹਿਜ਼ 36 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਮਿਹਰਬਾਨ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਰਾਤ ਯਾਦ ਹੈ।ਮਿਹਰਬਾਨ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਨੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਅਸਲ ਰੂਪ ਉੱਘੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ।

ਐਲਬੀ ਹੈਨਸ਼ਾ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਦੁਖੀ

ਮੈਂ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਦੁਬਈ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ'

ਐਲਬੀ ਹੈਨਸ਼ਾ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

23 ਸਾਲਾ ਐਲਬੀ ਹੈਨਸ਼ਾ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉੱਥੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ "ਦੁਖੀ" ਹੈ। ਐਲਬੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਬਾਰਨੇਟ ਤੋਂ ਹੈ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਲੰਡਨ ਦੀ "ਦੁਖੀ" ਅਤੇ "ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ" ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਥੱਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਈ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ "ਆਲੀਸ਼ਾਨ" ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਵਾਈਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ £20 ਹੈ। 23 ਸਾਲਾ ਐਲਬੀ ਹੈਨਸ਼ਾ ਨੇ ਉੱਥੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ "ਦੁਖੀ" ਹੈ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਯੂਏਈ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਮੀਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਨਿੱਜੀ ਟ੍ਰੇਨਰ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਬਾਰਨੇਟ ਤੋਂ, ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੁਬਈ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ - ਇਸਦੇ ਸੁੰਦਰ ਮੌਸਮ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲਗਜ਼ਰੀ ਨਾਈਟ ਲਾਈਫ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਗਰਮ ਸਥਾਨ - ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਯੂਕੇ ਪੱਬ ਅਤੇ ਪੱਬ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਈ ਲੰਡਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਲਬੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਇੰਨੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ - ਦਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ £12 ਅਤੇ ਕੌਫੀ £7 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ "ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਤਾ" ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਛੇ-ਦਿਨ ਹਫ਼ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਲਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਾਨ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ "ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ" ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੇ ਉੱਚ-ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਇਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ "ਇਕੱਲਤਾ" ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਲਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਇੰਨਾ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ - ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਸਰਗਰਮ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ, ਹਰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਸਕਰਣ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ - ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਗਭਗ £5k ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹੋ - ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਛੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸੱਤ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ। "ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਲਾਭ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਇੰਨੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੂਕੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੱਬਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਐਲਬੀ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਟੂਡੀਓ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਦੌੜ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਿਮ ਮੈਨੇਜਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਟ੍ਰੇਨਰ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਕਰਸ਼ਣਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੁਬਈ ਮਾਲ ਦੀ ਝਲਕ ਵੇਖਣ ਤੱਕ। ਇਕੱਲੇ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਹੀਨੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਐਲਬੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ "ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਸਟਾਪ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ" ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਸਨੀਕ ਅਕਸਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਆਰੀ ਇਸ ਗਲੈਮਰਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲੰਬੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਹਫ਼ਤੇ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਲਬੀ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ: "ਕਿਰਾਏ ਯੂਕੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ - ਅਤੇ ਕੌਫੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ £7 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੱਪ £10 ਤੱਕ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਔਸਤ ਤਨਖਾਹ £3k ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ £5k ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਕੰਮ ਕਰਨ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਦੁਬਈ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਾਂ - ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਵੀਕਐਂਡ ਕੰਮ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਚੈਟਾਂ ਅਤੇ ਐਪਸ ਹਨ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਯੂਕੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਦੁਬਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਠਹਿਰਨ ਦੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਉੱਚ-ਅੰਤ ਵਾਲੇ ਜਿਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਟ੍ਰੇਨਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁਲੀਨ ਗਾਹਕ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 7 ਤੇ

ਦਿ ਲਾਇਨਸ ਆਫ਼ ਫਲਸਤੀਨ

ਦੀ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਅਹਿਦ ਤਮੀਮੀ

ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਐਮ ਐਸ ਰੱਤੂ
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

ਅਰਬ ਮੀਟਸ: ਅਹਿਦ ਤਮੀਮੀ, ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਫਲਸਤੀਨੀ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਬੇਰਹਿਮ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀਨਾ ਤਕਰੂਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਹਿ-ਲੇਖਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਚਚੇਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਨਬੀ ਸਾਲੇਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਥੱਪੜ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ 17ਵਾਂ ਜਨਮਦਿਨ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬਿਤਾਇਆ। ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ, ਮੀਡੀਆ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਿਆ - ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਬੱਚੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਜੁੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇਨਾ ਟੇਕੁਰੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਫਲਸਤੀਨੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਹਿਦ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਖਿੜਕੀ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ। ਦੀਨਾ ਨੇ ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਜੋੜੀ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ: 'ਦੇ ਕਾਲਡ ਮੀ ਏ ਲਾਇਨੇਸ: ਏ ਫਲਸਤੀਨੀ ਗਰਲਜ਼ ਫਾਈਟ ਫਾਰ ਫਰੀਡਮ' - ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਫੌਜੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਹਿਦ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹੈ: ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀ ਜੋ ਫੁੱਟਬਾਲ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਰਸਤਾ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਖਿੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। "ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਬੀ ਪਾਠਕ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਅਹਿਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। "ਮੈਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਤ ਹਾਂ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਰਹਿਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੁਸ਼ਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ," ਉਹ ਦ ਨਿਊ ਅਰਬ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਦੇਨਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਰਸਤਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ "ਕਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ"। "ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਮਨੁੱਖ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਸੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸੁਰਖੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਿਤ ਅਨੁਭਵ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲੀ ਉਤਸੁਕਤਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ," ਦੇਨਾ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ। ਇਹ ਇਲਾਜ ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। "ਮੈਂ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਹਰਾਉਣੀ ਪਈ, ਹਰ ਵਾਰ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ," ਅਹਿਦ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ - ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ, ਉਤਸੁਕ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਉਤੇਜਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠੀਕ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।"ਇਹ ਸਭ ਬਹੁਤ ਨਵਾਂ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਚਾਨਕ ਮੈਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬਣ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ।" ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅਹਿਦ ਦਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈ ਕੇ ਉਸਦਾ ਪੱਖ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। "ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਧਰਮੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।" ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਉਹ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਹਿਦ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ। "ਮੈਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ," ਉਸਨੇ ਸਮਝਾਇਆ। ਦੇਨਾ ਲਈ, ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦਿਆਲਤਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕੀ।"ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਦ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਲੰਬੀ ਬੈਠਕ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਹਾਣੀ ਅਜੇ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਸਕੀ," ਦੇਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ। "ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਬੀ ਸਾਲੇਹ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਬਿਤਾਇਆ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ। ਮੈਂ AJ+ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ," ਦੇਨਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ। ਇਕੱਠੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣਾ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸੀ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਜਨੂੰਨ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਹਿਦ, ਹੋਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਨਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਬੇਰਹਿਮ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਹਿਦ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਰੁਚੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਜੋ ਫਿਰ "ਫਲਸਤੀਨੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਮ ਪੱਤਰ" ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਅਹਿਦ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੁੱਟਬਾਲਰ ਬਣਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੇਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਜਦੋਂ ਅਹਿਦ ਛੋਟੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਸੁਪਨਾ ਇੱਕ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਮੇਸੀ ਅਤੇ ਨੇਮਾਰ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਸਨ ਪਰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਈ ਫੁੱਟਬਾਲ ਮੈਦਾਨ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ," ਦੇਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ। ਅਹਿਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲਈ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੱਖਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਣਾ। "ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ ਕਈ ਵਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਐਕਸਟਰੈਕਟਿਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ," ਡੇਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। "ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਮਝੋ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਾ ਪਾਓ।"

ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੇਟੂਨੀਆ ਵਿੱਚ ਓਫਰ ਫੌਜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲਾ ਅਹਿਦ ਤਮੀਮੀ

ਰਾਮੱਲਾਹ ਦੇ ਨਬੀ ਸਲੀਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਰੀਮਨ ਤਮੀਮੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬਾਸਿਲ ਤਮੀਮੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਹਿਦ ਅਲ-ਤਮੀਮੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਜਿਸ ਨਾਲ 20 ਲੱਖ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ

ਇਹ ਹਵਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ 31 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਸਥਾਈ ਆਸਰਾ-ਘਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਨਸੂਨ ਦੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਕਾਰਨ ਅਚਾਨਕ ਹੜ੍ਹ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨੀਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਗਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰਫਲੋਅ ਹੋ ਰਹੇ ਡੈਮਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਰੀਅਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: "ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੜ੍ਹ ਹੈ। ਹੜ੍ਹ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਦਰਿਆ - ਸੁਤਲੇਟ, ਚਨਾਬ ਅਤੇ ਰਾਵੀ - ਪਾਣੀ ਦੇ ਇੰਨੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ।" ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਕੈਂਪਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਸੰਬੰਧੀ ਡੇਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾ ਜਨਤਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੰਪਰਕ ਸੀ। ਲਗਭਗ 150 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਘਰ ਪੰਜਾਬ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਣਕ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ। 2022 ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੌਸਮ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਇਸੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 1 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 27 ਅਗਸਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 26.5% ਵੱਧ ਮਾਨਸੂਨ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਜੂਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 849 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 1,130 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ।ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਮਾਨਸੂਨ ਸੀਜ਼ਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 6 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਬੇੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ

ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਗਾ 10 ਲੱਖ ਹੈ। "ਚੌਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 15,000 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੇੜੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। "ਚੋਟੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।"ਹੱਡਾਂ ਤੋਂ ਬੇਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਮੁਖਾਰਬ ਸਿੰਘ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵਸੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੰਤਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਚੀ ਪੁਲਾੜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਬਹਿਣ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਰਾਘਚੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਸਾਊਦੀ-ਈਰਾਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੀਚਾ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਤਹਿਰਾਨ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰੀ ਡੀ-ਐਸਕੇਲੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਲੇਬਨਾਨ ਅਤੇ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਐਸਕੇਲੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ "ਸਲੀਪਰ ਸੈੱਲ" ਹਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਅਰਬ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ IRGC ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਇਕਸਾਰ ਰਹੇ।ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸ ਅਰਾਘਚੀ ਦੇ ਅਸ਼ਰਕ ਅਲ-ਅਵਸਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਿਆਦ ਅਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ "ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।" ਜੇਕਰ ਈਰਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ "ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਰੁਵਾਂ" ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਾਘਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਖੇਤਰੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੌਕਸੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੜੋਤ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਐਲਬੀ ਹੈਨਸ਼ਾ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਦੁਖੀ

ਦੋਸਤ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਯੂਕੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ: "ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ - ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਦੂਜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੌਫੀ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਐਲਬੀ ਨੇ ਦੁਬਈ ਦੀ ਸਫਾਈ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਬੇਦਾਗ ਹੈ" ਅਤੇ "ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਕੇ ਕਿੰਨਾ ਗੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਐਲਬੀ ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣਾ ਅਤੇ ਦੁਬਈ ਦੇ ਅਤਿ-ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣਾ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਮਰਸਾਲਟ ਵਰਗੇ ਬੀਚ ਕਲੱਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਲੀ-ਮੇ ਹੇਗ ਅਤੇ ਕੈਡੀ ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਵਰਗੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੈਰਿਸ ਹਿਲਟਨ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਟਵਿਗੀ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੁਬਈ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ" ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਐਪਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਡੇਟਿੰਗ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ: "ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।" ਲੋਕ ਪੱਬਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ - ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਡੇਟ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਕੋਈ 24/7 ਇੰਨਾ ਵਿਅਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ

ਪੰਜਾਬ (ਪੱਛਮ) ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਲੰਡਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਅਗਸਤ 1994 ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਭਰਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਰੰਧਾਵਾ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 7 ਘੰਟੇ ਇਕੱਠੇ ਚਨਾਬ ਕਲੱਬ ਫੈਸਲਾਬਾਦ ਲਾਇਲਪੁਰ ਬੈਠੇ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰੰਧਾਵਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ, ਇਸਦੀ ਅਟੁੱਟ ਧਰਤੀ, ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਗਲੇ ਤੱਕ ਡੁੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰੰਧਾਵਾ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹੰਝੂ ਵਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਮੈਂ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਆਚ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲਣਗੀਆਂ?" ਇਹ ਸਵਾਲ ਰੰਧਾਵਾ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਿਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਮੇਰਾ ਜ਼ਿਗਰੀ ਯਾਰ ਭਰਾ ਅੱਜ ਉਸਦਾ ਜਨਮਦਿਨ ਹੈ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ

ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡਰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਅਜੀਬ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਜਿਆ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਲੱਭਣਾ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਣ ਲਈ। ਮੈਂ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਇੰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦਾ 'ਸਰਪੰਚ' ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਦੋਸਤ ਪਾਲ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ, 'ਦ ਲੌਸਟ ਫਰੈਗਰੈਂਸ' ਦੀ ਹਰ ਲਾਈਨ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ 'ਹਵੇਲੀ' ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਚਾਚਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਲੱਕੜੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਉੱਕਰੀ ਹੋਈ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ. ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਕਦੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ 'ਦ ਲੌਸਟ ਫਰੈਗਰੈਂਸ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ, ਸਰੀਂ 'ਰੌਡੀ' ਦੇ ਸੁਲੱਖਣ, 'ਚਿਠੀਆਂ' ਦੇ ਰਣਬੀਰ ਅਤੇ 'ਹੱਕਦਾਰ' ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਤਰ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਪਿੰਡ 'ਸਾਦੇਵੀ ਮੰਦੀ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦ ਲੌਸਟ ਫਰੈਗਰੈਂਸ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗੁਆਚੇ ਚਾਚੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਧਰਤੀ ਛੱਡਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ 'ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਸੀ'। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਹਾਵਤ ਹੈ 'ਰੱਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ' ਸ. ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਬੀਲੇ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ 'ਲਾਡਪੁਰ' ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ। ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਝਗੜਾ ਕਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਚਾਚਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਿਰਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਇੰਨੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ, ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੋਮਲ ਸਨ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੋਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਗੁਆਚੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।" ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਆਚਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਮੇਰੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਭੇਜਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਚਾ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੋਤੇ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਾਹਗਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਅਸਲਮ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਚੌਧਰੀ ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਖਾਨ ਰੰਧਾਵਾ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਵਰਲਡ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। 'ਉਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਸਵੇਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਖ਼ਬਰ ਆਈ 'ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ'। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਇਹ ਲਾਈਨ ਖੂਬ ਚੁਭੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਖਾਨ, ਜੋ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਰ ਸਾਲ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰਨ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਬ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ। ਇਹ ਦਿਲ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋ ਪਿਆ। ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪਲ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਸਰਾ ਅਤੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਟੋਲਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮਕਬਰੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਟੋਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਹਾ। "ਪਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ।" ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਬੇਚੈਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਂਦੇ ਦੇਖ ਕੇ, ਮੇਰਾ ਮਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋੜ ਦੇਵਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਲੋਕ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਣ, ਪਰ

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਪਨੇ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 95 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਦੀ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦ ਲੌਸਟ ਫਰੈਗਰੈਂਸ' ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, "ਚਾਚਾ! ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਕਹੋਗੇ 'ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ'। ਦੇਖੋ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਹਾਣੀ ਯਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਵੀ ਲਿਖਾਂਗਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਆਚੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਹੁਣ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਿਆ। ਹੁਣ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਗੁਆਚੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਗੁਆਚੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੂਰੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜ਼ ਲੱਭੋ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ 1 ਸਤੰਬਰ, 1937 ਦਾ ਜਨਮ ਹੁਸੈਨਪੁਰਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕਿਆਮਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ) ਵਿੱਚ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ, ਦੱਸਵੀ ਮਿਸ਼ਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨਾਰੋਵਾਲ ਤੋਂ, ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਮੱਰੇ ਕਾਲਜ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਲਾਅ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਫ਼ੈਸਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਫਿਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਕਾ ਪੇਸ਼ਾ ਚੁਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ੧੯੫੯ ਤੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ; ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਇੱਕ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ ਦੋ (੧੯੬੫), ਰੱਤ ਦੇ ਚਾਰ ਸਫ਼ਰ (੧੯੭੫), ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਰ (੧੯੭੯), ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ (੧੯੮੩), ਪਿਆਲੀ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ (੧੯੮੩), ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ (੧੯੯੭); ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਰੰਨ, ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਘੋੜਾ (੧੯੭੩), ਮੁੰਨਾ ਕੋਹ ਲਾਹੌਰ (੧੯੮੯); ਨਾਵਲ: ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ (੧੯੮੫), ਦੋਆਬਾ (੧੯੮੧), ਦੀਵਾ ਤੇ ਦਰਿਆ (੧੯੬੧), ਪੰਧ (੧੯੯੮); ਨਾਟਕ: ਸੱਪ ਸ਼ੀਂਹ ਤੇ ਫ਼ਕੀਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ।

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਲਪਕਾਰ ਸਨ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਜਨਮ ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ 1937 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇਥੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਨ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਰਖਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਲਮੀ ਨਾਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਰੋਵਾਲ ਵਿਚ ਕਿਆਮਪੁਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਦਰਿਆ ਰਾਵੀ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਅਤੇ ਵਕਾਲਤ 'ਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਗਲਪ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦੀਵਾ ਤੇ ਦਰਿਆ (1961), ਦੁਆਬਾ (1981), ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ (1985), ਪੰਧ (1998) ਨਾਮੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਰੰਨ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਘੋੜਾ (1973), ਮੁੰਨਾ ਕੋਹ ਲਾਹੌਰ (1989) ਨਾਮੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 'ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਇਕ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ ਦੋ' (1965), 'ਰੱਤ ਦੇ ਚਾਰ ਸਫ਼ਰ' (1975), 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਰ' (1979), 'ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ' (1983), 'ਪਿਆਲੀ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨ' (1983), 'ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ' (1997) ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਸੱਪ ਸ਼ੀਂਹ' ਤੇ 'ਫ਼ਕੀਰ' ਵਰਗੇ ਨਾਟਕ ਟੀ.ਵੀ. ਉਪਰ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ (ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਨਾਵਲ), ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ (ਫ਼ੁਰਾਨੀ), ਕਾਲਾ ਪੈਂਡਾ (19 ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ 82 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 19 ਕਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ); ਅਤੇ 'ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦਾ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ' (ਹਿਸਪਾਨਵੀ ਨਾਵਲ) ਆਦਿ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ।ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਕਿਆਮਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦਾ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਵਸਾਇਆ ਸੀ। 1947 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਇਸ ਭੂਮੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਰੰਧਾਵਾ ਜਦ ਵੀ ਪਿੰਡ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਵਰੋਸਾਈ ਹੋਈ ਧਰਤੀ, ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦੇ। ਅਜਿੱਤੇ ਰੰਧਾਵੇ ਦੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਮਾਉਂਦੇ।ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਜਿੱਤਾ ਰੰਧਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡਿਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਚੱਪੇ-ਚੱਪੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ 'ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਦੇ ਹਮ ਬਾਰਕ' ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪੈਗ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਅਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਤਸਵੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਧਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਪਣੀ ਅਣਖ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਮਰ ਮਿਟਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ,ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਰੰਧਾਵਾ ਉਪਰ 'ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖ' ਹੋਣ ਦਾ ਲੇਬਲ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਰੰਧਾਵਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੂਰਮਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਪਣੀ ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ।ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਭੂਮੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਖ਼ਾਸ ਮੋਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜਿਥੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਿਕ ਮਹੱਤਵ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਛੁਟ ਰੰਧਾਵਾ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ 'ਨਵਾਂ ਘੱਲੂਘਾਰਾ' ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਲਿਖੀ ਸੀ:

...ਮੇਰੇ ਬੁਰਜ ਮੁਨਾਰੇ ਢਾਹ ਦਿਤੇ
ਢਾਹ ਦਿਤਾ ਤਖ਼ਤ ਅਕਾਲ।
ਮੇਰਾ ਸੋਨੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਅੱਜ
ਮੇਰੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਾਲੋ ਲਾਲ।
ਮੇਰੀਆਂ ਖੁੱਥੀਆਂ ਟੈਂਕਾਂ ਮੀਢੀਆਂ
ਮੇਰੀ ਲੂਹੀ ਬੰਬਾਂ ਗੁੱਤ।
ਮੇਰੇ ਕੁੱਛੜ ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ
ਭੁੰਨ ਸੁੱਟੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ।...

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲ, ਦੋਨੋਂ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 18 ਸਤੰਬਰ, 2017 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਅਪਣੇ 80ਵੇਂ ਜਨਮਦਿਨ ਤੋਂ 17 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕਬਰ ਕੋਲ ਕਾਇਮ ਸਾਈਂ ਕਬਰਸਤਾਨ 'ਚ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਫ਼ਖ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ''ਰੰਧਾਵਾ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਲੇਖਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ।''

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
editorpbi@gmail.com

"ਸਾਧ ਪਕੌੜੇ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੰਨਤ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣਦਾ ਤੇ ਚੋਰ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਬੁੱਲੇ ਲੁਟਦਾ। ਤੇ ਇੰਝ ਸਾਧ ਆਪਣੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮਸਤ, ਚੋਰ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਵਿਚ ਮਸਤ ਤੇ ਵੇਲਾ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸੀ...। "ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਈ ਬੇਢੰਗਾ ਏ!" ਦਾਰੀ ਜੁਲਾਹਾ ਬੋਲ ਪਿਆ, ਅਗਾਂਹ ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੋਣੀ ਏ?" ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਬਾਬਾ ਭੋਜ ਵਿਚੋਂ ਟੋਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਭੁੜਕ ਡੰਡਿਓਂ ਪਾਰ ਹੋਇਆ। ਦਾਰੀ ਨੂੰ ਝਈ ਲੈ ਕੇ ਪਿਆ: "ਅਗਾਂਹ ਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੋ ਹੋਣਾ ਏਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੂੰ ਇਹ ਦੱਸ! ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਕਿਵੇਂ ਬੇਢੰਗਾ ਏ?" ਦਾਰੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆਂ। ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਤੂੰ ਤੇ ਆਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏਂ ਪਈ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਦੇ ਦੀਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਆਪ ਹੀ ਦਸਦਾ ਏਂ ਪਈ ਚੋਰ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਬੁਲ੍ਹੇ ਲੁਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਸਾਧ ਪਕੌੜੇ ਵੇਚਣ ਮਗਰੋਂ ਸਾਧ ਹੀ ਰਿਹਾ?" ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਮਾਸਟਰ ਦਾਰੀ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਨੂੰ ਅੱਪੜਿਆ- "ਬਾਬਾ! ਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚਿੱਥ ਜਰਾ! ਉਹ ਆਖਦਾ ਏ ਕਿ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਚੋਰ ਜੇ ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਤਾਏ ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਰਾ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ... ਇਕ ਨੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ, ਇਕ ਨੇ ਸਾਕ ਨੂੰ...।" ਭਾਬੇ ਭੋਜ, ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਸੁਣੀ, ਅਣਸੁਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਦੀਵਾ ਨਹੀਂ ਬਲਦਾ ਕਦੇ ਤੇਰੇ ਜਹੇ ਰੱਬ ਦੇ ਮਾਰੇ ਚੋਰ ਦੇ ਘਰ, ਜਿਨ੍ਹੇ ਸਵੇਰੇ ਉਠ ਕੇ ਮਸੀਤੇ ਜਾ ਕੇ ਨਹਾਵਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮਸੀਤ ਦਾ ਤੇਲ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਮਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਏ...।" ਬਾਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵਿਚ ਈ ਸੀ, ਦਾਰੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ ਖੂਹੀ 'ਚੋਂ ਸੌ ਬੋਕਾ ਕੱਢ ਕੇ ਸਕਾਵੇ ਤੋਂ ਟੂਟੀਆਂ ਭਰਨਾ ਆਂ ਮਸੀਤ ਦੀਆਂ। ਜੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਮਾਜ਼ੀ ਸਵੇਰੇ ਇਕ ਬੋਕਾ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਝੂਠਾ। ਥੇ ਜੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਕੁੱਜੇ 'ਚੋਂ ਤੇਲ ਦਾ ਚੋਆ ਲੈ ਲੈਨਾ ਆਂ ਤੇ ਗੁਨਾਹ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਨਾ ਲਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿੱਥੋਂ ਲਵਾਂ?" ਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇ 'ਹੋਰ ਕਿਥੋਂ ਲਵਾਂ' ਵਾਲੇ ਟੋਟੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਬੋਲਿਆ, "ਪੁੱਤਰਾ! ਜੇ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਉਠ ਕੇ ਤੇਲ ਮਲ ਕੇ ਨਹਾਵਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੂੰ ਕਦੇ ਮਸੀਤ ਵਲ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇਂ। ਜਾ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਤੇਲ ਮਲਨਾ ਏਂ। ਮਗਰੋਂ ਸਰੀਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਦਸ- ਵੀਹ ਬੋਕੇ ਕੱਢ ਕੇ ਸਕਾਵੇ ਭਰ ਕੇ ਨਹਾ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪ ਈ ਆਉਨਾ ਏਂ ਨਾ? ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਤੌਫ਼ੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ, ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੇ ਘਰ ਚੋਰੀ ਕਰਨਾ ਏਂ... ਕੋਹੜਾ ਹੋ ਕੇ ਮਰੇਂਗਾ। ਕੀੜੇ ਖਾਣਗੇ ਏਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ। ਖੌਰੇ ਕੋਹੜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਦਾਰੀ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਸਫ਼ਾਈ ਦੇਂਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਸਹੁੰ ਬੇਬੇ ਦੀ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜੇ ਪਿਛਲੀ ਜੁੰਮੇਰਾਤ ਨੂੰ ਤੇ ਮੈਂ ਸਵਾ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤੇਲ ਮਸੀਤੇ ਪਾਇਆ ਏ।"ਹੁਣ ਤੂੰ ਮਸੀਤੋਂ ਤੇਲ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਲਦਾ... ਹੁਣ ਤੇ ਤੂੰ ਬੱਸ ਪੱਠੇ ਵੱਢਨਾਂ ਏਂ ਚੋਰੀ!" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਖੌਰੇ ਦਾਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਫ਼ਾਈ ਮੰਨ ਲਈ ਸੀ। ਦਾਰੀ ਆਪਣੀ ਵਾਹੀ, "ਲੈ ਭਲਾ ਬਾਬਾ! ਪੱਠੇ ਮੈਂ ਕਿਨੇ ਕੁ ਵੱਢਨਾਂ ਆਂ? ਇਕ ਬਕਰੀ ਜਿੱਡੀ ਗਾਂ ਏ ਤੇ ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਜਿੱਡੀ ਵੱਛੀ। ਨਾਲੇ ਪੱਠੇ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ ਵੱਢਨਾਂ ਆਂ? ਇਕ ਅੱਧਾ ਡੰਗ ਤੇ ਮੈਂ ਘਾਹ ਖੇਤਰ ਕੇ ਪਾ ਲੈਨਾ ਤੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅੱਧਾ ਡੰਗ ਪੱਠੇ ਵਢ ਲਿਆਉਨਾ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਸੂਮ ਜੱਟ ਦੇ, ਜਿਹੜਾ ਮੰਗਿਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ ਜੱਟ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਪਈ ਦਾਰੀ ਲੈ ਗਿਆ ਪੱਠੇ ਵੱਢ ਕੇ ਰਾਤੀਂ। ਉਹ ਵੀ ਹੱਸ ਛੱਡਦਾ ਏ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ। ਬਾਬਾ! ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ ਆਪਣੇ ਦੀਨ ਈਮਾਨ ਨਾਲ, ਜੇ ਦਾਰੀ ਆਪਣੀ ਗਾਂ ਲਈ ਏਸ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਪੱਠੇ ਨਾ ਵੱਢੇ ਤੇ ਕਿਥੋਂ ਵੱਢੇ? ਪਿੰਡ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੱਠੇ ਵੱਢ ਕੇ ਧੌਣ ਭਨਾ ਲਏ?" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਦਾ ਫੇਰ ਹਾਸਾ ਡੁੱਲ੍ਹ ਪਿਆ। ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, "ਓਇ ਬੰਦਿਆ! ਤੈਨੂੰ ਸੌ ਵਾਰੀ ਆਖਿਆ ਏ ਜਦੋਂ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਲੱਭਣ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਢ ਲਿਆਇਆ ਕਰ। ਪਰ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੋਰੀ ਨਾ ਵੱਢਿਆ ਕਰ। ਐਵੇਂ ਹਰਾਮ ਮੌਤੇ ਨਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੀਂ ਕਿਤੇ। ਓਇ ਚੋਰੀ ਪੱਠੇ ਵੱਢਦਿਆਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਵੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਇਆ। ਧੇਲਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਦਾ। "ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਪੱਠੇ ਨਹੀਂ ਵੱਢਦਾ ਕਦੇ ਵੀ, ਜਿਸ ਪੱਠਿਆਂ ਦੇ ਰੁੱਗ ਤੋਂ ਮਾਰ ਹੀ ਘੱਤਣਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਵੱਢਦਾ ਆਂ ਜਿਹੜਾ ਜੇ ਉਤੋਂ ਫੜ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਆਪੇ ਹੀ ਪੱਚੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।" ਦਾਰੀ ਚਹਿਕਦਿਆਂ ਗੱਲ ਟੋਰੀ, "ਸੁਣਿਆਂ ਨਹੀਓਂ ਬਾਬਾ! ਇਕ ਜਾਂਗਲੀ ਚੋਰ ਨੇ ਭੈਣ ਦਾ ਝੁੱਗਾ ਜਾ ਭੰਨਿਆਂ ਪਰ, ਸੰਨ ਤੇ ਈ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਭੈਣ ਤੇ ਭਣੋਈਏ ਭਲਾ ਕੀ ਆਖਣਾ ਸੀ? ਸਗੋਂ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖਵਾ ਕੇ ਘੱਲਿਓ ਨੇ। ਚੋਰ ਪਿਛਾਂਹ ਪਰਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਬੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ ਚੋਰੀ ਦੀ। ਫੜੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਅੱਪੜਿਆ ਤਾਂ ਦੱਸਿਓ, "ਮੈਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਭੈਣ ਤੇ ਭਣੋਈਆ ਆਏ"... ਬੇਲੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਤੇ 'ਭਈ ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ?' ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਹੋਣਾ ਕੀ ਸੀ? ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਭੈਣ ਤੇ ਭਣੋਈਆ ਢੇਰ ਪੱਚੀ ਹੋਏ।" ਬਾਬਾ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਹੱਸ ਪਏ। ਬਾਬਾ ਭੋਜ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖੱਟਿਆ ਖਾਨਾਂ ਏਂ।" ਉਸਤਾਦ ਖੰਘਦਾ ਤੇ ਪੈਰ ਘਸੀਟ ਘਸੀਟ ਕੇ ਟੁਰਦਾ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਆ ਰਲਿਆ। "ਆ ਉਸਤਾਦਾ!" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਮੰਜੀ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪੁਛਿਆ, "ਸੁਣਾ, ਵੱਲ ਏਂ?" ਵੱਲ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਣਾ ਏਂ?" ਦਸ ਕਦਮ ਟੁਰਨ ਨਾਲ, ਅਜੇ ਤੀਕ ਬੁੱਢੇ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਿਢਾਲ ਜਿਹੀ 'ਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜੇ ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਉਠ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲੂ ਕੇ ਉੱਠ ਵੀ ਬਹੀਏ ਤਾਂ ਪੈਰੀਂ ਨਹੀਂ ਖਲੋਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਮਰ ਖਪ ਕੇ ਪੈਰੀਂ ਖਲੋ ਵੀ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਟੁਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਜਾਨ ਤੇ ਖੇਡ ਕੇ ਘਰੋਂ ਤੇਰੀ ਹਵੇਲੀ ਤਕ ਦਸ ਕਰਊਂ ਟੁਰ ਹੀ ਆਈਏ ਤੇ ਫਿਰ ਘੜੀ ਚੰਗੀ ਤੇ ਸਾਹ ਹੀ ਸਵਾਹਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲਾਹਨਤ ਆਖ ਇਸ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ।" ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਗਿਰਿਆਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਦਾਰੀ ਢੀਠਾਂ ਵਾਂਗ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਉਸਤਾਦ, ਸਿਆਣੇ ਆਖ ਗਏ ਨੇ 'ਜਵਾਨੀ ਬੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ... ਬੁਢਾਪਾ ਬੜਾ ਲਾਹਨਤੀ।" ਸਣੇ ਉਸਤਾਦ ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਭੋਜ ਤੇ ਉਸਤਾਦ ਸੱਤਰ-ਅੱਸੀ ਦੇ ਪੇਟੇ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਗੀ ਸਨ... ਦੋਵੇਂ ਹਾਣੀ। ਚਾਰ ਚਾਰ ਜਮਾਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲੱਗ ਗਏ। ਭੋਜ ਵਾਹੀ-ਜੋਤੀ ਵਿਚ, ਉਸਤਾਦ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਖੋਤਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰ ਢੋਣ ਵਿਚ... ਭੋਜ ਦੀ ਵਾਹੀ-ਜੋਤੀ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰ-ਪੋਤਰਿਆਂ ਸਾਂਭ ਲਈ ਤੇ ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹਦਾ ਭਰਾ ਚੱਕ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਆਵੀ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਪਕਾਉਂਦਾ ਤੇ ਪਿੰਡੋ ਪਿੰਡ ਵੇਚਦਾ ਉਹਦਾ ਭਤੀਜਾ... ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਤਾਂ ਨਾ ਰੰਨ ਨਾ ਕੰਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਹਨੂੰ ਕਿਧਰੋਂ ਰੰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਟੋਟਾ ਨਾ ਲੱਭਾ, ਜਿਹਨੂੰ ਘਰ ਵਾਲੀ ਆਖਦੇ ਨੇ। ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਏਸ ਬਦਨਸੀਬੀ ਪਾਰੋਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਉਸਤਾਦ ਆਖਦੇ! ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਯਾਰ ਸਨ। ਇਕ ਅੱਧਖੜ ਉਮਰ ਦਾ ਸਯਦ ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਦਾ ਦਾਰੀ ਜੁਲਾਹਾ। ਉਦਣ ਵੀ ਉਹ ਚਾਰੇ ਈ ਰੋਜ਼ ਵਾਂਙ ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਤੀਂ ਏਧਰ ਉਧਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। "ਬਾਬਾ ਅਗਾਂਹ ਟੁਰ ਹੁਣ!" ਦਾਰੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ। "ਬੜਾ ਟੁਰੇ ਆਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪੁੱਤ!" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਨੇ ਚਮਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਏਥੋਂ ਤਰੀਕ ਭੁਗਤਣ ਟੁਰਦੇ ਲਹੌਰ ਜਾਂਦੇ... ਪੂਰੇ ਅੱਸੀ ਕੋਹ!... ਪਿੰਡੋਂ ਰੋਟੀ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਅੱਲ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਦੇ ਨਾਅਰਾ: "ਬੱਧੇ ਭਾਰ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਤੇ ਮੁੰਨਾ ਕੋਹ ਲਹੌਰ!" "ਤੇ ਪੈਂਡੇ ਠਿਲ੍ਹ, ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ ਜਾ ਵੜਦੇ ਲਹੌਰ... ਤੇ ਤਰੀਕ ਭੁਗਤ ਕੇ ਸਾ ਦਿਹਾੜੀ ਮੁੜ ਪੈਂਦੇ ਪਿਛਾਂਹ ਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਆ ਅੱਪੜਦੇ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉੱਠ ਕੇ ਜੋਤਰਾ ਵੀ ਲਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ... ਉਏ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਟੁਰਨ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਕੀ ਦੇਣੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹੇ ਦੋ ਕੋਹ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਅੱਧਾ ਦਿਨ 'ਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਗੱਡੀ ਉਡੀਕਦਾ ਰਹਿਨਾ ਏਂ!" "ਗੱਡੀਆਂ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਨਕਾਰੇ ਕਰ ਛੱਡੇ!" ਉਸਤਾਦ ਹੂੰਘਿਆ। "ਹੱਡਾਂ-ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਜਵਾਨ! ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਗੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਣੀਆਂ, ਜਵਾਨ ਤਾਂ ਸਾਹ-ਸੱਤਿਆ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।" ਮਾਸਟਰ ਬਹੁਤਾ ਗਾਲੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ, ਬੋਲਣੋਂ ਰਹਿ ਨਾ ਸਕਿਆ, "ਗਡੀਆਂ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਤਾਂ ਸੁਖੀ ਕਰ ਛੱਡੀ ਏ ਬਾਬਿਓ! ਸਵੇਰੇ ਚੜ੍ਹੋ ਗੱਡੀ ਤੇ ਲਹੌਰੋਂ ਤਰੀਕ ਭੁਗਤ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵੀ ਪਰਤ ਆਓ। ਜਿਹੜਾ ਪੈਂਡਾ ਤੁਸੀਂ ਛਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਸਓ, ਹੁਣ ਛੇਆਂ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਬੜ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਨਾ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਪੈਰੀਂ ਛਾਲੇ ਤੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਨੇ ਖੁੱਚਾਂ... ਅਮਨ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਸੌਂ ਰਵੋ। ਦਾਰੀ ਸਫਾਈ ਦੇਂਦਿਆਂ ਤਰਲਾ ਵਾਹਿਆ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ... ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਟੋਰੋ!" "ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ?" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਬੇ-ਧਿਆਨੀ ਤੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਇੰਝ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਟੁਰ ਪੈਂਦੀ, ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ, ਅਸਲ ਗੱਲ ਕਿਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਦੂਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਰੌਲੇ ਵਿਚ ਵਿੱਸਰ ਜਾਂਦੀ। "ਪਕੌੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਾਧ ਦੀ ਗੱਲ?" ਮਾਸਟਰ ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ। "ਆਹੋ! ਹੱਛਾ!" ਬਾਬਾ ਭੋਜ ਸੋਚਦਾ ਹੋਇਆ ਦਾਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਹੁਣ ਵਿਚ ਨਾ ਬੋਲੀਂ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਸੱਚੀ!" ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਉਸਤਾਦ ਕੰਨ ਚੁੱਕੇ। ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਤਰਾਵੀਂ ਖਿਚੜੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਖੁਰਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਸੱਚ ਵੀ ਕਿੰਝ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਏਂ?" ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਓ, ਗੱਲ ਫੱਟ ਜਾਂਦੀ ਏ।" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਗੱਲ ਟੋਰੀ। "ਪਕੌੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਇਕ ਗਾਹਕ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ ਆ ਕੇ ਪਕੌੜੇ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਡਕਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁੱਛਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਾ, ਪੈਸੇ ਦਿਤਿਓਂ ਬਗੈਰ ਚਲਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਗਾਹਕ ਕੁਝ ਦੇਂਦਾ। ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਸੋਚਦਾ ਮੁਫ਼ਤੌੜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਕਦੇ ਤਾਂ ਹਯਾ ਆਊ ਤੇ ਓੜਕ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਏਸ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਧਰੋਹ ਤੋਂ ਮੁੜ ਜਾਊ। ਪਰ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਫ਼ਤੌੜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਹਯਾ ਆਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਉਹਨੂੰ ਕਦੇ ਜਤਾਇਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਾੜੇ ਹੋਣ ਪਾਰੋਂ ਯਾ ਭਲੇਮਾਣਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ! ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਵਰ੍ਹਾ-ਦੋ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ...।"ਦਾਰੀ ਰਹਿ ਨਾ ਸਕਿਆ, ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਦੇਂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਪਰਚਾ ਥਾਣੇ ਵਿਚ। ਆਪੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਬੰਨ ਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਧੱਕਾ ਸ਼ਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਤੇ ਦਮੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਵੀ ਲਾਹ ਦੇਂਦੇ ਅਗਲੇ।" ਟੋਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਬਾ ਭੋਜ ਦਾਰੀ ਨੂੰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ, "ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਥਾਣਾ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਹਾਕਮ ਅੱਗੇ। ਭਲਾ ਪਕੌੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰਸਾਈ ਹਾਕਮ ਤੀਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਊ?" "ਹੱਛਾ ਭਲਾ! ਫੇਰ?" ਦਾਰੀ ਬਾਬੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। "ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਹਾੜੇ ਮੁਫ਼ਤੌੜਾ ਗਾਹਕ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾ ਦੇਂਦਾ ਆਇਆ। ਵੇਖਦਾ ਕੀ ਏ, ਪਕੌੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਤੇ, ਕੜਾਹੀ ਧੋਤੀ ਮਾਂਜੀ ਮੂਧੀ ਪਈ ਏ ਤੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠਾ ਏ।" "ਕੀ ਹੋਇਆ, ਅੱਜ ਪਕੌੜੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇ ਭਲਿਆ?" ਉਹਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਜੋ ਹੈ ਸੀ ਤੂੰ ਖਾ ਗਿਆ ਏਂ, ਵਰ੍ਹੇ-ਦੋਹੀਂ ਵਿਚ। ਮੇਰੀ ਰਾਸ ਮੁੱਕ ਗਈ ਏ। ਹੁਣ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਕੱਢਾਂ ਪਕੌੜੇ?" ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਰੋਂਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ। "ਹੱਛਾ!" ਕੁਝ ਦੇਰ ਸੋਚ ਕੇ ਗਾਹਕ ਆਖਿਆ, "ਕੱਲ੍ਹ ਹੱਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ੍ਹੀਂ, ਮੈਂ ਏਸ ਕੁ ਵੇਲੇ ਆਵਾਂਗਾ।" ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰ ਤੇ ਗਾਹਕ ਅੱਪੜਿਆ। ਇਕ ਪੋਟਲੀ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਕਦੇ ਪਹਿਲੋਂ ਦੱਸ ਦੇਂਦੋਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਭੱਠੀ ਠੰਢੀ ਕਦੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਆਪਣੀ ਹੱਟੀ ਚਲਾ ਭਲਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁੱਕ ਜਾਵਣ, ਫੇਰ ਫੂਕ ਮਾਰ ਛੱਡੀਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਵਿਚ!" ਤੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਦਾ ਹੋਇਆ। ਪੋਟਲੀ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ, ਟੂੰਬਾਂ ਤੇ ਹੀਰੇ- ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਕੌੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਏਨੀ ਦੌਲਤ ਕਦੀ ਖਵਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖੀ। ਸੱਤ-ਅੱਠ ਦਿਹਾੜੇ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮੀ-ਗਰਾਮੀ ਚੋਰ ਨੂੰ ਸੂਲੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਡੌਂਨੀ (ਡੌਂਡੀ) ਪਿੱਟੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹੇ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਝੁੱਗਾ ਭੰਨਿਆਂ ਸੀ। ਉਤੋਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ... ਤੇ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਂਦਾ। ਸੂਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ... ਵਿਚ ਉਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸੀ। ਪਕੌੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੂਲੀ ਦੇ ਥੜ੍ਹੇ ਤੇ ਕੱਸੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਬੱਧੇ ਖਲੋਤੇ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਿਆਣ ਲਿਆ ਤੇ ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ। "ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਮੋੜਿਆਂ ਖੌਰੇ ਚੋਰ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਜਾਏ"... ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਚੀਰਦਾ ਸੂਲੀ ਦੇ ਥੜ੍ਹੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਜਰਾ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਹੱਥ ਚੁੱਕਿਆ ਬੋਲਣ ਲਈ। ਪਰ, ਉਸੇ ਘੜੀ ਚੋਰ ਦੀਆਂ ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਚੋਰ ਨੇ ਖੌਰੇ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ, ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਉਚੀ ਵਾਜ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਖ਼ਲਕਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜੇ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਮੁੜ ਵੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਸੂਲੀ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਟੰਗ ਈ ਦੇਣਾ ਏਂ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਭਲੇਮਾਣਸ ਕੋਲ ਮੇਰਾ ਮਾਲ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖੇ। ਜੇ ਉਹ ਸਾਰਾ ਨਾ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹਵੇ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਕਰਜ਼ ਦੇਣਾ ਏ, ਉਹ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਮਾਲ 'ਚੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੂਹ ਲਵਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਸਰਾਂ ਬਣਵਾ ਦੇਵੇ।" "ਤੇ ਚੋਰ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ... " ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਬਾਬਾ ਭੋਜ ਖਲੋ ਗਿਆ, ਖੌਰੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ "ਤੇ ਫੇਰ ਲਵਾ ਦਿੱਤੇ ਖੂਹ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤੇ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਲਈ ਸਰਾਂ, ਮੋਇਆਂ ਦੇ ਥੇਹ ਵਿਚ?" ਦਾਰੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਖਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਏ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ।" "ਨਹੀਂ ਭਾਈ!" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਕਿਹਾ, "ਓਦੋਂ ਅਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਮਾਨ ਦੀ ਰੱਤੀ ਹੈ ਸੀ। ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਦੌਲਤ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦਸ ਖੂਹ ਲਵਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਇਕ ਸਰਾਂ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਲਈ...। ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਲਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕ ਤੇ ਲਹੌਰ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਵਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਉਸ ਚੋਰ ਦੇ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ।" "ਸਦੀਆਂ?" ਮਾਸਟਰ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਆਹੋ" ਬਾਬੇ ਭੋਜ ਮਾਸਟਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਏ, ਪਰ ਸੱਚੀ ਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂਦੀ ਏ।"

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਅਹਿਸਨ ਰੰਧਾਵਾ ਕਹਾਣੀ

ਬੇੜੀਆਂ

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਮਾਝੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੋਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਸ ਤਿੰਨ ਈ ਸ਼ੌਕ ਸਨ। ਚੰਗੇ ਲੀੜੇ ਪਾਉਣੇ, ਚੰਗੀ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਘਰ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨਾ। ਚੰਗੇ ਲੀੜੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਉਸ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦਿਆਂ ਯਾਰਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਂਜ ਚੋਰੀ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਉਹਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣੀ। ਬੱਸ ਉਹ ਸ਼ੁਗਲ ਲਈ ਹੱਥ ਪੱਲਾ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਸੌਖੇ ਤੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਘਰ ਦਾ ਉਹ 'ਕੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਚੋਰੀ ਕਰੇ। ਬੱਸ ਉਹ ਆਖਦਾ, "ਬੰਦਾ ਵਿਹਲਮ ਵਿਹਲਾ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰੇ।"

ਕਦੀ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਸਰਦਾਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਹੱਬੇ ਬੱਗੇ ਦਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਰਘਬੀਰ ਅਜੇ ਬਾਲ ਈ ਸੀ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿਆਣਾ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮਾਂ ਈ ਉਹਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ। ਨਾ ਭੈਣ-ਨਾ ਭਰਾ, ਨਾ ਚਾਚਾ-ਨਾ ਤਾਇਆ। ਸਿਆਣਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਅੱਧ ਵਾਰ ਉਸ ਆਪ ਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ਅੱਧ 'ਤੇ ਦੇ ਛੱਡੀ। ਤੇ ਆਪ ਮੌਜ ਮੇਲੇ ਲੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਉਦੋਂ ਉਹ ਯਾਰਾਂ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਉਹ ਪਿੰਡ ਚਿੱਟੇ ਬੱਗੇ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਪਿਆ ਖੇਡਦਾ ਸੀ। ਅਸ਼ਰ ਜੋ ਉਹਦਾ ਬੜਾ ਯਾਰ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਯਾਰ ਭੈੜਿਆ, ਕੁਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਈ ਪਿਆ।"ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ ਤੇ ਖਰਬੂਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਸੀ। ਰਘਬੀਰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਚੱਲ ਬਾਬੇ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੈਲੀ 'ਚੋਂ ਗੀਡੇ ਤੋੜ ਲਿਆਉਨੇ ਆਂ।"

"ਨ੍ਹੀਂ ਯਾਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖਾਈਏ।"

"ਹੋਰ ਐਸ ਵੇਲੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ...।"

"ਉਏ ਨ੍ਹੀਂ ਯਾਰ, ਮੁੰਗਫਲੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਰੂਹ ਕਰਦੀ ਐ।" ਅਸ਼ਰ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਟੁੱਕ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ। ਰਘਬੀਰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਹੱਸ ਪਿਆ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਉਤੋਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਐਸ ਵੇਲੇ ਮੂੰਗਫਲੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗੀ? "ਧਰਤੇ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਹੱਟੀ!" ਅਸ਼ਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਉਹਦੇ ਕੰਨ ਕੋਲ ਕਰਕੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਰਘਬੀਰ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਐਸ ਕਰਕੇ ਪਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਈ ਹੱਟੀ ਸੀ, ਧਰਤੇ ਬਾਹਮਣ ਦੀ। ਜਿਹੜਾ ਹਨੇਰਾ ਪੈਂਦਿਆਂ ਈ ਹੱਟੀ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਟੁਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਧਰਤੇ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਉਠਾ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਕਿ ਬਾਹਮਣ ਆਪਣੀ ਬਾਹਮਣੀ ਦਾ ਵਿਸਾਹ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਧਰਤਾ ਵਿਚਾਰਾ ਕਰਦਾ ਵੀ ਕੀ? ਇਕ ਤਾਂ ਬਾਹਮਣੀ ਦਾ ਰੰਗ ਦੁੱਧ ਵਾਂਗ ਚਿੱਟਾ ਸੀ ਤੇ ਉਤੋਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਰ ਗੱਭਰੂ ਭੂਤਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਉਸ ਰਾਤ ਰਘਬੀਰ ਅਤੇ ਅਸ਼ਰ ਨੇ ਮੂੰਗਫਲੀਆਂ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਡੱਬਾ, ਜਿਹਦੇ ਵਿਚ ਮਸਾਂ ਈ ਅੱਧ ਸੇਰ ਮੂੰਗਫਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੱਢਣ ਲਈ ਧਰਤੇ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਹੱਟੀ ਭੰਨ ਲਈ। ਇਹ ਰਘਬੀਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਜਵਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਈ ਚੋਰੀਆਂ ਸਨ, ਥਾਣਾ ਸੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਸੀ ਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸੀ। ਅਸ਼ਰ ਇਕ ਚੋਰੀ ਵਿਚ ਕਤਲ ਵੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਤੇ ਲੰਮੀ ਸਜ਼ਾ ਖਾ ਗਿਆ। ਰਘਬੀਰ ਰੱਬ ਦੀ ਹਿਕਮਤ ਨਾਲ ਬਚ ਗਿਆ। ਯਾਰ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਟਿੱਲ ਤੇ ਬੜਾ ਲਾਇਆ ਪਰ ਉਹਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਟੁੱਟੀ। ਰਘਬੀਰ 'ਕੱਲਾ ਈ ਚੋਰੀ ਦੇ ਰਾਹ ਟੁਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਝੀ ਛੱਬੀ ਵਰਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਝੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਚੋਰਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰ ਪੈਰ ਅਗਾਂਹ ਈ ਸੀ। ਆਖਦੇ ਨੇ ਚੋਰ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਝੂਠੀ ਸੀ। ਉਹ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਚੋਰ ਸੀ। ਚੰਗਿਆਂ ਭਲਿਆਂ ਹੱਡਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨ ਚਿੱਤ ਗੱਭਰੂ ਸੀ ਉਹ। ਉਹਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਲਾ ਤੇ ਕੰਮ ਸਾਹਨਾਂ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਚੋਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੁਗਲ ਮੇਲੇ ਲਈ ਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਉਹਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ, ਪਈ ਉਹ ਚੋਰ ਐ। ਤੇ ਉਥੇ ਉਹ ਸਾਹਨਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਅੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅੜ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸਾਹਨਾਂ ਵਾਂਗ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡਦਾ। ਖੌਰੇ ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗੱਭਰੂ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੜ੍ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਤੇ ਤੁਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਹਨੂੰ ਪਰਤ ਪਰਤ ਕੇ ਵੇਖਦੀਆਂ। ਵੱਡੇ ਉਹਦੀ ਸੋਹਣੀ ਜਵਾਨੀ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸੂਰਮੇ ਉਹਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੰਘਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਰੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਡਾਂਗ ਤੇ ਹਵਾ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਭੱਜਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਧੁੰਮ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਗੱਭਰੂ ਉਠਿਆ। ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੁਆਲੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਕੰਧ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, "ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਸ਼ਕ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਇਆ ਕਰੋ। ਜਿਹਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਚਲੀ ਗਈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਜਿੰਮਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਥੋਂ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜੇ।" ਤੇ ਨਾਲ ਈ ਉਸ ਮਾਝੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਜਿਹਨੂੰ ਜਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹੀਉ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰੇ।" ਤੇ ਸੱਚੀਂ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵਿਚ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋਣੋਂ ਹਟ ਗਈਆਂ। ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬੰਦੇ 'ਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਉਸ ਨਿਵੇਲਕੇ ਸੂਰਮੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਲੋਕ ਉਸ ਗੱਭਰੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਛੈਲ ਛਬੀਲਾ, ਚੌਵੀ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਰੱਜ ਕੇ ਸੋਹਣਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਤੱਕ ਤੇ ਬਾਲ ਅਵਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੱਕ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲੋਕੀਂ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਆਖਦੇ, "ਸਾਰੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਐਡਾ ਸੂਰਮਾ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀਂ।" "ਉਹ ਮਾਝੇ ਦਾ ਨੱਕ ਐ ਤੇ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਨੇ ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਲਾਲ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀਂ ਜੰਮਿਆਂ।" ਕੋਈ ਸੁਣਾਉਂਦਾ, "ਉਹ ਬੜਾ ਸਖੀ ਐ, ਫਲਾਣੇ ਕੰਮੀ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਉਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਦਦ ਪਾਰੋਂ ਦੇ ਛੱਡਿਆ ਸੀ।" ਕੋਈ ਬੋਲਦਾ, "ਉਹ ਤੇ ਮੋਚੀ ਜੁੱਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਝ ਦੇ ਛੱਡਦਾ ਐ।" ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉਸ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਡਾਕੂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾ ਛੱਡੀ ਐ।" ਤੇ ਕੋਈ ਆਖਦਾ, "ਉਸ 'ਕੱਲੇ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਤੋੜ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ।" ਗੱਲ ਕੀ ਰੋਜ਼ ਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ। ਉਹਦੀ ਇਕ ਭੈਣ ਵੀ ਸੀ ਜਿਹਦਾ ਨਾਂ ਰਤਨੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਚਰਚੇ ਵੀ ਲੋਕ ਦਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਕਰਦੇ। ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਦਾ 'ਕੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਠੀਕ ਈ ਆਖਦੇ ਸਨ, ਪਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਪਿਉ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਐ। ਜਦੋਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੈਰਾਤ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਵਡਿਆਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਅੱਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ ਈ ਉਸ ਆਪਣੀ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਕਾਠੀ ਪਾਈ। ਆਪਣੀ ਤੇਲ ਵਿਚ ਭਿੱਜੀ ਹੋਈ ਡਾਂਗ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ੍ਹੀ ਤੇ ਕਤਾਰੂਗਿਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਵੀਹ ਕੋਹ ਦੂਰ, ਗਿੱਲ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਮੁੜਕੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜੀ ਘੋੜੀ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ। ਰਘਬੀਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਖਲ੍ਹਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਘਰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੜੀ ਨੀਝ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰ ਤੱਕ ਤੱਕਿਆ ਤੇ ਇਕ ਪੱਕੀ ਹਵੇਲੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਔਹ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਐ। ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਫਾਟਕ ਅੱਗੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੋੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ। ਸਿਆਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ ਪਰ ਉਹਦੀ ਘੋੜੀ ਦਾ ਮੁੜਕਾ ਚੋਣ ਡਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਨਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਐਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੇਧੜਕ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਹਵੇਲੀ ਖਾਲਮ ਖਾਲੀ ਪਈ ਸੀ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਖੁਰਲੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਾਰ ਢੱਗੇ ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਗਾਂਹ ਨਾਲ ਈ ਇਕ ਡਾਚੀ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਫਾਟਕ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਡਹੀ ਸੀ। ਖੱਬੇ ਬੰਨੇ ਕੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਰਲੀ ਤੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਨਹਾਤੀਆਂ ਧੋਤੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਬੱਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸੱਜੇ ਬੰਨੇ ਵੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਖੁਰਲ 'ਤੇ ਦੋ ਸੁਥਰੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਪੱਠੇ ਖਾਣ ਡਹੀਆਂ ਸਨ। "ਬੜਾ ਸੁਥਰਾ ਮਾਲ ਐ!" ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਲ ਈ ਦਿਲ 'ਚ ਆਖਿਆ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵੇਲੀ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਦੋ ਦੋ ਬੰਦੇ ਉਚੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਘੋੜੀ ਦੀ ਲਗਾਮ ਲਾਹ ਕੇ ਉਹਦਾ ਤੰਗ ਢਿੱਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਰ੍ਹੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਈ ਬੰਨ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਉਹ ਪਰ੍ਹਾਂ ਪਈ ਹੋਈ ਖਾਲੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਘੜੀ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸਾਫਰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਦੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਨ ਢਲ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਲਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਫਹਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਈ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਲਈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਉਦੋਂ ਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਪਰ ਜਵਾਨ ਤੂੰ ਇਹ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਈ ਨ੍ਹੀਂ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ ਐਂ ਤੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਨੇ?ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੱਸ ਪਿਆ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਮੈਂ ਰਾਵੀ ਪਾਰ ਦਾ ਆਂ। ਐਥੋਂ ਜੱਗੇ ਬੱਗੇ ਸਾਕ ਅੰਗ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਡੀ ਬੜੀ ਧੁੰਮ ਸੁਣੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵੇਖ ਈ ਆਵਾਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਹਨ ਆਦਮੀ ਕਦੋਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਦੇ ਨੇ।" "ਅੱਛਾ!" ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ। ਫੇਰ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਸੁਣਿਐਂ ਜੱਗੇ ਬੱਗੇ ਦਾ ਰਘਬੀਰ ਬੜਾ ਜੀ ਦਾਰ ਚੋਰ ਐ? ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੋਂ ਤੇ ਕੁਝ ਝਕ ਗਿਆ ਪਰ ਫੇਰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਆਹੋ ਸੁਣਿਐਂ ਬੜਾ ਸਾਹਨ ਆਦਮੀ ਐਂ।" "ਚੋਰ ਕੀ ਤੇ ਸਾਹਨ ਕੀ।" ਇੰਨਾ ਆਖ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੱਸਣ ਲੱਗਾ। ਫੇਰ ਇਕਦਮ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਕਦੇ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰੇ ਤਾਂ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਕਿੱਡਾ ਕੁ ਸਾਹਨ ਐਂ ਉਹ।" ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਿੰਨਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਉਠਣ ਲੱਗਾ ਬੋਲਿਆ, "ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਵੱਡੀ ਬਲਾ ਐ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਬੜੀ ਬਲਾ ਐ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ।" ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਸ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਤੁਸਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਈ?" "ਆਹੋ ਇਕ ਵਾਰੀ।" "ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਨ ਐਂ ਉਹ?" "ਚੰਗਾ ਸੁਥਰਾ ਐ।" "ਜੇ ਉਹ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਵੀਂ।" ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ। "ਤੁਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਓਂ ਸਰਦਾਰ ਜੀ?" ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਜਾਣਦੇ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀਂ ਬੱਸ ਨਾਂ ਈ ਸੁਣਿਆ ਐ।" "ਅੱਛਾ! ਚਲੋ ਦੱਸੋ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਐਂ ਉਹਨੂੰ? "ਉਹਨੂੰ ਆਖੀਂ, ਜੇ ਉਹ ਕਦੀ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ 'ਚੋਂ ਭੇਡ ਦਾ ਇਕ ਲੇਲਾ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਮੰਨਾਂ।" "ਚੰਗਾ ਜੇ ਕਦੇ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਆਖ ਦੇਵਾਂਗਾ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਠਿਆ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ, ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਟੁਰ ਪਿਆ। ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਤੀਸਰੀ ਰਾਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਚੋਰ ਲੈ ਗਏ। ਉਂਜ ਤੇ ਚੋਰ, ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਰਤਨੀ ਦੀਆਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ਵੀ ਲੈ ਗਏ। ਪਰ ਰਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ਲੱਥ ਜਾਣ ਦਾ ਭੋਗ ਈ ਨਾ ਪਾਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰਤਨੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਾਰ ਢੱਗੇ, ਚਾਰ ਮੱਝਾਂ, ਦੋ ਘੋੜੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਡਾਚੀ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਈ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਈ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਖੁਰਾ ਇਕ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾ ਲੱਭਾ। ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੰਗਾ ਖੋਜੀ ਆਇਆ ਪਰ ਹਰ ਕੋਈ ਸਿਰ ਮਾਰ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਜੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਖੁਰਾ ਨਾ ਲੱਭਾ। ਤੇ ਉਸ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਖੁਰਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਲੱਭਾ ਜਿਹਾ ਨਾ ਲੱਭਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਾ ਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕੰਮ ਐ। ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਊਠਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਮਾਝਾ ਛਾਣ ਮਾਰਿਆ ਪਰ ਨਾ ਉਸ ਚੋਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਨਾ ਈ ਮਾਲ ਦਾ। ਕਿਸੇ ਆਖਿਆ, "ਠਾਣੇ ਪਰਚਾ ਦਿਉ।" ਉਦੋਂ ਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨ੍ਹੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨ੍ਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਮਾਲ ਜੋ ਲੈ ਗਿਆ ਲੈ ਗਿਆ, ਉਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਸਾਹਨ ਐਂ ਜਿਹਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਐ।" ਪਰ ਚੋਰ ਨਾ ਲੱਭਣਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਈ ਲੱਭਾ। ਸਾਰੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਉਸ ਚੋਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਹਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਐਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈ ਵੀਹ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਥੱਕ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਇੱਕੀਵੀਂ ਰਾਤ ਅਜੇ ਅੱਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੰਘੀ ਕਿ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਮਿੰਨੀ ਮਿੰਨੀ ਚਾਨਣੀ 'ਚ ਲਿਪਟੇ ਕਤਾਰੂਗਿੱਲ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਭੂਰ ਵੜਿਆ। ਚੰਦ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਛਵੀ ਦਾ ਫਲ ਲਿਸ਼ਕਦਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਠਾਠੇ 'ਚ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਰੀਰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕੰਬਲ ਵਿਚ ਲਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਕਾਨੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡੰਗਰ ਹਿੱਕੀ ਆਉਂਦਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਡੰਗਰ ਹਵੇਲੀ ਪਛਾਣ ਕੇ ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੋ ਗਏ। ਤੇ ਗੱਭਰੂ ਕਿਸੇ ਬਾਂਦਰ ਦੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਬੰਦੇ ਉਚੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਖੜਕਾ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਉਹਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਫਾਟਕ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਡੰਗਰ ਅੰਦਰ ਵਾੜੇ, ਹਵੇਲੀ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁੰਡਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਸੁੱਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਹ ਐਡੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦਰੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਮਰੇ ਪਏ ਹੋਣ। ਉਹ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਹੱਸਿਆ, ਫਿਰ ਕੰਧ ਉਪਰੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਆਇਆ ਤੇ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਟੁਰ ਗਿਆ। ਅਗਾਂਹ ਉਹਦੀ ਮੁਸ਼ਕੀ ਘੋੜੀ ਟਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬੱਧੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਘੋੜੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਪਿਛਿਓਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਹਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਉਛਲ ਕੇ ਦੂਰ ਜਾ ਖੜੋਤਾ ਤੇ ਉਸ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਸਿੱਧੀ ਕਰ ਕੇ ਫੜ੍ਹ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਤੇ ਬੰਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗੌਹ ਨਾਲ ਵੇਹੰਦਿਆਂ ਉਹਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਹੱਦੋਂ ਸੋਹਣੀ ਚੰਨ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਮਕਦਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਥਾਲ। ਗੱਭਰੂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਚੋਂ ਖੌਫ ਦੀ ਇਕ ਲਹਿਰ ਲੰਘ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਹੱਸਦਿਆਂ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, "ਸਾਡਾ ਮਾਲ ਤੇ ਮੋੜ ਚੱਲਿਆ ਐਂ ਪਰ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨ੍ਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।" ਫੜਾਵਾਂਗਾ।" ਗੱਭਰੂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਮੁਰਕੀਆਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੋਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਸੋਨਾ ਹੋਰ ਲਿਸ਼ਕਿਆ। ਗੱਭਰੂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਛੇਤੀ ਦੇਣੇ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, "ਅੜਿਆ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨ੍ਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਤਾਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ਵੀ ਲੈ ਜਾਹ। ਮੈਂ ਨਿਰੀਆਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨੈ।" ਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੇੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਸਤੰਬਰ 1915 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ੧੯੩੩ ਵਿਚ ਐਫ.ਏ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਸਾਲ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ੧੯੪੩ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ੧੯੪੯ ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤਰੱਕੀ-ਪਸੰਦ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇ, ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਦਾ ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ; ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਦਾਨਾ ਓ ਦਾਮ, ਗ੍ਰਹਿਣ, ਕੋਖ ਜਲੀ, ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਮੁਝੇ ਦੇ ਦੋ, ਹਾਥ ਹਮਾਰੇ ਕਲਮ ਹੈਂ, ਮੁਕਤੀ ਬੋਧ; ਨਾਟਕ: ਸਾਤ ਖੇਲ, ਬੇਜਾਨ ਚੀਜ਼ੇਂ; ਨਾਵਲਿਟ: ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ।

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
editorpbi@gmail.com

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਲੱਖਣ, ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਉਰਦੂ ਗਲਪ ਦੇ ਚਾਰ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। 1 ਸਤੰਬਰ, 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ, ਉਹ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਜੋ ਸਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਡਾਕਘਰ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਸਨ। ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਸਬੀਬੀਐਸ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ 1931 ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਡੀਏਵੀ ਕਾਲਜ, ਲਾਹੌਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਬੀ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1933 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਲਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਡਾਕਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਸੀ। 46 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਅਤੇ 1934 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਡਾਕਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। 1942 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਗ੍ਰਾਹਣ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ 1949 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਤੀਜਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਕੋਖ ਜੱਲੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸੂਖਮ ਕੋਨੇ, ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰਹੱਸਮਈ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤਸਵੀਰ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੂਪਕ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸੰਕਲਪ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਵਤਾਰ ਤੋਂ ਕਲਪਨਾ ਤੱਕ, ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਆਮੀਕਰਨ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਤੋਂ ਰਹੱਸਵਾਦ ਤੱਕ ਹੈ। 1946 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, "ਦਾਣਾ-ਓ-ਦਾਮ" ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ "ਅਦਬ-ਏ-ਲਤੀਫ਼" ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1943 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਸਾਲ ਧੱਕੇ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਨਾਟਕ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ, 1943 ਤੋਂ 1944 ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 150 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ NWFP ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 500 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1946 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸੰਗਮ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੰਮੂ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਬੰਬਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡੀਡੀ ਕਸ਼ਯਪ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਬੇਦੀ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਯਪ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਯਪ ਲਈ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ, "ਬਦੀ ਬਹਾਨ" ਅਤੇ "ਆਰਾਮ" ਲਿਖੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ "ਦਾਘ" ਲਿਖੀ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ, ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਕ, ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 'ਬਦੀ ਬਹਾਨ', 'ਦਾਘ', 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ਾਲਿਬ', 'ਦੇਵਦਾਸ', 'ਮਿਲਾਪ' ਅਤੇ 'ਗਾਰਮ-ਕੋਟ'। 1956 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਗਰਮ ਕੋਟ ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਕਹਾਣੀ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਫ਼ਿਲਮ ਮਧੂਮਤੀ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਿਲੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ 1971 ਵਿੱਚ 'ਸੱਤਿਆ-ਕਾਮ' ਲਈ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਵੀ ਉੱਭਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ, 'ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਮੁਝੇ ਦੇ ਦੋ' ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। 1965 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਲਈ ਸਹਿਤੀਆ ਅਕੈਡਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1978 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਮਾ ਲਈ ਗ਼ਾਲਿਬ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਦੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ, ਦੀ 1982 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਬੇਬਸੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ। 1982 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟ੍ਰੋਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੇਦੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 1984 ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ।

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਲੱਖਣ, ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਉਰਦੂ ਗਲਪ ਦੇ ਚਾਰ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। 1 ਸਤੰਬਰ, 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ, ਉਹ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਜੋ ਸਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਡਾਕਘਰ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਸਨ। ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਸਬੀਬੀਐਸ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ 1931 ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਡੀਏਵੀ ਕਾਲਜ, ਲਾਹੌਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਬੀ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1933 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਲਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਡਾਕਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਸੀ। 46 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਅਤੇ 1934 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਡਾਕਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। 1942 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਗ੍ਰਾਹਣ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ 1949 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਤੀਜਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਕੋਖ ਜੱਲੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸੂਖਮ ਕੋਨੇ, ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰਹੱਸਮਈ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤਸਵੀਰ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੂਪਕ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸੰਕਲਪ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਵਤਾਰ ਤੋਂ ਕਲਪਨਾ ਤੱਕ, ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਆਮੀਕਰਨ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਤੋਂ ਰਹੱਸਵਾਦ ਤੱਕ ਹੈ। 1946 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, "ਦਾਣਾ-ਓ-ਦਾਮ" ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ "ਅਦਬ-ਏ-ਲਤੀਫ਼" ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1943 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਸਾਲ ਧੱਕੇ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਨਾਟਕ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ, 1943 ਤੋਂ 1944 ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 150 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ NWFP ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 500 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1946 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸੰਗਮ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੰਮੂ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਬੰਬਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡੀਡੀ ਕਸ਼ਯਪ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਬੇਦੀ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਯਪ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਯਪ ਲਈ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ, "ਬਦੀ ਬਹਾਨ" ਅਤੇ "ਆਰਾਮ" ਲਿਖੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ "ਦਾਘ" ਲਿਖੀ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ, ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਕ, ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 'ਬਦੀ ਬਹਾਨ', 'ਦਾਘ', 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ਾਲਿਬ', 'ਦੇਵਦਾਸ', 'ਮਿਲਾਪ' ਅਤੇ 'ਗਾਰਮ-ਕੋਟ'। 1956 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਗਰਮ ਕੋਟ ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਕਹਾਣੀ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਫ਼ਿਲਮ ਮਧੂਮਤੀ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਿਲੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ 1971 ਵਿੱਚ 'ਸੱਤਿਆ-ਕਾਮ' ਲਈ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਵੀ ਉੱਭਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ, 'ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਮੁਝੇ ਦੇ ਦੋ' ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। 1965 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਲਈ ਸਹਿਤੀਆ ਅਕੈਡਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1978 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਮਾ ਲਈ ਗ਼ਾਲਿਬ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਦੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ, ਦੀ 1982 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਬੇਬਸੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ। 1982 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟ੍ਰੋਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੇਦੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 1984 ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ।

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਲੱਖਣ, ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਉਰਦੂ ਗਲਪ ਦੇ ਚਾਰ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। 1 ਸਤੰਬਰ, 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ, ਉਹ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਜੋ ਸਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਡਾਕਘਰ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਸਨ। ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਸਬੀਬੀਐਸ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ 1931 ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਡੀਏਵੀ ਕਾਲਜ, ਲਾਹੌਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਬੀ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1933 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਲਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਡਾਕਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਸੀ। 46 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਅਤੇ 1934 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਡਾਕਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। 1942 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਗ੍ਰਾਹਣ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ 1949 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਤੀਜਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, 'ਕੋਖ ਜੱਲੀ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸੂਖਮ ਕੋਨੇ, ਬਲਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰਹੱਸਮਈ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤਸਵੀਰ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੂਪਕ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸੰਕਲਪ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਵਤਾਰ ਤੋਂ ਕਲਪਨਾ ਤੱਕ, ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਆਮੀਕਰਨ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਤੋਂ ਰਹੱਸਵਾਦ ਤੱਕ ਹੈ। 1946 ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, "ਦਾਣਾ-ਓ-ਦਾਮ" ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ "ਅਦਬ-ਏ-ਲਤੀਫ਼" ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1943 ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਸਾਲ ਧੱਕੇ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਨਾਟਕ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ, 1943 ਤੋਂ 1944 ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 150 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ NWFP ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 500 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1946 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸੰਗਮ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੰਮੂ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਬੰਬਈ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡੀਡੀ ਕਸ਼ਯਪ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਬੇਦੀ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਯਪ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਯਪ ਲਈ, ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ, "ਬਦੀ ਬਹਾਨ" ਅਤੇ "ਆਰਾਮ" ਲਿਖੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ "ਦਾਘ" ਲਿਖੀ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ, ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਕ, ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 'ਬਦੀ ਬਹਾਨ', 'ਦਾਘ', 'ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ਾਲਿਬ', 'ਦੇਵਦਾਸ', 'ਮਿਲਾਪ' ਅਤੇ 'ਗਾਰਮ-ਕੋਟ'। 1956 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਗਰਮ ਕੋਟ ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਕਹਾਣੀ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਫ਼ਿਲਮ ਮਧੂਮਤੀ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਿਲੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ 1971 ਵਿੱਚ 'ਸੱਤਿਆ-ਕਾਮ' ਲਈ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਦੀ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਵੀ ਉੱਭਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ, 'ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਮੁਝੇ ਦੇ ਦੋ' ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। 1965 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਲਈ ਸਹਿਤੀਆ ਅਕੈਡਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1978 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਮਾ ਲਈ ਗ਼ਾਲਿਬ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਦੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ, ਦੀ 1982 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਬੇਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਬੇਬਸੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ। 1982 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟ੍ਰੋਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੇਦੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 1984 ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ।

ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਮੈਨੂੰ ਦਿਓ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਜੋ ਮਦਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਦੋਂ ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ ਨੇ ਭਰਮਾਅ ਕੇ ਮਦਨ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਧਰੀਕ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਇੰਦੂ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਾਲ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ, ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ, ਦਰਿਆਬਾਦ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਤੇ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ, ਰਾਤ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਰੀ ਵਾਂਗ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੁਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਹੋ ਸਮਝਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮਦਨ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜਬੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ-"ਕਿੱਥੇ, ਕਿਉਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਮੈਨੂੰ?" ਇਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਪਤੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਤੇ ਮੰਨਿਆਂ-ਮਨਵਾਇਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਭਿਣਕ ਤੀਕ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ। ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਰਚ-ਵੱਸ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਇਕ ਹੋਰ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਧੀਆਂ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇੰਜ ਸਮਝਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਦਲ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਵਰ੍ਹੇ ਤਾਂ ਮੰਨਤਾਂ-ਮੰਨਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ, ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਦਨ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਆ ਇਹੀ ਵੇਲਾ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਲੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਪੰਡ ਗੁਆਂਢੀ ਸਿਬਤੇ ਦੀ ਮੱਝ ਉਸਦੀ ਮੰਜੀ ਕੋਲ ਹੀ ਵੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਫੁਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ, ਮਦਨ ਨੂੰ ਸੁੰਘਦੀ ਤੇ ਉਹ ਹੱਥ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ-ਇੰਜ ਭਲਾ ਨੀਂਦ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਕਿੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦ, ਇਕ ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅੰਦਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹਾ ਮਦਨ ਅਗਲਾ ਪੈਰ ਕਿੱਥੇ ਧਰੇਗਾ? ਮਦਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਗਰਜਨ ਜਿਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖੰਭਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੰਨ ਲਾ ਕੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਝਣਝਣਾਹਟ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਇਵੇਂ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਨੇ ਪਲੰਘ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂਕਿ ਲਾੜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤਾਂ ਵੇਖ ਸਕੇ। ਫੇਰ ਉਹ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਇੰਦੂ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਓਪਰੀ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਜਿਸਨੂੰ ਨਾ ਛੂਹਣ ਦਾ ਸਬਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਲ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ ਹੋਈ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਸਨੇ ਫਰਜ਼ ਕਰ ਲਿਆ, ਇੱਥੇ ਇੰਦੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੇ ਹੱਥ ਵਧਾਅ ਕੇ ਉਸਨੇ ਕੋਲ ਪਈ ਗੰਢੜੀ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਤਾਂ ਉਹੀ ਇੰਦੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸੀ। ਮਦਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣ ਦਵੇਗੀ, ਪਰ ਇੰਦੂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਪਿੱਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਪਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੋਵੇ-ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਲਪਿਤ ਮੱਝ ਦੇ ਸੁੰਘਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉੱਡੀ ਹੋਈ ਨੀਂਦ ਤੇ ਬੰਦ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰਤੱਖ ਫੜਫੜਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਠੋਡੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਚਿਹਰਾ ਲੰਬੂਤਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਗੋਲ ਗੋਲ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਚੰਦ ਵਾਂਗ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਛਾਂ-ਦਾਰ ਗੁਫ਼ਾ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਦੋ ਹਰੇ ਭਰੇ ਟੀਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੱਥਾ ਕੁਝ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਯਕਦਮ ਉੱਗੇ ਹੋਏ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਵਾਲ...ਦੋਂ ਹੀ ਇੰਦੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਛੁਡਾਅ ਲਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਏਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਨਹੀਂ। ਆਖ਼ਰ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਵੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਦਨ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਤਕੜੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਉਂਜ ਹੀ ਹੂੰ-ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਲਾੜੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਫੇਰ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਵਰਗੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਇੰਦੂ!"ਇੰਦੂ ਕੁਝ ਡਰ ਜਿਹੀ ਗਈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਓਪਰੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਇੰਜ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਓਪਰਾ ਆਦਮੀ ਕਿਸੇ ਰੱਬੀ ਹੱਕ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਇਕੱਲੀ ਨਿਹੱਥੀ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਔਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫੇਰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਕਿਹਾ-"ਜੀ!"...ਉਸਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿਤੀ ਸੀ।ਬੜੀ ਦੇਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਤੁਰ ਪਈਆਂ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੁਰੀਆਂ ਤਾਂ ਰੁਕਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਇੰਦੂ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਇੰਦੂ ਦੀ ਮਾਂ, ਇੰਦੂ ਦੇ ਭਰਾ, ਮਦਨ ਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਪਿਓ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੇਲਵੇ ਮੇਲ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ, ਖਾਣ-ਪਾਣ ਦੀ ਆਦਤ...ਸਭ ਕਾਸੇ 'ਤੇ ਤਬਸਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਵਿਚ ਵਿਚ ਮਦਨ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹਟਦਿਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇੰਦੂ ਘਚਾਲੀ ਦੇ ਜਾਂਦੀ। ਬੜੀ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤੇ ਬੇਵੱਸੀ ਵਿਚ ਮਦਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਸਨੂੰ ਸਤ ਸਾਲ ਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿਕ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। "ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰੀ," ਮਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤੇ ਛੋਟਾ ਪਾਸ਼ੀ ਘਰੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਭੌਣ ਉੱਤੇ ਸੌਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਆਖ਼ਰ ਇਕ ਦਿਨ-28 ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ਾਮ..." ਤੇ ਮਦਨ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਰੋਣ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਇਧਰ ਤੇ ਭੁੱਬਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਉਧਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਘਬਰਾ ਕੇ ਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਰੋਣ ਨੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਲ ਕੁ ਲਈ ਆਪਣੇਪਨ ਦੇ ਏਧਰ ਤੇ ਓਪਰੇਪਨ ਦੇ ਉਧਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ ਸੀ...ਮਦਨ ਇੰਦੂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇੰਦੂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਲਏ ਤੇ ਕਿਹਾ-"ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਦੇਖੇ ਐ, ਭਰਾ ਤੇ ਭਾਬੀਆਂ ਦੇਖੀਐਂ, ਅਨੇਕਾ ਹੋਰ ਲੋਕ ਦੇਖੇ ਐ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕੁਸ਼ ਸਮਝਦੀ-ਬੁੱਝਦੀ ਆਂ...ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਆਂ, ਆਪਣੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਥੋਂ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਮੰਗਦੀ ਆਂ।"ਰੋਣ ਵੇਲੇ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਇਕ ਨਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਮਦਨ ਨੇ ਕੁਝ ਬੇਵੱਸੀ ਤੇ ਕੁਝ ਦਰਿਆ ਦਿਲੀ ਦੇ ਮਿਲੇ ਜੁਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ-"ਕੀ ਮੰਗਦੀ ਏਂ?...ਤੂੰ ਜੋ ਵੀ ਕਹੇਂਗੀ ਮੈਂ ਦਿਆਂਗਾ।""ਪੱਕੀ ਗੱਲ?" ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ।ਮਦਨ ਕੁਝ ਉਤਾਵਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਹਾਂ, ਹਾਂ, ਕਹਿ 'ਤਾ...ਪੱਕੀ ਗੱਲ।"ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਦਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਸਾ ਉੱਠਿਆ-'ਮੇਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਮੰਦਾ ਏ, ਜੇ ਇੰਦੂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਮੰਗ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?' ਪਰ ਇੰਦੂ ਨੇ ਮਦਨ ਦੇ ਖੁਰਦਰੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ੍ਹ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-"ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ।" ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਬੋਝ ਲੱਥਦਾ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਾਫ ਸਪਸ਼ਟ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤਾ। ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਇਹ ਮਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹੇਲੀ ਦਾ ਰਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵਾਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਇੰਦੂ ਨੇ ਬੋਲ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਬਸ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਕ ਕੋਸਾ ਜਿਹਾ ਅੱਥਰੂ ਮਦਨ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਪੁੱਠੇ ਪਾਸੇ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਦਿੱਤੇ।" ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਮਦਨ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀ ਖੋਹ ਲਈ ਸੀ।ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਵਿਦਾਅ ਹੋ ਗਏ। ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲ ਲਾਈ ਤੇ ਤੀਜਾ ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਊਚ ਨੀਚ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੋਈ ਤੁਰ ਗਈ। ਦਰਿਆਬਾਦ ਵਾਲੀ ਭੂਆ, ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਨੌਲੱਖੇ ਹਾਰ ਦੇ ਗਵਾਚ ਜਾਣ ਕਰਕੇ, ਰੋਂਦੀ-ਪਿੱਟਦੀ ਤੇ ਦੰਦਲਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚ ਪਿਆ ਲੱਭ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਹੇਜ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਪੜੇ ਲੈ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਫੇਰ ਚਾਚਾਜੀ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੇ.ਪੀ. ਬਣਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤਾਰ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬੌਖ਼ਲਾਹਟ ਵਿਚ ਉਹ ਮਦਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾੜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੁੰਮਣ ਲੱਗੇ ਸਨ।ਘਰੇ ਬੁੱਢੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਭੈਣ ਭਰਾ। ਛੋਟੀ ਦੁਲਾਰੀ ਤਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਭਾਬੀ ਦੇ ਗੋਡੇ ਮੁੱਢ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗੁਆਂਢਣ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਆਵੇ ਉਹ, ਉਸ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਜਾਂ ਨਾ ਬੈਠੇ, ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬੈਠੇ, ਇਹ ਸਭ ਉਸਦੇ ਹੱਥ-ਵੱਸ ਸੀ। ਆਖ਼ਰ ਇਹ ਸਭ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇੰਦੂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਰ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਮਦਨ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਇੰਦੂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਝੱਟ ਘੁੰਡ ਕੱਢ ਲੈਂਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਵਕਫ਼ੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਘੁੰਡ ਦੇ ਦਿਖਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਸਕਦਾ।ਮਦਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਗੰਦੇ ਬਰੋਜੇ ਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਵੱਡੀ ਸਪਲਾਈ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਚੀਲ ਦੇ ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਭੜ-ਭੜ ਮੱਚ ਕੇ ਸਵਾਹ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਸੂਰ ਤੇ ਆਸਾਮ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਬਰੋਜਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਖ਼ਰੀਦਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਆਮਦਨੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤੇ ਦੂਜਾ ਮਦਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਦਫ਼ਤਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ। ਇਸੇ ਲਈ ਖਾਣੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਥਾਲੀਆਂ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਊਜੀ ਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦਾ ਤੇ ਖਾ ਹਟਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇ ਸਮੇਟ ਕੇ ਨਲਕੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਆਉਂਦਾ। ਸਾਰੇ ਸਮਝਦੇ ਬਹੂ, ਭਾਬੀ ਨੇ ਮਦਨ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂਹੀਏਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਮਦਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਕੁੰਦਨ ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਤੇ ਪਾਸ਼ੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ। ਜਦੋਂ ਕੁੰਦਨ ਭਾਬੀ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਧਨੀਰਾਮ ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਤਾੜ ਦਿੰਦੇ-"ਤੂੰ ਖਾਹ, ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਹਿਕੇ," ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, "ਉਹ ਵੀ ਖਾ ਲਏਗੀ।" ਤੇ ਫੇਰ ਰਸੋਈ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਹੂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ, "ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਹੂ, ਭਾਂਡੇ ਸਵੇਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।"ਇੰਦੂ ਕਹਿੰਦੀ-"ਨਹੀਂ ਬਾਊਜੀ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਮਾਂਜ ਦੇਨੀ ਆਂ, ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ।"ਫੇਰ ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਅਤੀ ਭਾਵੁਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ-"ਮਦਨ ਦੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇਂਦੀ?" ਤੇ ਇੰਦੂ ਝੱਟ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕ ਲੈਂਦੀ।ਛੋਟਾ ਪਾਸ਼ੀ ਭਾਬੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾਲ ਕਿ ਲਾੜੀ ਦੀ ਗੋਦ ਛੇਤੀ ਹਰੀ ਹੋਵੇ, ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ ਤੇ ਦਰਿਆਬਾਦ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਨੇ ਇਕ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੰਦੂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾਅ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੰਦੂ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਦਿਓਰ ਬਲਿਕੇ ਬਾਲ ਹੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁਡਾਅ ਕੇ ਦੋ ਹੱਥ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ-ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਹੱਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ; ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਨਾ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ। ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਬਾਊਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਾੜਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ-"ਓਇ ਜਾਹ ਨਾ...ਭਾਬੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਏ। ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਣ ਗਿਆ ਏਂ ਤੂੰ?" ਤੇ ਦੁਲਾਰੀ ਤਾਂ ਖਹਿੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਸਦੀ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਈ ਸੰਵਾਂਗੀ' ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਊਜੀ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਨਾਰਧਨ ਜਗਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਰਾਤ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਕੇ ਦੁਲਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਥੱਪੜ ਵੀ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਅੱਧੀ-ਕੱਚੀ, ਅੱਧੀ-ਪੱਕੀ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਅਹੂਲ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਦੁੱਪਟਾ ਉੱਡ ਗਿਆ। ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੇ ਚਿੜੀਆਂ, ਮਾਂਗ ਦਾ ਸਿੰਧੂਰ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਝੁਮਕੇ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹੋ ਗਏ। "ਬਾਊਜੀ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਹਉਕਾ ਜਿਹਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਿਹਾ...ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੁਲਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਤੇ ਸਿਰ ਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ਠੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੇ-ਮਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਪਲੰਘ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦਿਤਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗੱਦੇ ਤੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਪਏ ਸੀ। ਨਾ ਕਿਤੇ ਪੁਆਂਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਾਠ ਦੀ ਢੋਅ। ਸੱਟ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਚੁਭਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੇਰ ਇੰਦੂ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ (੧੯੧੫-੧੯੮੪) ਦਾ ਜਨਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ੧੯੩੩ ਵਿਚ ਐਫ.ਏ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਸਾਲ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ੧੯੪੩ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ੧੯੪੯ ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤਰੱਕੀ-ਪਸੰਦ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇ, ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ' ਦਾ ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ; ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਦਾਨਾ ਓ ਦਾਮ, ਗ੍ਰਹਿਣ, ਕੋਖ ਜਲੀ, ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਮੁਝੇ ਦੇ ਦੋ, ਹਾਥ ਹਮਾਰੇ ਕਲਮ ਹੈਂ, ਮੁਕਤੀ ਬੋਧ; ਨਾਟਕ: ਸਾਤ ਖੇਲ, ਬੇਜਾਨ ਚੀਜ਼ੇ; ਨਾਵਲਿਟ: ਏਕ ਚਾਦਰ ਮੈਲੀ ਸੀ ।

ਭਾਬੀ ਨੇ ਮਦਨ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂਹੀਏਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਮਦਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਕੁੰਦਨ ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਤੇ ਪਾਸ਼ੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ। ਜਦੋਂ ਕੁੰਦਨ ਭਾਬੀ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਧਨੀਰਾਮ ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਤਾੜ ਦਿੰਦੇ-"ਤੂੰ ਖਾਹ, ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਹਿਕੇ," ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, "ਉਹ ਵੀ ਖਾ ਲਏਗੀ।" ਤੇ ਫੇਰ ਰਸੋਈ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਹੂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ, "ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਹੂ, ਭਾਂਡੇ ਸਵੇਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।"ਇੰਦੂ ਕਹਿੰਦੀ-"ਨਹੀਂ ਬਾਊਜੀ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਮਾਂਜ ਦੇਨੀ ਆਂ, ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ।"ਫੇਰ ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਅਤੀ ਭਾਵੁਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ-"ਮਦਨ ਦੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇਂਦੀ?" ਤੇ ਇੰਦੂ ਝੱਟ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕ ਲੈਂਦੀ।ਛੋਟਾ ਪਾਸ਼ੀ ਭਾਬੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾਲ ਕਿ ਲਾੜੀ ਦੀ ਗੋਦ ਛੇਤੀ ਹਰੀ ਹੋਵੇ, ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ ਤੇ ਦਰਿਆਬਾਦ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਨੇ ਇਕ ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੰਦੂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾਅ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੰਦੂ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਦਿਓਰ ਬਲਿਕੇ ਬਾਲ ਹੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁਡਾਅ ਕੇ ਦੋ ਹੱਥ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ-ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਹੱਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ; ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਨਾ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ। ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਬਾਊਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਾੜਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ-"ਓਇ ਜਾਹ ਨਾ...ਭਾਬੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਏ। ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਣ ਗਿਆ ਏਂ ਤੂੰ?" ਤੇ ਦੁਲਾਰੀ ਤਾਂ ਖਹਿੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਸਦੀ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਈ ਸੰਵਾਂਗੀ' ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਊਜੀ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਨਾਰਧਨ ਜਗਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਰਾਤ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਕੇ ਦੁਲਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਥੱਪੜ ਵੀ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਅੱਧੀ-ਕੱਚੀ, ਅੱਧੀ-ਪੱਕੀ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਅਹੁਲ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਦੁੱਪਟਾ ਉੱਡ ਗਿਆ। ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੇ ਚਿੜੀਆਂ, ਮਾਂਗ ਦਾ ਸਿੰਧੂਰ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਝੁਮਕੇ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹੋ ਗਏ। "ਬਾਊਜੀ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਹਉਕਾ ਜਿਹਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਿਹਾ...ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੁਲਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਤੇ ਸਿਰ ਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ਠੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੇ-ਮਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਪਲੰਘ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦਿਤਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗੱਦੇ ਤੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਪਏ ਸੀ। ਨਾ ਕਿਤੇ ਪੁਆਂਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਾਠ ਦੀ ਢੋਅ। ਸੱਟ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਚੁਭਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੁਲਾਰੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਗਮੋੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪਲੋਸਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ-ਉਸਨੂੰ ਦੁਖਾਅ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਆਰਾਮ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਅ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦੁਲਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰੇ ਟੋਏ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਟੋਇਆਂ ਵੱਲ ਤੱਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਹਾਏ ਨੀਂ ਮੁੰਨੀ! ਤੇਰੀ ਸੱਸ ਮਰੇ, ਕੇਡੇ ਕੇਡੇ ਟੋਏ ਪੈਂਦੇ ਆ ਤੇਰੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ 'ਚ...!" ਮੁੰਨੀ ਨੇ ਮੁੰਨੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਿਹਾ-"ਟੋਏ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵੀ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਭਾਬੀ!""ਹਾਂ ਮੁੰਨੀ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਠੰਡਾ ਹਉਕਾ ਖਿੱਚਿਆ।ਮਦਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ। ਉਹ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੋਲਿਆ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਈ ਏ।""ਕਿਉਂ, ਚੰਗਾ ਕਿਉਂ ਐ?" ਇੰਦੂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।"ਹੋਰ ਕੀ, ਨਾ ਹੋਊਗਾ ਬਾਂਸ, ਨਾ ਵੱਜੂਗੀ ਬੰਸਰੀ। ਸੱਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।"ਇੰਦੂ ਨੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਜੀ, ਸੌਂ ਜੋ ਜਾ ਕੇ, ਵੱਡੇ ਆਏ...ਕੋਈ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲੜੇਗਾ ਵੀ। ਮਸਾਨਾ ਵਰਗੀ ਚੁੱਪ ਨਾਲੋਂ ਝਗੜਾ ਚੰਗਾ। ਜਾਓ ਨਾ, ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਕੰਮ?"ਮਦਨ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਦੇ ਦਾਬੇ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਨਿਆਣੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਜ ਜਾ ਪਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਡਾਕਘਰ ਵਿਚ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸਾਰਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਮਦਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਢੀਠ ਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਏਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਇੰਦੂ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਘੁਰਕ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਣਹਾਕ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।ਦੇਰ ਤਕ ਮਦਨ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਪਾਸੇ ਪਰਤਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਉਸਦੀ ਬੇਵੱਸੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਮੁੰਨੀ ਨੂੰ ਸੰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੰਦੂ ਦੀ ਲੋਰੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿਤੀ-"ਤੂੰ ਆ ਨੀਂਦੇ ਰਾਣੀ, ਨੀਂ ਕਮਲੀ ਮਸਤਾਨੀ।"ਉਹ ਲੋਰੀ ਜਿਹੜੀ ਦੁਲਾਰੀ ਮੁੰਨੀ ਨੂੰ ਸੰਵਾਅ ਰਹੀ ਸੀ; ਮਦਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾਅ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਅੱਕ ਕੇ ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਲਈ। ਸਫ਼ੇਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਸਿਰ ਤਕ ਲੈਣ ਤੇ ਖਾਹਮਖਾਹ ਸਾਹ ਰੋਕ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਲਾਸ਼ ਵਾਂਗ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮਦਨ ਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਲਾੜੀ ਇੰਦੂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਿਰ ਪਿੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੰਧ ਨਾਲ ਬਾਹਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਚੂੜੀਆਂ ਭੰਨ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਫੇਰ ਡਿੱਗਦੀ ਢੈਂਦੀ, ਰੋਂਦੀ ਪਿਟਦੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਵਾਹ ਸਿਰ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਾਂ ਉਲਾਰ-ਉਲਾਰ ਕੇ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਰਿਆਦ ਕਰਦੀ ਹੈ-'ਲੋਕੋ ਮੈਂ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਵੇ!' ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਦੁਪੱਟੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਮਾਂਗ ਦਾ ਸਿੰਧੂਰ, ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੇ ਫੁੱਲਝੜੀਆਂ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ, ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ, ਖ਼ਿਆਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤੋਤੇ ਉੱਡ ਚੁੱਕੇ ਨੇ...।ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਰਲ ਪਰਲ ਅੱਥਰੂ ਵਗ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਇੰਦੂ ਹੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਉੱਜੜਨ ਤੇ ਮੁੜ ਵੱਸ ਜਾਣ ਵਲੋਂ ਅਣਜਾਣ...ਮਦਨ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਉਸ ਰੋਣੇ 'ਤੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।...ਇਧਰ ਇੰਦੂ ਹੱਸ ਤਾਂ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਹਾਸਾ ਫਿੱਕਾ-ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਊਜੀ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਦੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੱਸਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਖਿੜਖਿੜ ਹੱਸਣਾ ਕੋਈ ਨੰਗਾਪਨ ਹੋਵੇ-ਖ਼ਮੋਸ਼ੀ, ਦੁਪੱਟਾ, ਦੱਬਵਾਂ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਤੇ ਇਕ ਘੁੰਡ। ਫੇਰ ਮਦਨ ਨੇ ਇੰਦੂ ਦਾ ਇਕ ਕਲਪਿਤ ਬੁੱਤ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਨਾਲ ਇੰਜ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ...ਉਹ ਫੇਰ ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪਰਤ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਬਿਸਤਰਾ ਖ਼ਾਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ-ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ-"ਇੰਦੂ" ਤੇ ਫੇਰ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਉਧੇੜ-ਬੁਣ ਵਿਚ ਉਹ ਦੀਵਾਨੀ ਮਸਤਾਨੀ ਨੀਂਦ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਆ ਚੰਬੜੀ। ਇਕ ਉਂਘ ਜਿਹੀ ਆਈ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਜ ਵੀ ਲੱਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਾਤ ਵਾਲੀ ਗੁਆਂਢੀ ਸਿਬਤੇ ਦੀ ਮੱਝ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਫੁਕਾਰੇ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਤ੍ਰਬਕ ਕੇ ਉਠਿਆ, ਫੇਰ ਰਸੋਈ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿਰ ਖੁਰਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਉਬਾਸੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਲੇਟ ਗਿਆ ਤੇ ਸੌਂ ਗਿਆ।ਮਦਨ ਜਿਵੇਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਵੱਟ ਕੱਢ ਰਹੀ ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਖੜਕੀਆਂ, ਖਣਕੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਤ੍ਰਬਕ ਕੇ ਉਠ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ। ਹਾਂ, ਯਕਦਮ ਜਾਗਣ ਕਰਕੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਲਏ ਬਗ਼ੈਰ ਆਦਮੀ ਸੌਂ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਕਦਮ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦਮ ਤੋੜ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਮਦਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਭੁੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹੀ ਉਸਦੇ ਹਿਰਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਦੇ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਖਰਵੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ-"ਸੋ, ਤੂੰ ਆ ਗਈ!""ਹਾਂ!""ਮੁੰਨੀ-ਸੌਂ ਮਰ ਗਈ?"ਇੰਦੂ ਝੁਕੀ ਝੁਕੀ ਯਕਦਮ ਸਿੱਧੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ-"ਹਾਏ ਰਾਮ!" ਉਸਨੇ ਨੱਕ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਹੈਰਾਨੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਅਹਿ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਓ? ਮਰੇ ਕਿਉਂ ਵਿਚਾਰੀ! ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਕੋ ਧੀ ਐ...!""ਹਾਂ!" ਮਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਭਾਬੀ ਦੀ ਇਕੋ ਨਣਾਨ।" ਤੇ ਫੇਰ ਇਕਦਮ ਹਾਕਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ, "ਬਹੁਤਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਵੀਂ ਉਸ ਚੁੜੈਲ ਨੂੰ।""ਕਿਉਂ, ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਪਾਪ ਐ?""ਇਹੀ ਪਾਪ ਏ," ਮਦਨ ਨੇ ਚਿੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਪਿੱਛਾ ਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਤੇਰਾ। ਜਦੋਂ ਦੇਖੋ ਜੋਕ ਵਾਂਗ ਚੰਬੜੀ ਹੋਈ ਏ, ਦਫ਼ਾ ਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।""ਹਾਅ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਮਦਨ ਦੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਭੈਣਾ ਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਜ ਦੁਰਕਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਮਹਿਮਾਨ। ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ, ਕੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਰਸੋਂ, ਇਕ ਦਿਨ ਚਲੀਆਂ ਈ ਜਾਣੀਐਂ।" ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਇੰਦੂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ,ਪਰ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ,ਬਾਪ, ਭਰਾ, ਭੈਣਾ, ਚਾਚੇ, ਤਾਏ ਸਾਰੇ ਘੁੰਮ ਗਏ। ਕਦੀ ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰੇ ਵਿਚ ਪਰਾਈ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਫੇਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਉਸਨੂੰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਖੁੱਡ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾਗਿਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁਟਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਘਰ ਵਾਲੇ ਆਰਾਮ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਸੌਂ ਸਕਦੇ। ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਕੀਲਣ ਵਾਲੇ, ਨੱਥਣ ਵਾਲੇ, ਦੰਦ ਭੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮਾਂਦਰੀ ਬੁਲਾਏ ਗਏ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਨਵੰਤਰੀ ਤੇ ਮੋਤੀ ਸਾਗਰ...ਆਖ਼ਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਤਰ ਪੱਛਮ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਲਾਲ ਹਨੇਰੀ ਆਈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਫ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਰੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੋਟੇ ਕਿਨਾਰੀ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ ਇਕ ਲਾੜੀ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਪਿੱਛੇ ਘਰ ਵਿਚ, ਇਕਸੁਰ, ਵੱਜਦੀ ਹੋਈ ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਬੀਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਇਕ ਹੁੜਕੇ ਨਾਲ ਲਾਰੀ ਤੁਰ ਪਈ।ਮਦਨ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਰੜਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਤੁਸੀਂ ਔਰਤਾਂ ਬੜੀਆਂ ਚਾਲਾਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਓ। ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਆਈ ਏਂ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਤੈਨੂੰ, ਮੈਥੋਂ, ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ।""ਹਾਂ।" ਇੰਦੂ ਨੇ ਬੜੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।"ਇਹ ਸਭ ਝੂਠ ਏ...ਇਹ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।""ਤੁਹਾਡਾ ਮਤਲਬ ਮੈਂ..." "ਦਿਖਾਵਾ ਏ ਇਸ ਸਭ...ਹਾਂ!"

"ਅੱਛਾ ਜੀ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਭ ਦਿਖਾਵਾ ਐ ਮੇਰਾ?" ਤੇ ਉਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਗੱਡ ਕੇ ਸਿਸਕਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਮਦਨ ਉਸਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਉਠ ਕੇ ਮਦਨ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਗਈ ਤੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, "ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਚੋਭਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਓ, ਹੋਇਆ ਕੀ ਐ ਤੁਹਾਨੂੰ?"ਪਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦਾਬਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਮਦਨ ਦੇ ਹੱਥ ਬਹਾਨਾ ਆ ਗਿਆ-"ਜਾਹ-ਜਾਹ, ਸੌਂ ਜਾਅ ਜਾ ਕੇ," ਮਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਤੈਥੋਂ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ।""ਤੁਸੀਂ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੈਣਾ ਐਂ," ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ-"ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੈਣਾ ਐਂ।" ਤੇ ਉਹ ਖੋਹਾ ਖਾਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਮਦਨ ਉਸਨੂੰ ਪਰ੍ਹਾਂ ਧਰੀਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਨਾਲ ਲਿਪਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਵਹਾਅ ਵਿਚ ਵਹਿ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਹਾਅ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਧਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਰ ਹੋਰ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਢੀਆਂ ਵੱਢਦੀ, ਹੱਥ ਫੜ੍ਹਦੀ, ਰੋਂਦੀ ਹੱਸਦੀ...ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ-"ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਫਫਾਕੁਟਣੀ ਆਖੋਗੇ?""ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ।""ਠਹਿਰੋ...ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਂ..." ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇੰਦੂ ਕੋਈ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੁਣਗੁਣ ਜਿਹੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਮਦਨ ਨੇ ਮੁੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਕੀ ਕਿਹਾ?" ਤੇ ਐਤਕੀਂ ਇੰਦੂ ਨੇ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਮਦਨ ਖਿੜ ਖਿੜ ਕਰਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਛਿਣ ਇੰਦੂ ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ-"ਤੁਸੀਂ ਮਰਦ ਲੋਕ ਕੀ ਜਾਣੋ? ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦੈ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗਦੇ ਐ। ਕੀ ਪਿਓ, ਕੀ ਭਰਾ ਤੇ ਕੀ ਭੈਣ।" ਤੇ ਫੇਰ ਅਚਾਨਕ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੁਲਾਰੀ ਮੁੰਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗੀ।""ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ," ਮਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਜੇ ਇਕ ਹੱਥ ਦੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੋਚ ਪੈ ਗਈ?""ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਹੱਥ ਦੀ ਦਿਸਦੀ ਐ ਨਾ?" ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੋਈ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ-"ਜ਼ਰਾ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰੋ ਤੇ ਫੇਰ ਖੋਲ੍ਹੋ..." ਮਦਨ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਤਕ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਤਾਂ ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ-"ਹੁਣ ਖੋਲ੍ਹੋ ਵੀ, ਏਨੀ ਦੇਰ 'ਚ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੁੜ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੀ!" ਉਦੋਂ ਮਦਨ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ। ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇੰਦੂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹਾ ਰਹਿ ਗਿਆ।"ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਚਾਰ ਸੂਟ ਤੇ ਕੁਝ ਭਾਂਡੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਐ ਪਾਸੇ, ਉਸਦੇ ਲਈ।" ਇੰਦੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਦਨ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ-"ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਓ? ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਵਚਨ? ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਓ।""ਐਂ?" ਮਦਨ ਨੇ ਤ੍ਰਬਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਜਿਵੇਂ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਪਟਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਜਿਸਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਇਕ ਰੂਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਨ ਲਈ ਇੰਦੂ ਰੂਹ ਹੀ ਰੂਹ ਸੀ। ਇੰਦੂ ਇਕ ਜਿਸਮ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਪਰਦਾ ਸੀ-ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਠੰਡੇ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ, ਠਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਕਸ਼ੀਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਚਕਾਚੌਂਧ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਢਕੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਰੂਪੀ ਦੁਸ਼ਾਸਨ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦਰੋਪਦੀ ਦਾ ਚੀਰ ਹਰਨ ਕਰਦੇ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਆਸਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਥਾਨਾਂ ਦੇ ਥਾਨ, ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗਜ਼ ਨੰਗੇਜ ਢਕਣ ਲਈ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੁਸ਼ਾਸਨ ਥੱਕ ਹਾਰ ਕੇ ਇੱਥੇ ਉੱਥੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ ਪਰ ਦਰੋਪਦੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰੂਪੀ ਸਫ਼ੇਦ ਸਾੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ ਉਹ ਦੇਵੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ, ਤੇ...ਮਦਨ ਦੇ ਮਚਲਦੇ ਹੋਏ ਹੱਥ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਦੇ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਉਪਰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਪੰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਬਡਰੂਪ ਗਤੀ ਨਾਲ ਫੈਲ-ਸੁੰਗੜ ਰਹੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਤਲੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਝਾਕਦਾ-ਇੰਦੂ ਦਾ ਸੁੰਦਰ, ਗੁਦਗੁਦਾ ਤੇ ਸੰਗਮਰਮਰੀ ਜਿਸਮ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਨੇੜੇ, ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੀ ਇੰਦੂ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਕ ਹੁੰਦੇ"ਹਾਏ ਜੀ! ਘਰ 'ਚ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਐ, ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ?"ਮਦਨ ਕਹਿੰਦਾ-"ਛੋਟੇ ਕੁਛ ਸਮਝਦੇ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੇ ਸਭ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ!"ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਦੀ ਬਦਲੀ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਉੱਥੇ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਮੇਲ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਸਲੇਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਹੈਡ-ਕਲਰਕ ਜਾ ਲੱਗੇ। ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਕਵਾਰਟਰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਅੱਠ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਲੱਤਾਂ ਪਸਾਰੀ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਬਾਲ-ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਦੀ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ। ਕੱਟੜ ਘਰੇਲੂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਨ, ਅਖ਼ੀਰਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ ਇਕੱਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਲਖ਼ੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਸਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਦਨ ਤੇ ਇੰਦੂ ਕੋਲ ਸਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਲਿਖਣ 'ਤੇ ਮਦਨ ਨੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਕੁੰਦਨ, ਪਾਸ਼ੀ ਤੇ ਦੁਲਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਧਨੀਰਾਮ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਚਹਿਕ ਉੱਠੀ। ਕਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਹਲ ਹੀ ਵਿਹਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੁਣ ਕੰਮ ਹੀ ਕੰਮ ਸੀ। ਬੱਚੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹੁੰਦੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਏ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਬਾਊਜੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦੇ, ਸਾਂਭਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਆਪਣੇ ਮਦਨ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਅਲਸਾਈ ਹੋਈ ਰਤੀ ਇੰਦੂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਵੇਸਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਇੰਜ ਫਿਰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਜ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਗਊ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਆਪਦੇ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਕਦੀ ਅੰਦਰ ਟਰੰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਲੇਟਦੀ, ਕਦੀ ਬਾਹਰ ਕੰਬਰ ਦੇ ਬੂਟੇ ਕੋਲ ਤੇ ਕਦੀ ਅੰਬ ਦੇ ਰੁੱਖ ਹੇਠ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਬੋਚੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।ਸੌਣ, ਭਾਦੋਂ ਵਿਚ ਘੁਲਣ ਲੱਗਿਆ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਕੁਆਰੀਆਂ, ਸੱਜ-ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ : 'ਝੂਲਾ ਕਿਨ ਨੇ ਡਾਰੋ ਰੇ ਅਮਰੈਯਾਂ...' ਤੇ ਫੇਰ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਝੂਟਦੀਆਂ, ਦੋ ਝੂਟੇ ਦੇਂਦੀਆਂ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਚਾਰ ਰਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੀਆਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਪੱਕੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਤੇ ਬੁੱਢੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖਲੋਤੀਆਂ ਵਿਹੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਝੱਟ ਉਹ ਮੂੰਹ ਭੁਆਂ ਲੈਂਦੀ ਤੇ ਠੰਡੇ ਸਾਹ ਭਰਦੀ ਹੋਈ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀ। ਬਾਊਜੀ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਜਾਂ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕਰਦੇ, ਬਲਿਕੇ ਮੌਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਉਸਦੀ ਸਲਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੇ ਧੋਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਦਲ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦਿੰਦੇ। ਇੰਜ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਬਚਾਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਅਜੇ ਸਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਮੁੜਦੇ, ਤਾਂ ਨਿਗਾਹ ਹੇਠਾਂ ਬਹੂ ਦੇ ਗਲਤ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਂਦੀ। ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਜਵਾਬ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਉਹ ਇੰਜ ਕਾਹਲ ਨਾਲ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ ਖੁੱਡ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਫੇਰ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਂਦੀ-'ਓਮ ਨਮੋ ਭਗਵਤੇ ਵਾਸੁਦੇਵਾ...'ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਾਊਜੀ ਦੀ ਬਹੂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਅ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਔਰਤ ਬਾਊ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇਪਨ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਜਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ-"ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਧੰਨ ਹੋ ਗਏ, ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਦੀ ਮਾਂ! ਸ਼ੁਕਰ ਏ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਅ ਆਇਆ।" ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਦਿਕ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਨ। ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਭੌਣ। ਨਿਗਾਹਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਗਦਰਾਏ ਜਿਸਮਾਂ ਵਾਲੇ ਕਈ ਬੱਚੇ ਆਸੀਂ-ਪਾਸੀਂ, ਪੱਟਾਂ ਉਪਰ, ਢੂਹੀਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਧੜਾਧੜ ਬੱਚੇ ਜੰਮ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਕਫ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਨਾ ਛੋਟਾ। ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਜੇਡੇ-'ਓਮ ਨਮੋ ਭਗਵਤੇ...'ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਇੰਦੂ ਬਾਊਜੀ ਦੀ ਚਹੇਤੀ ਬਹੂ ਹੈ। ਸੋ ਲੱਸੀ ਦੇ ਮਟਕੇ ਧਨੀਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਸਲਾਮਦੀਨ ਗੁਜਰ ਨੇ ਇਕ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਪਾ ਦਿਤੀ। ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ-"ਬੀਬੀ! ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਰ.ਐਮ.ਐਸ. ਵਿਚ ਕੁਲੀ ਰਖਵਾ ਦਿਓ, ਅੱਲ੍ਹਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਰ (ਫਲ) ਦਵੇਗਾ।" ਇੰਦੂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਮਦੀਨ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਨੌਕਰ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਰਟਰ...ਜੋ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ; ਉਸਦੀ ਕਿਸਮਤ-ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬਹੂ ਦੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਬਾਊਜੀ ਖਾਸ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਤੋਂ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਚਿੜ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਬਾਟੀ ਵਿਚ ਠਾਰ ਕੇ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਹੂ ਨੂੰ ਪਿਆਉਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੰਜੀ ਕੋਲ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਇੰਦੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਠਦੀ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ-"ਨਹੀਂ ਬਾਊਜੀ! ਮੈਥੋਂ ਨੀਂ ਪੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।""ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਸਹੁਰਾ ਵੀ ਪੀਏਗਾ।" ਉਹ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ।"ਤਾਂ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਓ ਪੀ ਲਓ।" ਇੰਦੂ ਹੱਸਦੀ ਹੋਈ ਜਵਾਬ ਦੇਂਦੀ ਤੇ ਬਾਊਜੀ ਇਕ ਨਕਲੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਵਰ੍ਹ ਪੈਂਦੇ, "ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਵੀ ਉਹੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੀ ਤੇਰੀ ਸੱਸ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ?""ਊਂ...ਹੂੰ..." ਇੰਦੂ ਲਾਡ ਵੱਸ ਰੁੱਸਣ ਲੱਗਦੀ। ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੁੱਸਦੀ? ਉਹੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਰੁੱਸਦੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਨ, ਰੁੱਸਣ ਵਾਲੀ ਸਿਰਫ ਇਕ। ਜਦੋਂ ਇੰਦੂ ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਗਿਲਾਸ ਨਾ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮੰਜੀ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਵੱਲ ਹੇਠਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ...ਤੇ "ਲੈ ਇਹ ਪਿਆ ਏ-ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਏ ਪੀਵੀਂ, ਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਨਾ ਪੀਵੀਂ।" ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ।ਆਪਣੇ ਮੰਜੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਧਨੀਰਾਮ ਦੁਲਾਰੀ ਮੁੰਨੀ ਨਾਲ ਖੇਡਨ ਲੱਗਦੇ। ਦੁਲਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਨੰਗੇ ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾ ਘਸਾਉਣ ਤੇ ਢਿੱਡ ਤੇ ਮੂੰਹ ਰੱਖ ਕੇ ਭੜੂਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਬਾਊਜੀ ਤੇ ਮੁੰਨੀ ਇਹ ਖੇਡ, ਖੇਡ ਰਹੇ ਸੀ, ਹੱਸ-ਹਸਾਅ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁੰਨੀ ਨੇ ਭਾਬੀ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਦੁੱਧ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਬਾਊਜੀ, ਭਾਬੀ ਤਾਂ ਪੀਂਦੀ ਈ ਨਹੀਂ।""ਪੀਵੇਗੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਵੇਗੀ ਬੇਟਾ," ਬਾਊਜੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਪਾਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਔਰਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀਆਂ।" ਅਜੇ ਇਹ ਵਾਕ ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸਿਓਂ "ਹੁਸ਼, ਹੈ ਖਸਮਾਂਖਾਣੀ" ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਉਹ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭਜਾਅ ਰਹੀ ਹੈ...ਤੇ ਫੇਰ ਕੋਈ ਗਟਾਗਟ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿਤੀ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਬਹੂ, ਭਾਬੀ ਨੇ ਦੁੱਧ ਪੀ ਲਿਆ ਹੈ...। ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁੰਦਨ ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ-"ਬੋਜੀ, ਭਾਬੀ ਰੋ ਰਹੀ ਏ।""ਹੈਂ?" ਬਾਊਜੀ ਤ੍ਰਬਕੇ ਤੇ ਫੇਰ ਉਠ ਕੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦੂਰ ਉਸ ਪਾਸੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਜਿਧਰ ਬਹੂ ਦੀ ਮੰਜੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਇੰਜ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਫੇਰ ਲੇਟ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕੁੰਦਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ-"ਜਾਹ...ਤੂੰ ਸੌਂ ਜਾ, ਉਹ ਵੀ ਸੌਂ ਜਾਏਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ।"ਤੇ ਫੇਰ ਲੇਟ ਕੇ ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਆਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਖਿੜੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ-'ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ, ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਫੁੱਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?' ਤੇ ਫੇਰ ਪੂਰਾ ਆਸਮਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦ ਦਾ ਇਕ ਦਰਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲਗਾਤਾਰ 'ਹਾ-ਵ-ਹੂ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਬਰੜਾਏ-'ਜਦੋਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣੀ ਏਂ ਇਨਸਾਨ ਕਿੰਨਾ ਰੋਇਆ ਏ!' ਤੇ ਉਹ ਰੋਂਦੇ ਰੋਂਦੇ ਸੌਂ ਗਏ। ਇੰਦੂ ਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀਹ ਪੱਚੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਦਨ ਨੇ ਭਾ-ਦੀ ਮਚਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਉਸਨੇ ਲਿਖਿਆ: 'ਮੈਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਗੁਰਦੇ ਦਾ ਦਰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।' ਫੇਰ ਜਿਵੇਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਲੋਕ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਸਰਟਫਿਕੇਟ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਮਦਨ ਨੇ ਬਾਊ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾ ਭੇਜੀ। ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗੌਰ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਕ ਡਬਲ ਤਾਰ-ਜਵਾਬੀ-ਕੀਤੀ।ਜਵਾਬੀ ਤਾਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਚਲੋ ਖ਼ੈਰ, ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਇੰਦੂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਮਦਨ ਨੇ ਇੰਦੂ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿਨ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਵੀ ਇੰਦੂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮਦਨ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਨੇ ਫੜ੍ਹ ਲਿਆ ਤੇ ਬੋਲੀ-"ਐਂ ਮੂੰਹ ਫੁਲਾਈ ਬੈਠੇ ਓ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਿਹੈ...ਕੀਤੈ...?" ਮਦਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ-"ਛੱਡ, ਦੂਰ ਹੋ ਜਾ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ-ਕਮੀਨੀ!""ਇਹੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਐਨੀ ਦੂਰੋਂ ਬੁਲਾਇਐ?""ਹਾਂ!""ਛੱਡੋ ਵੀ ਹੁਣ।""ਖ਼ਬਰਦਾਰ! ਇਹ ਸਭ ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਧਰਿਆ ਏ। ਜੇ ਤੂੰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਬਾਊਜੀ ਰੋਕ ਲੈਂਦੇ?"ਇੰਦੂ ਨੇ ਬੇਵੱਸੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ-"ਹਾਏ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਜਵਾਕਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਓ। ਮੈਂ ਭਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਸੀ? ਸੱਚ ਪੁੱਛੋਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਅ ਕੇ ਬਾਊਜੀ 'ਤੇ ਬੜਾ ਜੁਲਮ ਕੀਤੈ।""ਕੀ ਮਤਲਬ?""ਮਤਲਬ ਕੁਸ਼ ਨੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਅ ਬੜਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਵਾਕਾਂ ਨਾਲ।""ਤੇ ਮੇਰਾ ਜੀਅ?""ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਅ? ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਾ ਸਕਦੇ ਓ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ। ਤੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਨ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਬਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਢੇਰੀਆਂ ਢਹਿ ਗਈਆਂ। ਉਂਜ ਵੀ ਉਹ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਬਹਾਨਾ ਟੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ-"ਬਾਊਜੀ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ?""ਹਾਂ!" ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ, "ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਜਾਗੀ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸਿਰਹਾਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਐ!""ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।""ਆਪਣੀ ਸੌਂਹ!""ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੀ ਸੌਂਹ ਖਾਹ।""ਤੁਹਾਡੀ ਸੌਂਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ, ਕੋਈ ਕੁਸ਼ ਵੀ ਦੇਵੇ।""ਹਾਂ!" ਮਦਨ ਨੇ ਸੋਚਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ।""ਸੈਕਸ?" ਇੰਦੂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਉਹ ਕੀ ਹੁੰਦੈ ਜੀ?""ਉਹੀ ਜੋ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਏ।"

"ਹਾਏ ਰਾਮ" ਇੰਦੂ ਨੇ ਯਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਗੰਦੇ ਕਿਤੋਂ ਦੇ! ਸ਼ਰਮ ਨੀਂ ਆਉਂਦੀ ਬਾਊਜੀ ਬਾਰੇ ਐਂ ਸੋਚਦਿਆਂ...?""ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਈ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ....?""ਕਿਉਂ?" ਇੰਦੂ ਨੇ ਬਾਊਜੀ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਹੂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।""ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ! ਜਦੋਂ ਬਹੂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀ ਹੋਵੇ।""ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਗੰਦਾ ਐ," ਇੰਦੂ ਨੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਗੰਦੇ ਬਰੋਜੇ ਦਾ ਐ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਭ ਗੰਦਗੀ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਐਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਓ ਨੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਐਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਧ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵੀ-ਉਹ ਸੀ ਨਿਗੁਰਾ-ਜੀਹਦਾ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣੇ ਨਾਂਅ ਲੈ ਰਹੇ ਸੌ?" ਤੇ ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ, "ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਬੁਲਾਅ ਲਓ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉੱਥੇ ਜੀਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਦੁਖੀ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੋਗੇ?"ਮਦਨ ਆਪਣੇ ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਸੀ-ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਕਦੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਮਦਨ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ-'ਓਮ ਨਮੋ ਭਗਵਤੇ ਵਾਸੁਦੇਵਾ...ਓਮ ਨਮੋ...' ਹੁਣ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਊਜੀ ਦੀ ਛਤਰਛਾਇਆ ਵੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਜਦਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਮਾਅ ਸਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਕਿਹਾ-"ਅਜੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ। ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਾਂ।"ਤੀਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਬਾਊਜੀ ਦਾ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਖ਼ਤ ਆਇਆ-ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮਦਨ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਨਾਲ। 'ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ' ਸ਼ਬਦ ਖਾਰੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੁਲ ਗਏ ਸਨ। ਲਿਖਿਆ ਸੀ-'ਬਹੂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਏ ਸਨ-ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਨ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਏਨੀ ਹੀ ਅੱਲ੍ਹੜ ਸੀ। ਇੰਜ ਹੀ ਲਾਹੇ ਹੋਏ ਕਪੜੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੀ-ਪਿਤਾਜੀ ਸਾਂਭਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਉਹੀ ਸੰਦਲ ਦਾ ਸੰਦੂਕ, ਉਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬਾ ਛਿਛਪੱਤ। ਮੈਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਹੀਂ ਵੜੇ ਜਾਂ ਰਬੜੀ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਥਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਦਲ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਖ਼ਾਲੀ ਹੈ...'ਤੇ ਫੇ ਇਕ ਅੱਧੀ ਲਾਈਨ ਧੁਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ-'ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਇੱਥੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨੇਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਕ ਹੌਲ ਜਿਹਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ'-ਤੇ ਫੇਰ-'ਬਹੂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖੀਂ। ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਸੀ ਵੈਸੀ ਦਾਈ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੀਂ।'ਇੰਦੂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਠੀ ਫੜ੍ਹ ਲਈ, ਲੰਮਾਂ ਸਾਹ ਖਿੱਚਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਅੱਡੀਆਂ, ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ-"ਮੈਂ ਮਰ ਗਈ, ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ?"ਮਦਨ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਫੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਬਾਊਜੀ ਕੋਈ ਬਾਲ ਨੇ? ਦੁਨੀਆਂ ਦੇਖੀ ਏ, ਸਾਨੂੰ ਜੰਮਿਆਂ ਏਂ।""ਹਾਂ, ਪਰ?" ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ, "ਅਜੇ ਦਿਨ ਈ ਕਿੰਨੇ ਹੋਏ ਐ?"ਤੇ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ ਜਿਸਨੇ ਅਜੇ ਵਧਣਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਬਾਊਜੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਸਨੇ ਸਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਢਕ ਲਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਸੋਚਣ ਲੱਗੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਕ ਚਮਕ ਜਿਹੀ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਆਈ ਤੇ ਉਹ ਬੋਲੀ-"ਤੁਹਾਡੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋ ਸ਼ੀਰਨੀ ਆਏਗੀ?""ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ...? ਓ-ਹਾਂ।" ਮਦਨ ਨੇ ਰਸਤਾ ਬਦਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਏ। ਅਜੇ ਛੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੇ ਤੇ ਅਹਿ ਆ ਗਿਆ ਏ।" ਉਸਨੇ ਇੰਦੂ ਦੇ ਪੇਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।"ਆ ਗਿਐ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲਿਆਏ ਓ?""ਤੂੰ...ਇਸ ਸਾਰਾ ਤੇਰਾ ਕਸੂਰ ਏ। ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੇ।""ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ?""ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ।""ਕਿਉਂ?""ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਾਂ ਮਜ਼ੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ।""ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਨਹੀਂ?" ਇੰਦੂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ-"ਤੀਵੀਂ ਆਦਮੀ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਐ? ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦਿਤੈ ਨਾ? ਪੁੱਛੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਹਨਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫੇਰ ਉਹ ਕੀ ਕੁਸ਼ ਕਰਦੀਐਂ...? ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀਐਂ। ਸਮਾਧੀਆਂ-ਮਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਗੇ ਬੰਨ੍ਹਦੀਐਂ, ਸੰਗ-ਸ਼ਰਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਨੰਗੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕੰਡੇ ਕੱਟਦੀਐਂ, ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾ ਵਿਚ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਂਦੀਐਂ...।""ਚੰਗਾ! ਚੰਗਾ!" ਮਦਨ ਬੋਲਿਆ, "ਤੂੰ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਣ ਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਈ। ਔਲਾਦ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਉਮਰ ਪਈ ਸੀ?"

"ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ," ਇੰਦੂ ਨੇ ਲੜਾਕੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉਂਗਲ ਨਚਾਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ, "ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਨਾ ਲਾਉਣਾ। ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸਦੇ ਦਾਦੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਐ-ਇਹ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਆਂ।"ਫੇਰ ਕੁਝ ਨਾਰਾਜ਼ ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਇੰਦੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਛੁਪਾਅ ਲਿਆ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਸੀ, ਪੇਟ ਵਿਚ ਇਸ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਸ ਜਿੰਦ ਦਾ ਕਰਤਾ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਂ ਕਰੇਗਾ ਹੀ। ਪਰ ਮਦਨ ਚੁੱਪਚਾਪ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਇੰਦੂ ਨੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਹੱਥ ਹਟਾ ਕੇ ਮਦਨ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੋਟਨ ਦੇ ਖਾਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ, "ਉਹ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਸ਼ ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਚਾਂਗੀ ਈ ਨਹੀਂ...ਮੈਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਈ ਸ਼ੰਕਾ ਐ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ।"ਮਦਨ ਜਿਵੇਂ ਹਿਰਖ ਗਿਆ। ਇਹ 'ਖੂਬਸੂਰਤ ਚੀਜ਼' ਜਿਹੜੀ ਜੱਚਗੀ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏਗੀ, ਮਰ ਜਾਏਗੀ? ਉਸਨੇ ਪਿੱਠ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹ ਲਿਆ ਫੇਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਤੈਨੂੰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਇੰਦੂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗਾ ਤੈਨੂੰ-ਏਸ ਵਾਰੀ ਸਾਵਿਤਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਤਯਵਾਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਏ.."

ਮਦਨ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਇੰਦੂ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਵੀ ਕੋਈ ਦੁਖ ਹੈ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਊਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਹਾਂ, ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਰਟਰ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਦੌਰੇ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ। ਇਕ ਦੌਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਲਗਭਗ ਚੱਲ ਹੀ ਵੱਸੇ ਸਨ। ਮਦਨ ਡਰ ਗਿਆ, ਇੰਦੂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਸਾਰਟਰ ਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਮਦਨ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਈਆਂ ਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਜਪਣ ਲੱਗਿਆ-'ਓਮ ਨਮੋ ਭਗਵਤੇ...' ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮਦਨ ਨੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ- 'ਬਾਊਜੀ! ਆ ਜਾਓ, ਬੱਚੇ ਬੜਾ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੂ ਵੀ...'ਪਰ ਆਖ਼ਰ ਨੌਕਰੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਸੀ। ਧਨੀਰਾਮ ਦੇ ਖ਼ਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ...ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮਦਨ ਦਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਦੋਖੀ ਅਹਿਸਾਸ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ-'ਜੇ ਮੈਂ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕੀ ਘਸ ਜਾਂਦਾ?'ਵਿਜੈ ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਇਕ ਰਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਮਦਨ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਟਹਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤੇ ਉਹ ਤ੍ਰਬਕ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਅਹੁਲਿਆ। ਬੇਗਮ ਦਾਈ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤੇ ਬੋਲੀ-"ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ ਬਾਊਜੀ, ਮੁੰਡਾ ਹੋਇਆ ਏ।""ਮੁੰਡਾ?" ਮਦਨ ਬੜਰਾਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੰਨ੍ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ-"ਮਾਂ ਕੈਸੀ ਹੈ?"ਬੇਗਮ ਬੋਲੀ-"ਖ਼ੈਰ ਮਿਹਰ ਏ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਤੀਕ ਉਸਨੂੰ ਕੁੜੀ ਓ ਦੱਸੀ ਏ। ਜੱਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਔਲ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।""ਓ..." ਮਦਨ ਨੇ ਮੂਰਖਾਂ ਵਾਂਗ ਅੱਖਾਂ ਝਪਕਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧਿਆ। ਬੇਗਮ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੋਕ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ- "ਤੇਰਾ ਅੰਦਰ ਕੀ ਕੰਮ?" ਤੇ ਫੇਰ ਅੰਦਰ ਹੋ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਭੇੜ ਲਿਆ। ਮਦਨ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਕੰਬ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਡਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਿਕੇ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਦਨ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਕੰਧਾਂ ਕੌਲੇ ਕੰਬਦੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ ਡਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਵੇਚੇਗਾ ਕਿ ਰੱਖੇਗਾ। ਮਦਨ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਕੰਧਾਂ ਕੰਬ ਰਹੀਆਂ ਸਨ...ਜੱਚਗੀ ਲਈ ਚਿਕਨੀ ਭਾਬੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਬਾਲ ਕਾਫੀ ਛੋਟਾ ਸੀ-ਹਾਂ, ਦਰਿਆਬਾਦ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ 'ਰਾਮ-ਰਾਮ, ਰਾਮ-ਰਾਮ' ਦੀ ਰਟ ਲਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹੀ ਰਟ ਧੀਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ... ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਮਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਏਨਾ ਫਜ਼ੂਲ ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਿਆ। ਏਨੇ ਵਿਚ ਫੇਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਭੂਆ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ। ਵਰਾਂਡੇ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੱਧਮ ਜਿਹੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਰਗਾ-ਬਿਲਕੁਲ ਦੁਧੀਆ-ਸਫ਼ੇਦ- ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਦਨ ਨੇ ਉਸਦਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-"ਇੰਦੂ ਠੀਕ ਏ ਨਾ ਭੂਆ?" "ਠੀਕ ਐ, ਠੀਕ ਐ, ਠੀਕ ਐ..." ਭੂਆ ਨੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣਾ ਕੰਬਦਾ ਹੋਇਆ ਹੱਥ ਮਦਨ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤਾ, ਚੁੰਮਿਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਭੂਆ ਵਰਾਂਡੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀ, ਜਿੱਥੇ ਬਾਕੀ ਬੱਚੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਭੂਆ ਨੇ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਛੱਤ ਵੱਲ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਰੜਾਈ ਤੇ ਫੇਰ ਨਿਢਾਲ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁੰਨੀ ਕੋਲ ਮੂਧੀ ਲੇਟ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਹਿੱਲਦੇ ਹੋਏ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਦਨ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ! ਭੂਆ ਨੇ ਕਈ ਬਾਲ ਜੰਮੇ ਸਨ ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਉਸਦੀ ਰੂਹ ਇੰਜ ਕੰਬ ਗਈ ਹੈ...? ਫੇਰ ਉਧਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਹਰਮਲ ਦੀ ਬੂ ਬਾਹਰ ਆਈ। ਧੂੰਏ ਦਾ ਇਕ ਗੁਬਾਰ ਜਿਹਾ ਆਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਮਦਨ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਭਰ ਦਿਤਾ। ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਚਕਰਾ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਬੇਗਮ ਦਾਈ ਕਪੜੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲਪੇਟਦੀ ਹੋਈ ਬਾਹਰ ਆਈ। ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਖ਼ੂਨ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤੁਪਕੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਫਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਮਦਨ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉੱਡ ਗਏ। ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ! ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਦੂ ਦੀ ਇਕ ਮੁਰਦਲੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ-"ਹਾ-ਏ..." ਤੇ ਫੇਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼...ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਮਦਨ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਇਕ ਖੂੰਜੇ ਵਿਚ ਟੋਇਆ ਪੁੱਟ ਕੇ ਔਲ ਨੂੰ ਨੱਪ ਦਿਤਾ। ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਹਰਮਲ ਦੀ ਬੂ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਵੱਸ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਜ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਇਆ ਹੈ। ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇੰਦੂ-ਨੰਦ ਤੇ ਯਸ਼ੋਧਾ-ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੰਦਲਾਲ-ਇੰਦੂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਟੋਹ ਲੈਣ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ-"ਬਿਲਕੁਲ ਈ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਗਿਐ!""ਹੋਵੇਗਾ," ਮਦਨ ਨੇ ਇਕ ਸਰਸਰੀ ਜਿਹੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-"ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਕਰ ਏ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਤੂੰ ਬਚ ਗਈ।""ਹਾਂ!" ਇੰਦੂ ਨੇ ਕਿਹਾ-"ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦੀ ਸੀ..." "ਸ਼ੁਭ-ਸ਼ੁਭ ਬੋਲ।" ਮਦਨ ਨੇ ਯਕਦਮ ਇੰਦੂ ਦੀ ਗੱਲ ਟੁੱਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-"ਏਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਏ-ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫਟਕਣਾ।" ਤੇ ਮਦਨ ਨੇ ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਹੇਠ ਨੱਪ ਲਈ।"ਤੌਬਾ ਕਰੋ।" ਇੰਦੂ ਬੋਲੀ।ਮਦਨ ਨੇ ਝੱਟ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਕੰਨ ਫੜ੍ਹ ਲਏ ਤੇ ਇੰਦੂ ਸੁਥਰਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਣ ਲੱਗੀ।ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਇੰਦੂ ਦੀ ਧਰਨ ਥਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ। ਉਹ ਘੁੰਮ ਘੁੰਮ ਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਸੀ ਤੇ ਇੰਦੂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਉਸਨੇ ਮਦਨ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿਤੇ ਨੇ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇਵੀ ਬਣ ਕੇ ਦਯਾ ਤੇ ਕਰੁਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੰਡ ਰਹੀ ਹੈ...ਮਦਨ ਨੇ ਇੰਦੂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ ਤੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ-ਇਸ ਸਾਰੇ ਖ਼ੂਨ ਖ਼ਰਾਬੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁਝ ਪਤਲੀ ਹੋ ਕੇ ਇੰਦੂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ...ਉਦੋਂ ਹੀ ਇੰਦੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਛਾਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਲਏ।"ਕੀ ਹੋਇਆ?" ਮਦਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।"ਕੁਸ਼ ਨੀਂ," ਇੰਦੂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਉਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ-"ਇਸਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਐ।" ਤੇ ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।"ਇਸ ਨੂੰ?...ਭੁੱਖ?..." ਮਦਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਤੇ ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ-"ਤੈਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?" "ਦੇਖਦੇ ਨੀਂ...!" ਇੰਦੂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਨਿਗਾਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ-"ਸਭ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਗਿਐ!"ਮਦਨ ਨੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਇੰਦੂ ਦੇ ਢਿੱਲੇ ਢਾਲੇ ਝਗਲੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ। ਝਰ-ਝਰ ਦੁੱਧ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਇਸਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿਓ।"ਮਦਨ ਨੇ ਹੱਥ ਭੰਗੂੜੇ ਵੱਲ ਵਧਾਏ ਤੇ ਉਸੇ ਪਲ ਪਿਛਾਂਹ ਖਿੱਚ ਲਏ। ਫੇਰ ਕੁਝ ਹਿੰਮਤ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੰਜ ਚੁੱਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਚੂਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਖ਼ੀਰ ਉਸਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੰਦੂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਇੰਦੂ ਮਦਨ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ-"ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਬਾਹਰ...""ਕਿਉਂ?...ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਜਾਵਾਂ?" ਮਦਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।"ਜਾਓ ਨਾ..." ਇੰਦੂ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਮਚਲਦਿਆਂ ਰਤਾ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ-"ਤੁਹਾਡ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸਕਾਂਗੀ।""ਹੈਂ!" ਮਦਨ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ-"ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ...ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸਕੇਂਗੀ!" ਤੇ ਫੇਰ ਨਾਸਮਝਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਹਿਲਾਅ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇੰਦੂ ਉੱਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ...ਏਨੀ ਹੁਸੀਨ ਇੰਦੂ ਅੱਜ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗੀ!

०००ਬਾਊ ਧਨੀਰਾਮ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਘਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਧੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇੰਦੂ ਨੇ ਪੋਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਖਿੜਪੁੜ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਫੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਲੀ 'ਤੇ ਟੰਗੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਮੁੰਨਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਾਊਜੀ ਦੀ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ।ਕਈ ਇਲਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਅੱਧਾਨੀ ਬਰਾਬਰ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਖਾਣ ਲਈ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਪਸੀਨਾ ਆਇਆ ਕਿ ਦਿਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਕਪੜੇ ਬਦਲਨੇ ਪਏ। ਹਰ ਵਾਰੀ ਮਦਨ ਕਪੜੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬਾਲਟੀ ਵਿਚ ਨਿਚੋੜਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਲਟੀ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਭਰ ਜਾਂਦੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਤ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਤੀ-"ਬਹੂ! ਜ਼ਰਾ ਦਾਤੁਨ ਤਾਂ ਫੜਾਵੀਂ, ਮੂੰਹ ਦਾ ਸਵਾਦ ਬੜਾ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਇਆ ਹੋਇਐ।" ਬਹੂ ਕਾਹਲ ਨਾਲ ਗਈ ਤੇ ਦਾਤੁਨ ਚੁੱਕ ਲਿਆਈ। ਬਾਊਜੀ ਉਠ ਕੇ ਦਾਤੁਨ ਚੱਬ ਹੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਉਲਟੀ ਕੀ ਆਈ, ਨਾਲ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਪਰਨਾਲਾ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਉੱਤੇ ਲਿਟਾਇਆ ਤਾਂ ਪੁਤਲੀਆਂ ਫਿਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਉਪਰ ਆਸਮਾਨ ਦੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਮੱਲ ਲਿਆ ਸੀ।ਮੁੰਨੇ ਨੂੰ ਜੰਮਿਆਂ ਸਿਰਫ ਵੀਹ-ਪੱਚੀ ਦਿਨ ਹੋਏ ਸਨ, ਇੰਦੂ ਨੇ ਮੂੰਹ, ਸਿਰ ਤੇ ਛਾਤੀ ਪਿੱਟ-ਪਿੱਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਮਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੇ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਰਨੇ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦੂ ਨੇ ਚੂੜੀਆਂ ਤੋੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਸਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਲੱਗ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਖਿੱਲਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਚਿਹਰਾ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਲੋਕੋ! ਮੈਂ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਵੇ' ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉਸਨੇ ਇਕ ਦਿਲ ਹਿਲਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਚੀਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ-'ਲੋਕੋ! ਅਸੀਂ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਵੇ...'

ਘਰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਬੋਝ ਮਦਨ ਉੱਤੇ ਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਨ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤਕ ਉਸਦਾ ਦਿਲ ਉਛਲ ਕੇ ਸੰਘ ਵਿਚ ਅਟਕ ਗਿਆ। ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਬਚ ਨਾ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਉਹ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਬਾਂਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਿੱਲ੍ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਉਪਰ ਮੂਧਾ ਲੇਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾ ਲੈ ਆਉਂਦਾ...ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਲਿਆ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਕੁੰਦਨ, ਦੁਲਾਰੀ, ਮੁੰਨੀ ਤੇ ਪਾਸ਼ੀ ਇੰਜ ਚੀਕ-ਕੂਕ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਆਲ੍ਹਣੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਰੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਬੋਟ ਚੁੰਝਾਂ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਚੀਂ-ਚੀਂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਪਰਾਂ ਹੇਠ ਸਮੇਟਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਦੂ...ਨਾਲੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਏ ਮਦਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਮੈਂ ਜਿਉਂ ਸਕਾਂਗਾ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਦ ਹੱਸ ਸਕਾਂਗਾ? ਉਹ ਉਠਿਆ ਤੇ ਉਠ ਕੇ ਘਰੇ ਆ ਗਿਆ।ਪੌੜੀਆਂ ਹੇਠ ਗੁਸਲਖ਼ਾਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁੰਡੀ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਮਦਨ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਮੈਂ ਕਦੀ ਹੱਸ ਵੀ ਸਕਾਂਗਾ?...ਤੇ ਉਹ ਖਿੜਖਿੜ ਕਰਕੇ ਹੱਸ ਪਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਓ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਅਜੇ ਤਕ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪਈ ਸੀ।ਓ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਦਨ ਅਰਥੀ ਉੱਤੇ ਪਏ ਉਸਦੇ ਜਿਸਮ ਸਾਹਮਣੇ ਡੰਡਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਲੇਟ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਸਦਾ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਖ਼ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸੀ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿਲ-ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਫੇਰ ਹਿੰਦੂ ਰਿਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮਦਨ ਨੂੰ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗਨੀ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਬਲਦੀ ਹੋਈ ਖੋਪੜੀ ਵਿਚ ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਸੋਟੀ ਮਾਰਨੀ ਪਈ...ਔਰਤਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਦੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਨਹਾਅ ਕੇ ਵਾਪਸ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਤਾਕਤ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਰਾਤ ਘਿਰ ਆਉਣ ਤੇ ਫੇਰ ਹਵਸ ਵਿਚ ਢਲ ਗਈ...ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਜਿਹੜਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ, ਜਨਕ ਦੁਲਾਰੀ ਇੰਦੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਘੜੇ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਰਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ...ਉਸ ਰਾਤ ਜੇ ਇੰਦੂ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਇੰਜ ਮਦਨ ਉੱਤੇ ਨਾ ਵਾਰ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਮਦਨ ਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬਦਾ।०००ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇੰਦੂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਬੱਚਾ ਆ ਗਿਆ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਰਕ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਧਰੀਕ ਕੇ ਮਦਨ ਆਪ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ਿਆਲ ਆਉਂਦਾ, ਜੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਊਜੀ ਕੋਲ ਗਈ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਨਾ ਬੁਲਾਅ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਏਨੀ ਜਲਦੀ ਨਾ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਫੇਰ ਉਹ ਪਿਓ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦਾ...ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਮੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁੜ ਰਿੜ੍ਹ ਪਿਆ ਸੀ।ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀ ਵੱਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਦਨ ਕੋਲ ਛੱਡ ਕੇ, ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਈ ਇੰਦੂ ਪੇਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਪਿੱਛੇ ਮੁੰਨਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦਾ, ਜਿਹੜੀ ਕਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਪੇਕਿਓਂ ਇੰਦੂ ਦਾ ਖ਼ਤ ਆਇਆ-'ਮੈਨੂੰ ਏਥੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਐਂ ਜੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ...'ਮਦਨ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਇਕ ਅਣਪੜ੍ਹ, ਜਾਹਿਲ ਔਰਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਿੰਜ ਲਿਖ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ-'ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਰਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ-ਵਾਕ ਹੈ?'ਸਾਲ ਬੀਤਦੇ ਗਏ। ਪੈਸੇ ਕਦੀ ਏਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਐਸ਼ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਰ ਗੁਜਾਰੇ ਲਾਇਕ ਆਮਦਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਦਿੱਕਤ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਖ਼ਰਚਾ ਅਚਾਨਕ ਆ ਪੈਂਦਾ...ਕੁੰਦਨ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਦੁਲਾਰੀ ਮੁੰਨੀ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਭੇਜਣਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਮਦਨ ਮੂੰਹ ਲਟਕਾਅ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਇਕ ਪਾਸਿਓਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ, "ਕਿਉਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇ ਓ?" ਮਦਨ ਉਸ ਵੱਲ ਉਮੀਦ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ, "ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵਾਂ? ਕੁੰਦਨ ਨੂੰ ਬੀ.ਏ. ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਏਂ...ਮੁੰਨੀ..." ਇੰਦੂ ਫੇਰ ਹੱਸਦੀ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ, "ਚੱਲੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ।" ਤੇ ਮਦਨ ਭੇਡ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਇੰਦੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ। ਇੰਦੂ ਸੰਦਲ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਦਨ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਮਦਨ ਕਹਿੰਦਾ-"ਮਰੇਂਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੀਂ।" ਤੇ ਇੰਦੂ ਕਹਿੰਦੀ-"ਹਾਂ ਲੈ ਜਾਂ-ਗੀ।" ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦੇਂਦੀ।"ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ?""ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਆਏ...ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਬ ਖਾਣ ਤਾਈਂ ਮਤਲਬ ਐ ਕਿ...""ਫੇਰ ਵੀ?""ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸਾਰੋ।" ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਦਨ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇੰਦੂ ਕਹਿੰਦੀ-"ਮੈਂ ਇਕ ਸੇਠ ਕਰ ਲਿਐ...!" ਤੇ ਫੇਰ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਝੂਠਾ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਮਦਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮਜ਼ਾਕ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਫੇਰ ਇੰਦੂ ਕਹਿੰਦੀ-"ਮੈਂ ਚੋਰ-ਲੁਟੇਰੀ ਆਂ...ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ? ਦਾਨੀ ਲੁਟੇਰੀ...ਜਿਹੜੀ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲੁੱਟਦੀ ਐ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਂਦਾ ਐ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੰਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣੇ। ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਲੱਥ ਵੀ ਗਿਆ।ਇੰਜ ਹੀ ਕੁੰਦਨ ਵੀ ਵਿਆਹਿਆ ਗਿਆ। ਆਸਮਾਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਊਜੀ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਤੇ ਫੁੱਲ ਬਰਸਾਉਂਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਉਂਦੇ। ਫੇਰ ਇੰਜ ਹੋਇਆ, ਉਪਰ ਮਾਂਜੀ ਤੇ ਬਾਊਜੀ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਬਾਊਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ-"ਤੁਸੀਂ ਬਹੂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਪੱਕੀ ਖਾ ਆਏ ਓ, ਤੇ ਉਸਦਾ ਸੁਖ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਏ ਪਰ ਮੈਂ ਕਰਮਾਂ ਸੜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ..." ਤੇ ਇਹ ਝਗੜਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਮਹੇਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ...ਤੇ ਇੰਜ ਮਾਂ, ਮਿਰਤੂ ਲੋਕ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਬਹੂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਵੱਸ ਗਈ...ਤੇ ਇੰਦੂ ਨੇ ਇਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ।

ਇੰਦੂ ਕੋਈ ਦੇਵੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਨਣਾਨ, ਦਿਓਰ ਤਾਂ ਕੀ ਖ਼ੁਦ ਮਦਨ ਨਾਲ ਵੀ ਭਿੜ ਜਾਂਦੀ। ਮਦਨ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਏਸ ਪੁਤਲੀ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਹਰੀਸ਼ਚੰਦਰ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੱਚਾਈ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਦਨ ਕੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਇੰਦੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੀਵੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਝਗੜਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਵੇ, ਮਦਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਦਕਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਇੰਦੂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਆਖ਼ਰ ਸਾਰੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਇੰਦੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦੇ ਸਨ।ਨਵੀਂ ਭਾਬੀ ਆਈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਤਨੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਦੂ ਇਕ ਔਰਤ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਸਦੇ ਉਲਟ ਛੋਟੀ ਭਾਬੀ ਰਾਣੀ ਇਕ ਪਤਨੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਔਰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਰਾਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜੇ.ਪੀ. ਚਾਚੇ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਨਾਲ ਵੰਡ-ਵੰਡਾਰਾ-ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ, ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਵੰਡ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ ਤੇ ਇੰਦੂ ਮਨ ਮਸੋਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਕੁੰਦਨ ਤੇ ਰਾਣੀ ਠੀਕ ਠਾਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਵੱਸ ਸਕੇ, ਉੱਥੇ ਇੰਦੂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਓਵੇਂ ਹੀ ਜਗਮਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਦੂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਬੱਚੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਬੜੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਮਾਸ ਦੇ ਇਸ ਲੋਥੜੇ ਉੱਤੇ ਥੂਹ-ਥੂਹ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਇਕ ਇੰਦੂ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸਨੂੰ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਈ ਫਿਰਦੀ ਸੀ-ਜਦ ਕਦੀ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਝੱਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲਦੀ-"ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਣ ਵੀ ਦੇਵੇਂਗੀ...ਮਾਂ!" ਤੇ ਬੱਚੀ ਹੋਰ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਚੀਕਾਟੇ ਛੱਡ ਦੇਂਦੀ।ਮਦਨ ਵੀ ਇੰਦੂ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤਕ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ। ਗੰਦਾ ਬਰੋਜ਼ਾ ਵਿਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਮਦਨ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਰੁਪਿਆ ਇੰਦੂ ਤੋਂ ਵੀਹਰ ਕੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਬਾਊਜੀ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ ਸਿਬਤੇ ਦੀ ਮੱਝ ਫੇਰ ਮਦਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕੋਲ ਫੁਕਾਰੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ; ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਫੁਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਾਤ ਵਾਲੀ ਮੱਝ ਤਾਂ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਮਾਲਿਕ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ। ਮਦਨ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਤੇ ਪ੍ਰਛਾਵੇਂ ਅਜੀਬ ਅਣਘੜ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਲਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਨੁੱਕਰ ਉੱਤੇ ਕਦੀ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਤਿਕੋਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਪਰ ਖਟਾਕ ਕਰਕੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਇਕ ਚਕੋਰ ਉਸਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਜਾਪਦਾ

ਬਾਕੀ ਕੱਲ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ Ujala Punjab
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਉਜਾਲਾ
Daily Ujala Punjab
Manjeet Singh
Editor, Printer & Publisher
+1(343) 801-1794
Email: editorpbi@gmail.com
www.dailyujala.com

ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਜਾ ਕੈਲਾਸ, ਨਾਟੋ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਜਨਰਲ ਰੈਡਮਿਲਾ ਸੇਕੇਰਿੰਸਕਾ ਅਤੇ ਡੈਨਿਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਟ੍ਰੋਏਲਸ ਲੁੰਡ ਪੌਲਸਨ ਕੋਪਨਹੇਜ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ

ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡੈਨਿਸ਼ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਕੈਲਾਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੂਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੈਕੇਜ ਲਈ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ-ਵਪਾਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਨਜਿਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੀ ਬਹੁ-ਉਡੀਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।1. ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦ, ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ, ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦੁਵੱਲੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੱਸਿਆ। 2. ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 40 ਮਿੰਟ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੀਟਿੰਗ ਪੂਰੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਚੱਲੀ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਜਿਨਪਿੰਗ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 3. ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤਿਆਨਜਿਨ (ਚੀਨ) ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੰਘਾਈ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਗਠਨ (SCO) ਸੰਮੇਲਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।4. ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਾਥੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਗਰ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਨੱਚਣ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਾਂਗ ਯੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ।5. ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੁਆਰਾ 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 6. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣਾਈ

ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 7. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। 8. ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਹੱਦੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। 9. ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ, ਆਪਸੀ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ, ਨਾਲ ਹੀ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਧਰੁਵੀ ਏਸ਼ੀਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

10. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੱਲ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੂੰ ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਲ ਅਨੁਰਾਗ ਵਰਮਾ ਨੇ ਹੜ੍ਹ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਊਜ਼ ਨੈੱਟਵਰਕ
dailyujala.com

,ਜਲਾਲਾਬਾਦ: ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੜ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਐਸਡੀਐਮ ਦਫਤਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਲ ਅਨੁਰਾਗ ਵਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨਾਂ ਨੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੜ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਨਤਾਈ ਨਾ ਆਵੇ ਅਤੇ ਹਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਲ ਅਨੁਰਾਗ ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਰੇਨੇਜ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਕ੍ਰੀਕ ਦੇ ਬੰਨਾ ਅਤੇ ਡਰੇਨਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਰੀਚ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਰੇਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਡਰੇਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਫਲੋ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਯਕੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਰਾਹਤ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਨਰਲ ਡਾ.ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਐਸਡੀਐਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਾਲ ਰਾਜਪੂਤ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਨਰਲ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ, ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਜਨ ਢੀਂਗੜਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜਨੀਅਰ ਅਲੋਕ ਚੌਧਰੀ, ਡੀਐਸਪੀ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ 22988 ਅਬਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ 2049 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ 1201 ਲੋਕ ਹਨ।ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਿੱਟਾਂ 4558 ਅਤੇ ਕੈਟਲ ਫੀਡ 2017 ਬੈਗ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 55 ਟਰਾਲੀਆਂ ਹਰਾ ਚਾਰਾ, 4800 ਬੋਤਲ ਪਾਣੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁੱਲ 32 ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 13000 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ : ਬਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਨੇ ਅੱਜ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪਿਛਲੇ 37 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬੋਰਡ (ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ) ਵੱਲੋਂ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ

ਦਿੱਤਾ।ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਮਦਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨਸੂਨ ਦੌਰਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 7,900 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 6,250 ਕਿਊਸਿਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਟੀਐਮਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਮੁਸੀਬਤ 'ਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਐਫਆਈਆਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ, ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਟੀਐਮਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਬੀਐਨਐਸ) ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਅਤੇ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਾ ਕੈਂਪ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਗੋਪਾਲ ਸਾਵਨੇਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹੂਆ ਮੋਇਤਰਾ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਫੈਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਬੀਐਨਐਸ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰਦੇਵ ਸਾਈ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ, ਇਸਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

ਅਸਾਲਟ ਰਾਈਫਲ 'ਚੋਂ ਅਚਾਨਕ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ, ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ : ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਫੌਜ ਦੀ 24ਵੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਰਾਈਫਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਚਾਨਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੈਪਿਡ ਐਕਸ਼ਨ ਟੀਮ (QAT) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਗੰਦਰਬਲ ਦੇ ਮਾਨਸਬਲ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ।ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫੌਜ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਸਤਾ ਅੱਜ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਬਾਂਦੀਪੋਰਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੈਨਿਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦਸਤਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਾਨਸਬਲ ਨੇੜੇ ਰੁਕਿਆ। ਸਿਪਾਹੀ ਛੋਟੂ ਕੁਮਾਰ ਜੋ ਕਿ QAT ਸਕੁਐਡ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਗਿਆ।

1991 ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖ਼ਾਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ

ਮੋਹਾਲੀ: ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਾਲ 1991 'ਚ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਤਨੀ, ਮਾਂ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਬੇਟੀ ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪੰਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 21 ਮਈ 1991 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਾਰਮਹਾਊਸ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਮੇ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਗਮਪੁਰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਐੱਸਡੀਐੱਮ ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੇ ਫਿਰ ਗੋਲ਼ੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਵੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ। ਜਾਂਚ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਂ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਤਨੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਸ ਰਾਤ ਫਾਰਮਹਾਊਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਐੱਫਆਈਆਰ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ

ਲੁੱਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਚਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਥਾਣਾ ਖਲਚੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜੱਲੂਪੁਰ ਖੇੜਾ ਨੇੜੇ ਲੁੱਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਚਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਦਾਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਬਾਈਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜੱਲੂਪੁਰ ਖੇੜਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਕਮਾ ਦੇ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਏਐਸਆਈ ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜੱਲੂਪੁਰ ਖੇੜਾ ਨੇੜੇ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਕਤ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪਿੰਡ ਜੱਲੂਪੁਰ ਖੇੜਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਕਮਾ ਦੇ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ।

Exceptional Journalism Powered by Media Innovation. Our Mission: Keeping Canadians in the know with ambitious, trusted and high-quality journalism. Delivering high-value and data-driven marketing solutions to businesses and advertisers. Our Vision: To be the most innovative media company in Canada with thought-provoking journalism that audiences crave and strong platform solutions that help businesses succeed.©THE Ujala Punjab Broadcasting LLC 2025. Ujala Punjab Punjabi and Ujala Punjab Times' are trademarks of Ujala Punjab Ltd. **Toll-free**:1-800-372-9210 **Subscription Inquiries**:mysubscription@dailyujala.com **ePaper Support**:epapersupport@dailyujala.com **Customer Service Support Hours**:Monday to Friday: 7:30 a.m. to 3:00 p.m.Saturday: 8:00 a.m. to 12:00 p.m. **Manjeet Singh** Publisher & Editor in Chief P.O. Box 37040 RPO Mayland Heights Calgary, Alberta, Canada T2E 8V1